

Zi+

ZPRÁVY
A INFORMACE
ČKAIT

6/2021

**Jak reagovat na nevídaný růst cen ve stavebnictví
Green Deal naráží na energetickou krizi
Nové rozhodnutí Nejvyššího soudu o autorských právech
Jedním z deseti vítězů Stavby roku 2021 je i kostel Krista Spasitele**

Obsah

AKTUÁLNĚ

E-razítko pro autorizované osoby ČKAIT	2
Jak reagovat na nevídaný růst cen?	4
Indexy RTS dokládají prudké změny cen	7

ZELENÝ ÚDĚL

Green Deal naráží na energetickou krizi	10
Dohoda z Glasgow: změny klimatu existují	16
Průkazy energetické náročnosti budov po změně stavebního zákona	18

PRÁVNÍ PŘEDPISY

Jak vzniká koncepce nové vyhlášky OTP	19
Památkáři kritizují nový stavební zákon	20
Stavbyvedoucí a kontroly staveb, Liberec	24
Nejvyšší soud rozhodl o autorských právech k užití projektové dokumentace	27

10 Green Deal naráží na energetickou krizi

16 Dohoda z Glasgow: změny klimatu existují

20 Památkáři kritizují nový stavební zákon

38 Stavba roku 2021

ČINNOST KOMORY

Společné prohlášení inženýrů zemí V4	30
Z činnosti oblasti ČKAIT České Budějovice	30

STAVBY ROKU

Stavba Jihomoravského kraje 2020	32
Stavba Moravskoslezského kraje 2020	34
Stavba Středočeského kraje 2021	36
Stavba roku 2021	38

TITULNÍ STRANA

Kostel Krista Spasitele a komunitní centrum na pražském Barandově získal jednu z deseti hlavních cen Stavba roku 2021.

Projekt: ATELIER Žiška, s.r.o. / Hlavní inženýr projektu: Ing. arch. Jakub Žiška / Hlavní statik projektu: Ing. Milan Novotný / Stavbyvedoucí: Ing. Dalibor Andrлік, Ing. Petr Jeřábek, MBA / Zhotovitel: Metrostav a.s. / Technický dozor stavby: EDIFICE construction & consulting – Ing. Tomáš Kroupa, Ing. Štěpán Pecháček

Poslední měsíce letošního roku nám znovu přinesly zhoršení epidemie. Neznám nikoho, komu by to dělalo radost. Asi si všichni klademe otázku, kdy už to konečně skončí a budeme se moci plně vrátit k normálnímu životu. Před sto lety zažívali naši předkové pandemii světového rozsahu, která byla nazvána španělskou chřipkou. Trvala tři roky a zemřelo na ni asi 50 milionů lidí. My za sebou máme roky dva a obětí je zatím přibližně desetina. Rozdíl je to obrovský a je vidět, že medicínská věda za sto let pokročila významně kupředu a díky všem vědcům za to, že obětí není více. Nelze opomenout, že mezi velikány vědy na poli antivirových preparátů se řadí i český vědec Antonín Holý. Zřejmě by nechápal urputnost některých českých odpíračů očkování a jejich argumentaci zdůvodňovanou jako omezování osobní svobody. Zajímavé je i to, že očkování proti malárii nebo žluté zimnici takové vášně nebudí. Pro mnoho odpíračů by bylo užitečné navštívit zdravotní zařízení v Africe, kde jsou vakcíny nedostatkovým zbožím. Je vidět, že dezinformace ve veřejném prostoru mají podstatně větší vliv, než jsme si mysleli. Já osobně půjdu v prosinci na třetí dávku a dělám to zejména proto, že chci být zodpovědný k sobě i ke svému okolí.

V době, kdy píšu tento článek, slyším z televize komentáře k čerstvému jmenování prof. Fialy premiérem ČR. Slyšíme tak konečně oficiální návrhy nového premiéra na jednotlivé ministerské posty, které vesměs potvrzují předchozí spekulace ve sdělovacích prostředcích. Očekáváme, že dojde k úpravám v novém stavebním zákoně, který je pro nás klíčovým předpisem. Jsme připraveni k rozhovorům s novou politickou reprezentací a pokusíme se znovu otevřít některá témata, která jsou z našeho pohledu pro práci inženýrů a techniků důležitá. S novými ministry dopravy a místního rozvoje jsme již naše názory konzultovali v rámci procesu schvalování zákona a jsme připraveni na tyto konzultace navázat. Digitalizace je přitom jednou z oblastí, kde jsme se již v minulosti při přípravě setkali a velice úspěšně spolupracovali. Určitě se neshodneme ve všech oblastech, ale věřím v konstruktivní a věcné jednání tak, jak tomu bylo i v minulosti.

Ještě drobné ohlédnutí za letošním Shromážděním delegátů. Při hlasování bylo zamítnuto několik úkolů směřovaných z OK Praha pro představenstvo. Neznamená to ale, že se těmito podněty představenstvo nebude zabývat. Některými jsme se již zabývali i před Shromážděním delegátů ČKAIT a budeme v tom pokračovat i nadále. Jedním z těch důležitých je řešení havárií, které jsme již na představenstvu vícekrát probírali. Stávající případy sledujeme a přemýšlíme o tom, jak pomoci objektivnímu prošetřování, když soudní praxe není vždy optimální. Na posledním jednání SIA ČR – Radě výstavby v listopadu jsem požádal, abychom se tímto tématem zabývali společně a upozornili Ministerstvo spravedlnosti na skutečnost, že v oblasti soudních řízení by bylo užitečné a z našeho pohledu nezbytné zřídit institut odborných komisí pro oblast havárií. Pro zlepšení situace učiníme, co bude možné. Je smutné, že i přes opakovanou urgenci již několik měsíců čekáme na odpověď na náš podnět, aby se obory soudních znalců sladily s našimi obory autorizace. Je to další nezbytný krok k tomu, aby soudy rozhodovaly na základě posudků odborníků v oborech, které jsou jim vlastní.

Máme před sebou již za necelý měsíc Vánoce. Všem vám přeji, aby proběhly v klidu a pravé vánoční pohodě. Možná, že se v dnešní pohnuté době více než kdy jindy můžeme zamyslet nad jejich skutečnou hodnotou. Ale ať už podlehneme nákupnímu šílenství nebo se raději zastavíte na koncertě pěveckého sboru, doufám, že Vánoce strávíte ve zdraví a odpočnete si od běžných starostí pracovních dnů. Nový rok už snad přinese oslabení epidemie a my se budeme moci věnovat našim zálibám a radostem bez současných omezení. Všem vám přeji v novém roce mnoho štěstí a také pevné zdraví.

Ing. Robert Špalek
předseda ČKAIT

Pro své členy vydává Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě.

Vychází šestkrát ročně.

Pro členy ČKAIT zdarma.

Náklad: 27 750 výtisků

Datum vydání: 14. 12. 2021

Redakční rada:

- **Ing. Radim Loukota**
předseda redakční rady,
člen Představenstva ČKAIT
- **Ing. Daniel Lemák, Ph.D.**
místopředseda redakční rady,
oblast ČKAIT Olomouc, statik
- **Marie Báčová**
odborná poradkyně předsedy ČKAIT,
kancelář ČKAIT Praha
- **Ing. Milan Havliška**
předseda oblasti ČKAIT Hradec Králové
- **Ing. Dominika Mandíková**
vedoucí Střediska vzdělávání
a informací ČKAIT
- **Ing. Pavel Křeček**
čestný předseda ČKAIT
- **Ing. Miroslav Loutocký**
Regionální kancelář ČKAIT Brno
- **doc. Ing. Karel Papež, CSc.**
oblast ČKAIT Praha
- **Ing. Jindřich Pater**
místopředseda ČKAIT,
předseda Ediční rady ČKAIT
a předseda Rady pro podporu rozvoje
profese ČKAIT, oblast ČKAIT Ostrava
- **Ing. Jaroslav Valkovič**
oblast ČKAIT Zlín,
člen Autorizační rady ČKAIT
- **Ing. Renata Zdařilová, Ph.D.**
oblast ČKAIT Ostrava,
členka Představenstva ČKAIT
- **Ing. Svatopluk Zídek**
předseda oblasti ČKAIT Karlovy Vary

Šéfredaktorka: Ing. Markéta Kohoutová

Redakce: ČKAIT, Sokolská 1498/15,
120 00 Praha 2

tel.: 227 090 111 (Milena Smilková)

Layout: EXPO DATA spol. s r.o.

Ilustrace: Eliška Čermáková

Sazba: Vladimír Ludva

Jazyková redakce: Robert Hrubeš
EXPO DATA spol. s r.o.

Z+i ČKAIT č. 1/2022

Termíny příspěvků: 7. 1. 2022

Termín vydání: 22. 2. 2022

Příspěvky posílejte na:

Ing. Markéta Kohoutová, tel.: 773 222 338,
zpravy@ckait.cz

Tisk: Tisk Horák a.s., Drážďanská 83A,
400 07 Ústí nad Labem

Vydavatel: Informační centrum ČKAIT, s.r.o.
Sokolská 1498/15, 120 00 Praha 2
info@ic-ckait.cz; www.ic-ckait.cz
IČ: 25930028

MK ČR E 15660, ISSN 1804-7025 (ČKAIT)

Autorizované osoby ČKAIT budou moci již brzy získat e-razítko

Původně mělo elektronické razítko autorizovaných osob vstoupit v účinnost až od 1. 7. 2023, ale v červenci 2021 byla tato lhůta zákonem zkrácena na leden 2022. ČKAIT společně s Českou poštou nyní finalizuje webovou aplikaci, která propojí obě databáze a umožní jeho spuštění.

Digitally signed by Ing. Pavel Křeček, FEng.
 DN: c=CZ, 2.5.4.97=NTRCZ-45770743, o=Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ou=Elektronické autorizační razítko, ou=0000019, cn=Ing. Pavel Křeček, FEng., sn=Křeček, givenName=Pavel, serialNumber=P474096, title=I100, IV00
 Date: 2021.09.17 12:39:42 +02'00'

Ukázka, jak vypadá grafická podoba e-razítka autorizované osoby ČKAIT

Skupina poslanců (Martin Kupka, Ondřej Profant, Barbora Kořánová, Jiří Běhounek a další) předložila 21. června 2019 sněmovně návrh zákona, kterým se mění zákon č. 200/1994 Sb., o zeměměřičství, zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), a další související zákony. Zákon byl vyhlášen 26. února 2020 ve Sbírce zákonů v částce 22 pod číslem 47/2020 Sb. V jeho čtvrté části je změna zákona č. 360/1992 Sb. (autorizační zákon). V § 13 odstavce 3 zní:

(3) Dokument související s výkonem činnosti autorizované osoby musí být:

- a) opatřen vlastnoručním podpisem a otiskem razítka se státním znakem České republiky, jménem autorizované osoby, číslem, pod nímž je zapsána v seznamu autorizovaných osob vedeném Komorou a vyznačeným oborem, popřípadě specializací své autorizace,
- b) opatřen kvalifikovaným elektronickým podpisem, založeným na kvalifikovaném certifikátu, obsahujícím jméno autorizované osoby, číslo, pod nímž je zapsána v seznamu autorizovaných osob vedeném Komorou, obor, popřípadě specializaci, označení Komory, a opatřen kvalifikovaným elektronickým časovým razítkem. (dále jako elektronické autorizační razítko).

Toto úprava měla být účinná od 1. 7. 2023. Ovšem zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci, vyhlášený 9. 7. 2021 ve sbírce zákonů pod číslem 261/2021 Sb., posouvá účinnost na 1. 1. 2022.

ČKAIT vybralo jako poskytovatele Českou poštu

Z tohoto důvodu muselo představenstvo ČKAIT rozhodnout před schválením nového stavebního zákona a bez znalosti, jak velká

podmnožina autorizovaných osob bude elektronické autorizační razítko potřebovat a také od jakého data. S touto neznalostí muselo vybrat dodavatele a rozhodnout o kvalifikovaném prostředku. Kvalifikovaným prostředkem zvolilo USB token a jako dodavatel vybralo Českou poštu, s.p.

Od června pracujeme na úpravě a propojení našich systémů, nastavení potřebných postupů a na vývoji webové aplikace, pomocí níž členové ČKAIT získají vše potřebné. Aplikace není v době vzniku článku plně dokončena, nicméně níže uvedené kroky jsou s dodavatelem dohodnuty.

Identifikace bude prostřednictvím autorizačního a rodného čísla

Žadatel o elektronické autorizační razítko se dvoufázově identifikuje v uvedené aplikaci České pošty, nejprve svým členským číslem a ve druhém kroku svým rodným číslem (pouze číslice bez lomítka), resp. datem narození (to jen v případě cizinců – hostující a usazené osoby). V dalším kroku zkontroluje správnost svých údajů načtených z databáze ČKAIT, údajů nesoucích autorizační razítko: titul, jméno, příjmení, členské číslo ČKAIT a obor(y) autorizace uvedené svým kódem.

Autorizační obory budou uvedeny kódem

Obor(y) autorizace nemohou být uvedeny v certifikátu celým svým názvem z kapacitního důvodu. Položka certifikátu má omezenou velikost (64 znaků) a musí být možné ve výjimečném případě zapsat všechny obory a specializace, proto budou v certifikátu kódy oborů. K uvedeným údajům bude doplněno označení Komory a e-mailová adresa žadatele. E-mailová adresa bude také načtena z databáze ČKAIT, ale uživatel bude moci zapsat jinou. E-mailová adresa je pro vydání certifikátu nezbytná a bude ověřena aktivním e-mailem.

V dalším kroku si žadatel vybere kvalifikovaný prostředek, který ponese jeho certifikát. Česká pošta nabízí v současné době tři USB tokeny (Token 5110CC, TokenME EVO, Token PROID+Q v2). U tokenu bude uvedena doba platné certifikace, operační systémy, kde je možné token použít, a také pořizovací cena po vyjednané slevě. Podle těchto údajů si vybere a objedná kvalifikovaný prostředek. Vedle nabízených tokenů může být kvalifikovaným prostředkem také e-občanka, přesněji občanský průkaz s aktivovaným čipem.

Platnost certifikátu bude 1 nebo 3 roky, obnova nebude automatická

Dalším krokem opět v aplikaci České pošty bude objednávka poukázky pro vydání kvalifikovaného certifikátu a balíček časových razítek. Česká pošta v současné době nabízí kvalifikované

certifikáty s platností 1 rok nebo 3 roky. Po uplynutí platnosti certifikátu nedochází k automatické obnově. Před uplynutím platnosti zašle certifikační autorita e-mailem upozornění s možností o vydání následného certifikátu. Koupíte-li si certifikát s platností 1 roku, budete o následný certifikát žádat každý rok. Pořizovací cena tříletého certifikátu bude samozřejmě vyšší, ale přepočteno na jeden rok bude cena nižší a vyplatí se těm, kteří v následujících letech neplánují svou činnost, tedy i autorizaci, pozastavit nebo zrušit. V takových případech bude certifikát zneplatněn. Počet použití kvalifikovaného certifikátu po dobu jeho platnosti je neomezené. Ovšem časová razítka jsou na jedno použití. Doplnují elektronický podpis (použití kvalifikovaného certifikátu) a poskytují záruku a nezpochybnitelný důkaz o tom, jak dokument vypadal v okamžiku, kdy byl orazítkován. Časových razítek budete potřebovat tolik, kolikrát vytvoříte elektronické autorizační razítko.

Ovladač tokenu bude nutné stáhnout a nainstalovat

Po doručení zakoupeného kvalifikovaného prostředku bude dalším krokem vygenerování ID žádosti o certifikát. V tomto kroku bude žadatel upozorněn na instalaci ovládacího SW k tokenu a stažení iSignum na vygenerování ID žádosti (BP...). Jako každý hardware i token potřebuje pro svou správnou činnost ovladač. Ovladače pro tokeny nejsou obvykle součástí operačního systému, proto bude nezbytné ovladač z webových stránek České pošty stáhnout a nainstalovat do svého počítače. Zároveň bude nezbytný pro počáteční nastavení, což je změna výchozích kódů PIN a PUK na vlastní. Kód PIN se používá při jakékoliv operaci s USB tokenem. Kód PUK slouží k odblokování USB tokenu, pokud opakovaně zadáte špatně kód PIN. Zadáte-li opakovaně špatně kód PUK, dojde k nevratnému znehodnocení tokenu. Ze stránek České pošty bude nezbytné stáhnout a poté nainstalovat iSignum, jednoduchý nástroj pro správu certifikátů, do svého počítače. Pomocí nástroje iSignum dochází ke generování žádosti o vydání certifikátu. V okamžiku generování žádosti již musíte mít kvalifikovaný prostředek nastavený a připojený k počítači.

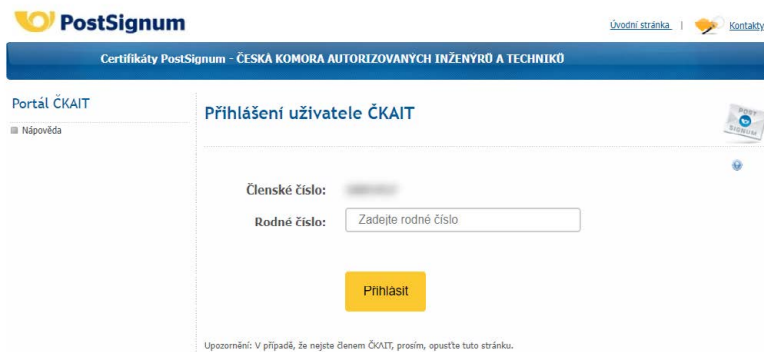
Finální ověření na pobočce České pošty se službou Czech POINT

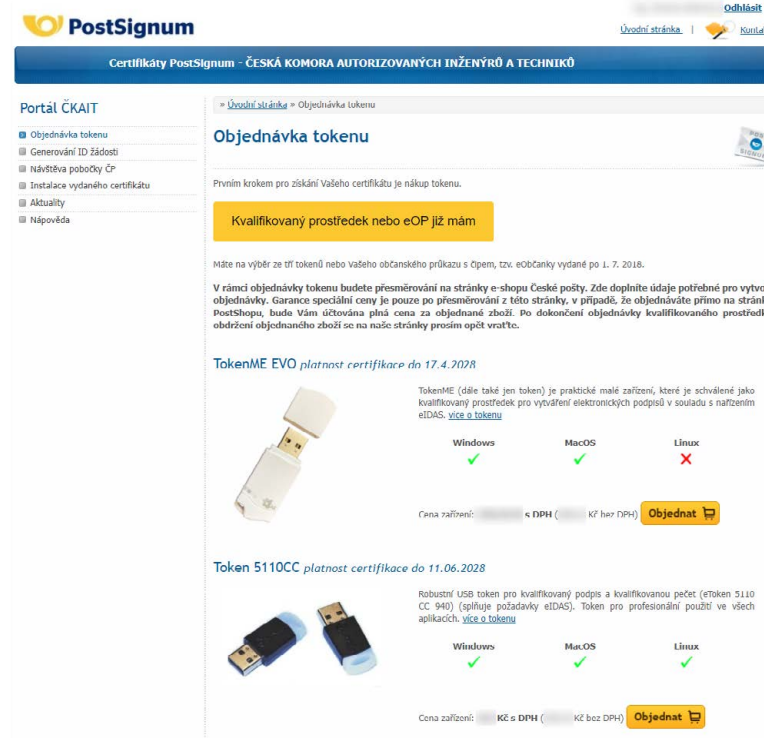
S vygenerovaným ID žádostí o certifikát, s vytištěnou poukázkou pro vydání certifikátu a dokladem totožnosti bude v dalším kroku návštěva pobočky České pošty se službou Czech POINT. Zaměstnanec pobočky vytiskne žádost a požádá o kontrolu správnosti údajů. Z pohledu elektronického autorizačního razítka jsou to členské číslo ČKAIT, kód(y) oboru autorizace, titul, jméno, příjmení a označení Komory a v OU1 uvedeno Elektronické autorizační razítko. Správnost údajů potvrdíte vlastnoručním podpisem. Odkaz na vydaný kvalifikovaný certifikát certifikační autorita pošle e-mailem. Certifikát nainstalujete v iSignum na kvalifikovaný prostředek a jste připraveni jej používat.

Podrobný návod bude na stránkách ČKAIT

Na webu ČKAIT bude vytvořena stránka, kam umístíte návody, jak v běžných aplikacích elektronické autorizační razítko používat, jak nastavit přístup na servery certifikační autority pro použití kvalifikovaných časových razítek, řešení častých problémů a další.

Ing. Radek Hnízdil, Ph.D.
ředitel Kanceláře ČKAIT

Plavecká hala Louny získala jeden z deseti letošních titulů Stavba roku 2021. Návrh: DKarchitekti, s.r.o., zhotovitel: Metrostav a.s. (zdroj: Nadace ABF)

Jak reagovat na nevídaný růst cen?

Současná situace na trhu stavebních výrobků komplikuje realizaci probíhajících i připravovaných veřejných zakázek. Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) a Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) proto vydalo 2. září 2021 společné stanovisko k problematice nárůstu cen stavebních materiálů. To se ale nevěnuje všem možnostem daným zákonem o zadávání veřejných zakázek.

V letošním roce dochází k mimořádnému nárůstu cen o desítky až stovky procent u některých stavebních materiálů. Jedná se především o hliník, hutní výrobky, betonářskou ocel, železnice a deskový materiál, tepelné izolace, hydroizolace, geotextilie, plastové potrubí, které nejen zvyšují ceny, ale i prodlužují dodací lhůty z důvodu jejich nedostatku na trhu. Zákazníci se ve stavebnictví přestávají ptát, kolik daný materiál stojí, ale zda je na skladě a zde je vůbec možné ho koupit. Tuto zcela mimořádnou a nepředvídanou situaci se mnozí zadavatelé i dodavatelé snaží zohlednit nejen u nových veřejných zakázek i těch již probíhajících. Nikdo totiž nepředpokládá, že se jedná o krátkodobý výkyv a že se to v následujících měsících zlepší. Změny na trhu jsou způsobeny nejen pandemií covid-19, mají i další hospodářské příčiny. U nových veřejných zakázek je však třeba s touto možností již počítat a uzpůsobit tomu smlouvu.

Společné stanovisko MMR a ÚOHS nezmiňuje nepředvídatelné okolnosti

Společné stanovisko MMR a ÚOHS ze začátku září tohoto roku sice nabízí určité možnosti navýšení dohodnuté ceny, je však otázkou, proč v doporučení k již probíhajícím veřejným zakázkám není uveden odkaz na § 222 odst. 6 zákona o zadávání veřejných zakázek (ZZVZ). Toto ustanovení se totiž týká nepředvídatelných okolností.

Pokud budeme citovat ustanovení § 222 odst. 6 ZZVZ, pak se za podstatnou změnu závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku nepovažuje změna, jejíž potřeba vznikla v důsledku okolností, které zadavatel jednajícím s náležitou péčí nemohl předvídat, nemění cel-

kovou povahu veřejné zakázky a hodnota změny nepřekročí 50 % původní hodnoty závazku. Pokud bude provedeno více změn, pak je rozhodný součet hodnoty všech změn podle tohoto odstavce.

„I když společné stanovisko MMR a ÚOHS, tedy § 222 odst. 6 výslovně nezmiňuje, je jeho aplikace v odůvodněných případech možná. Zadavatelé musí konkrétně posoudit každý jednotlivý případ. Zhotovitelům staveb, kteří smluvní vztah uzavřeli před letošním prudkým nárůstem, lze tedy doporučit právní konzultaci ohledně možného použití tohoto odstavce. Mnohdy se mluví o tom, že nějaké výkyvy lze už u nových zadávacích řízení předvídat. Není ale zřejmé, v jaké výši neboli co je ještě obsahem rizika nabídky podnikatele a co už ne,“ doplňuje Ing. Libor Kubát, předseda komise ČKAIT, která se věnuje veřejným zakázkám.

Variety řešení odpovídají spíše běžným okolnostem

Ve společném stanovisku MMR a ÚOHS se nabízejí poměrně omezené varianty, jak lze situaci prudkého růstu cen stavebního materiálu řešit i v již zadávaných veřejných zakázkách. Podle doporučení, společně vydaného MMR a ÚOHS, je možné za určitých podmínek navýšit smluvně dohodnutou cenu stavebních zakázek v tzv. režimu de minimis až o 15 %, maximálně však do výše přibližně 137 mil. Kč za dobu trvání smlouvy (viz § 222 odst. 4 ZZVZ). U nově vypisovaných zakázek se nabízí použití tzv. vyhrazené změny (smluvní výhrady) za podmínek § 100 odst. 1 a § 222 odst. 2 ZZVZ, tedy například vhodné inflační doložky či přesně definované vazby nárůstu cen určitých komodit na jejich průměrné ceny (sledované např. v rámci cenových

soustav ve stavebnictví). To vše za podmínky, že je zadavatel ochoten a schopen vyšší a objektivně odůvodněnou cenu akceptovat.

Zároveň MMR a ÚOHS společně upozorňují a je třeba akceptovat, že není povinností zadavatelů navyšovat sjednané ceny. Je na zadavatelích a jejich finančních možnostech, jakým způsobem budou proměnlivou situaci s cenami stavebních materiálů zohledňovat v probíhajících veřejných zakázkách, a to i s přihlédnutím k povinnosti hospodárného vynakládání veřejných prostředků, se kterými disponují.

Mnohdy tedy půjde o těžkou volbu na obou stranách, neboť nedohoda ohledně zvýšení cen může být likvidační pro zhotovitele a naopak dohoda o růstu ceny za stavební materiály může být mimo

finanční možnosti zadavatele nebo mimo limity doporučené ve společném stanovisku MMR a ÚOHS. Ostatně ani ukončení smlouvy se stávajícím zhotovitelem stavby není tím správným řešením. Jednak je otázkou, zda se v současné době najde levnější zhotovitel, jednak to s jistotou přinese další náklady spojené s nutností zakonzervovat rozestavěnou budovu.

„Obecně iniciativa směřující k ukončení již uzavřené smlouvy bude iniciována pravděpodobně pouze ze strany zhotovitele, neboť on má problém, který musí řešit. Pokud by smlouvu kvůli nárůstu cen ukončoval zadavatel, velmi pravděpodobně se vystaví riziku porušení péče řádného hospodáře,“ doplňuje Ing. Libor Kubát.

Doporučení vybraná ze společného stanoviska MMR a ÚOHS

U připravovaných veřejných zakázek je možné smluvně ukotvit výhradu nárokové změny ceny

Vzhledem k tomu, že pohyby cen stavebních materiálů lze předpokládat i v následujícím období, je nutné věnovat této otázce pozornost při přípravě zadávacích podmínek připravovaných veřejných zakázek. Zadavatel by se především měl snažit stanovit **výhrady podle § 100 odst. 1 ZZVZ**, které by mu v průběhu realizace veřejné zakázky umožňovaly pružně reagovat na změny na trhu stavebních materiálů. V úvahu připadají zejména inflační doložky nebo doložky umožňující změnu cen materiálů na základě objektivně zjistitelných informací. Mezi ty mohou patřit údaje Českého statistického úřadu, indexy a kurzy používané na trzích jednotlivých komodit (např. Londýnská burza kovů), aktualizací údaje cenových soustav (např. RTS, ÚRS). Zadavatel by si současně měl uvědomit, že **aplikace výhrad umožňujících zvyšování ceny veřejné zakázky může mít dopad na jeho rozpočet**, měl by tedy zvážit, do jaké míry budou tyto změny nárokové ze strany dodavatele (lze stanovit například limitaci celkového nárůstu ceny či stanovení hranice, od které již nebude změna nároková, ale bude podléhat schválení zadavatele). **Hodnota vyhrazených změn se zahrnuje do předpokládané hodnoty na základě § 16 odst. 3 ZZVZ**. Pokud tuto hodnotu nelze stanovit přesně (tj. pokud zadávací dokumentace neobsahuje celkový limit pro změny), stanoví se hodnota vyhrazené změny kvalifikovaným odhadem na základě skutečností uvedených v § 16 odst. 6 ZZVZ.

Neukončené probíhající zadávací řízení je vhodné změnit nebo zrušit

Dopady zvyšování cen stavebního materiálu mohou ovlivnit také probíhající zadávací řízení. Pokud riziko nárůstu cen nebylo ošetřeno v rámci zadávacích podmínek, hrozí, že dodavatel nebude schopen zakázku plnit za cenu, kterou uvedl v nabídce. To může vést k odmítnutí uzavření smlouvy ze strany dodavatele, případně k následným problémům v průběhu plnění veřejné zakázky, pokud by smlouva i přes rizika s tím spojená byla uzavřena.

V případě, že dosud neuběhla lhůta pro podání nabídek, je zadavatel oprávněn změnit zadávací dokumentaci v souladu s § 99 ZZVZ tak, aby případně riziko změny cen zohledňovala. Současně bude zřejmě nezbytné prodloužit lhůtu pro podání nabídek, a to o celou původní délku zadávací lhůty, neboť lze předpokládat, že zmírnění rizik dodavatele v zadávací dokumentaci bude znamenat rozšíření okruhu možných dodavatelů.

Pokud již lhůta pro podání nabídek uběhla, není možné měnit zadávací podmínky a přichází tak v úvahu zrušení zadávacího řízení podle § 127 odst. 2 písm. d) ZZVZ. Bude však nutné prokázat naplnění všech podmínek uvedených v dotčeném ustanovení, včetně časového hlediska, neboť důvody hodné zvláštního zřetele se musí vyskytnout až v průběhu zadávacího řízení.

U probíhajících veřejných zakázek lze provádět pouze vyhrazené nebo nepodstatné změny

Pokud již byla uzavřena smlouva, lze u ní provádět pouze nepodstatné změny tak, jak jsou definovány v § 222 ZZVZ. Změny, které navyšují cenu veřejné zakázky (celkovou nebo jednotlivých dílčích položek), prodlužují termín realizace (či jiné závazné termíny), mění či odstraňují sankce apod., zadavatel může provést pouze tehdy, jestliže jsou naplněny podmínky pro jejich realizaci, které jsou stanoveny v § 222 ZZVZ.

Možnost úpravy cen již uzavřených smluv regulují také § 1765 a § 2620 občanského zákoníku (OZ). Pokud by došlo k jednání o změně smlouvy mezi zadavatelem a dodavatelem na základě § 1765 OZ, je nutné upozornit na to, že výsledná dohoda o změně ceny musí současně splňovat podmínky § 222 ZZVZ, tj. zadavatel nesmí umožnit podstatnou změnu závazku ze smlouvy bez provedení nového zadávacího řízení. Naopak změny umožněné v § 222 ZZVZ lze provést vždy, pokud jsou splněny podmínky posouzení změny jako nepodstatné uvedené v jednotlivých odstavcích § 222 ZZVZ, tj. i tehdy, pokud byla aplikace § 1765 OZ ve smlouvě na realizovanou veřejnou zakázku vyloučena. Vyloučení aplikace § 1765 OZ sice ruší nárok dodavatele na jednání podle § 1765 odst. 1 OZ, z hlediska občanského práva tím však není vyloučena dohoda stran o změně obsahu závazku. Ta však musí splňovat podmínky § 222 ZZVZ, který přípustnost a rozsah změny závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku pro zadavatele omezuje.

Vyhrazené změny podle § 222 odst. 2 ZZVZ – Zadavatel může provést změny, které si vyhradil v zadávací dokumentaci a následně ve smlouvě na realizovanou veřejnou zakázku za splnění podmínek uvedených v § 100 ZZVZ. Může se jednat o inflační doložky či jiné indexy nárůstu cen, výhrady k posunu termínu apod. Je však vždy nutné, aby možnost takových změn byla předem jednoznačně vymezena v zadávací dokumentaci původního zadávacího řízení a neměnila celkovou povahu veřejné zakázky. Případná změna

dodavatele postupem podle § 222 odst. 10 ZZVZ by byla možná pouze tehdy, pokud by taková možnost byla vyhrazena už v zadávací dokumentaci původního zadávacího řízení na základě § 100 odst. 2 ZZVZ, a to včetně podmínek nutných pro dokončení veřejné zakázky.

Změny do 15 % původní ceny zakázek podle § 222 odst. 4 ZZVZ – Zadavatel může provést takové změny, u nichž zákon nereguluje důvod pro jejich použití, jsou však omezeny finančními limity. U veřejné zakázky na stavební práce, která není koncesí, musí být hodnota změny nižší než 15 % původní hodnoty závazku ze smlouvy a zároveň nižší než finanční limit pro nadlimitní veřejnou zakázku (do 31. prosince 2021 je to 137 366 000 Kč). Pokud by došlo k pouhému navýšení cen jednotlivých položek, tj. bez toho, aniž by byly současně s navýšením ceny prováděny i nějaké další stavební práce či naopak některé práce by prováděny vůbec nebyly, lze mít za to, že je současně naplněna i další zákonná podmínka uvedená v § 222 odst. 4 ZZVZ, a sice že nedochází ke změně celkové povahy veřejné zakázky. Výše uvedené limity se přitom vztahují k celkové ceně veřejné zakázky, nikoli k ceně jednotlivých položek, u nichž může nárůst jejich ceny 15% hranici překročit. Je také potřeba upozornit na to, že pro účely počítání limitů rozhoduje součet hodnoty všech změn provedených podle § 222 odst. 4 ZZVZ. Podle § 222 odst. 4 ZZVZ však není možno provádět takové změny závazku ze smlouvy, které by spolu s pouhým navýšením ceny či samy

o sobě spočívaly jen v prodloužení termínu dokončení stavby či změně jiných smluvně závazných termínů ve prospěch dodavatele.

Ukončení platné smlouvy musí být transparentní

Jestliže v plnění veřejné zakázky nelze pokračovat, aniž by byla porušena pravidla v § 222 ZZVZ, může zadavatel smlouvu vypovědět nebo od ní odstoupit podle § 223 odst. 1 ZZVZ. Jinými slovy zadavatel může smlouvu na veřejnou zakázku vypovědět nebo od ní odstoupit až v případě, kdy by k dosažení účelu veřejné zakázky nevedly ani změny závazku ze smlouvy, které jsou umožněny v § 222 ZZVZ.

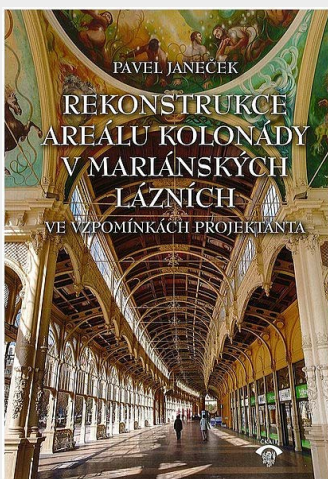
Jak správně postupovat při určení podstatnosti změny

„Z mých praktických zkušeností jen menšina investorů, projektantů a stavbyvedoucích zná správnou konstrukci součtu hodnoty všech změn. Například když nahradím jeden typ dveří za 20 000 Kč jinými za 30 000 Kč, tak součet hodnot všech změn je 50 000 Kč. Bez této znalosti jakékoliv úvahy o rozsahu možných změn podle § 222 odst. 4, 5, 6 ZZVZ mohou být zkreslené již od samého počátku,“ upozorňuje na závěr Ing. Jaroslav Valkovič, autorizovaný inženýr v oborech technologická zařízení a vodohospodářské stavby.

Ing. Markéta Kohoutová
šéfredaktorka Z+i ČKAIT

Zdroj: Společné stanovisko MMR a ÚOHS k problematice nárůstu cen stavebních materiálů (www.uohs.cz) a Změny závazku na veřejnou zakázku (portal-vz.cz)

Proč mít v knihovně publikaci Rekonstrukce areálu kolonády v Mariánských Lázních ve vzpomínkách projektanta

Při návštěvě naší oblastní kanceláře si tajemnice posteskla, že některé publikace nikdo nechce. Když jsem si procházel tyto v Olomouci obtížně udatelné knihy, narazil jsem zde právě na publikaci Ing. Pavla Janečka „Rekonstrukce areálu kolonády v Mariánských Lázních ve vzpomínkách projektanta“. Protože mám k tomuto regionu nostalgický vztah, odpomohl jsem naší oblastní kanceláři od jednoho výtisku.

Jeden „covidový“ večer jsem dal této knize šanci... a poměrně obtížně ji opouštěl. Očekával jsem publikaci řešící rekonstrukci areálu kolonády plnou technických detailů, výtahů z projektu atd., ale autor pojmul své dílo pro mne nečekaně. Čtivou formou nás vtáhne do problematiky projektování a výstavby díla tohoto rozsahu, na kterém strávil 18 let svého života, v prostředí reálného socialismu, tedy doby bez internetu, mobilních telefonů. V dnešní době je již těžko představitelné, jak obtížné bylo např. vyhledávání informací v oné době.

Co tato kniha vlastně řeší? Pro představu si dovoluji uvést stručný výčet toho, co v rámci tohoto projektu bylo řešeno a vyřešeno. Samozřejmě že šlo o vlastní litinové konstrukce a další prvky kolonády včetně sanace založení. Popisován je však i hledání příčin poruch v jednotlivých rozkrývaných detailech. K řešeným problémům však patřily například i stropní malby, a to jak z hlediska hledání a prosazování ideologicky akceptovatelné tematiky, tak i technologie malby v mariánskolázeňském drsném prostředí otevřené kolonády. Kniha se však nezabývá pouze objektem kolonády, ale i prostorem kolem kolonády, tedy krajinářským řešením, a to včetně unikátních objektů zpívající fontány. Nutno zde zmínit i odvážný přesun pavilonu Rudolfova pramene. Kromě popisu vlastní stavby jsou zde zmiňovány i osobnosti, které se aktivně účastnily rekonstrukce...

Knihu doporučuji všem projektantům, stavbařům i architektům, kteří dokáží ocenit přístup i nasazení osob, které se této rekonstrukce zúčastnili. Ale také investorům, kteří si zde můžou vytvořit obraz o tom, co vše se může u takovéto stavby stát a třeba i pochopí nejednoduchou pozici projektanta, kterému často chybí pro daný problém standardizované řešení a postupy, a je nutné pustit se na „tenký led“, kdy je nutné zkusit něco nového ...

Ing. Daniel Lemák

Publikaci si můžete zakoupit v internetovém obchodě na www.ic-ckait.cz.

Indexy RTS dokládají prudké změny cen

Jedním z objektivních ukazatelů pro úpravu smluvních vztahů mohou být podle společného stanoviska MMR a ÚOHS z 2. září 2021 i aktualizací údaje cenových soustav RTS. Přinášíme návod, jak používat aktuální cenové indexy jednotlivých stavebních materiálů dle RTS jako nástroj na úpravu smluvních závazků při realizaci staveb.

Podkladem pro případná jednání zadavatele a zhotovitele o možnosti uplatnit v případech „mimořádných“ změn cen stavebních materiálů požadavek na změnu smluvně dohodnuté ceny mohou být i aktualizované cenové ukazatele RTS.

Protokoly o vývoji cen materiálů ve stavebnictví nyní RTS aktualizuje každý měsíc

Ceny materiálů v cenové soustavě RTS jsou vydávány běžně už více než 25 let a vydávají se 2x ročně, vždy v lednu a červenci v tzv. Protokolu o vývoji cen materiálu a výrobků ve stavebnictví (dále jen „protokol“). Od června 2021 uveřejňujeme tento protokol každý měsíc. Měsíční indexy protokolu navazují na obvyklý způsob vykazování provedených prací formou měsíčních soupisů. Změny cen jednotlivých materiálů jsou přepočteny na měsíční indexy daného druhu. Druhy materiálů jsou sestaveny tak, aby odpovídaly normám o stavebních materiálech. U každého druhu materiálu je uvedena norma, kterou se daná skupina materiálů řídí:

- Norma bez další značky, která je uvedena ve sloupci „dle normy“, je technickou normou, která charakterizuje druh.
- Norma*** znamená, že norma druhu není jedna, ale doplňuje ji jiná norma, případně je norem určujících druh více.
- Norma** znamená, že druh není určen harmonizovanou nebo určenou normou.

Na internetových stránkách www.cenovasoustava.cz je volně dostupný dokument obsahující seznam jednotlivých druhů materiálů a výrobků s odkazem na příslušné normy. Uvedené indexy jsou vztaženy k předchozímu měsíci, případně k předchozí cenové úrovni nebo referenčnímu datu. Referenční datum v protokolu je leden daného roku a je vyznačen tučným písmem. Indexy referenčního data s hodnotou pod 1,0 jsou zvýrazněny pro snadnější orientaci.

Aktuální Protokol o vývoji cen materiálů a výrobků ve stavebnictví je zveřejňován vždy v prvním týdnu měsíce ve formátu .pdf na webu Cenové soustavy: www.cenovasoustava.cz/default.asp?Bid=3&ID=3.

V protokolu je nyní indexováno sedmdesát druhů materiálů

Protokol o vývoji cen materiálů a výrobků ve stavebnictví je nástrojem pro stanovení jednoznačného postupu v případech mimořádné změny ceny. Každá taková změna totiž musí být řádně zdokumentována a odůvodněna. Indexy v protokolu je možné použít pro výpočet hodnoty změny ceny materiálu v průběhu plnění u privátních i veřejných zakázek. Vývoj cen materiálů ve stavebnictví platí obecně, nemá vazbu na způsob rozpočtování ani použití cenové soustavy. U veřejných zakázek (viz společné stanovisko MMR a ÚOHS z 2. září 2021) je výpočet hodnoty změny smluvní ceny možné použít v případě již uzavřených smluv jen s uplatněním § 222 ZZVZ. U připravovaných zakázek je možná i forma vyhrazené změny.

Podmínkou použití indexů cen uvedených v měsíčních indexech protokolu pro přepočet hodnoty změny je identifikace daného materiálu v podrobnosti stanovené pro soupis prací vyhláškou č. 169/2016 Sb. Daný materiál musí být přiřaditelný k druhu, který má v protokolu uvedeny meziměsíční indexy vývoje cen. Protokol v současnosti obsahuje více než sedmdesát druhů stavebních materiálů rozdělených podle harmonizovaných, případně určených norem. V návaznosti na právní předpisy RTS bude druhů průběžně přidávat tak, aby pokryly maximum běžných materiálů a výrobků ve stavebnictví.

V rozpočtu je vhodné uvádět samostatně montáž a dodávku materiálu

Další podmínkou je, že nabídková cena daného materiálu je součástí smlouvy. Smluvní rozpočet, případně jeho příloha, musí obsahovat jednotlivé materiály, uvedené množství a nabídkové ceny. To je základní požadavek pro posouzení a uplatnění přepočtu podle indexů protokolu. Doporučujeme, aby rozpočet stavby byl odevzdán v členění montáž, dodávka materiálu. Materiál je v takovém případě samostatnou položkou smluvního rozpočtu a má tedy uvedenu identifikaci materiálu i nabídkovou cenu. Podmínkou pro posouzení změny ceny materiálů započtených v položkách montáže je uvedení jednotlivých materiálů v rozsahu technické specifikace, měrné jednotky, množství a nabídkové ceny započtené v nabídkové ceně montážní položky. Doporučujeme zadavatelům pro spravedlivé posouzení mimořádných změn materiálů, aby v zadávacích podmínkách umožnil vítěznému uchazeči doložit ke smlouvě položkový rozpočet, který rozdělí položku na montáž a dodávku. Podmínkou použití protokolu je také stanovení období pro výpočet celkového indexu, např. od podpisu smlouvy po zabudování. Uvedený mechanismus použití indexů je jednoduchý z hlediska dokladování změny.

Smlouvou vyhrazené změny se obvykle nepřekročí 10 % dohodnuté ceny

Zadavateli doporučujeme u připravovaných zakázek zařadit do smlouvy ustanovení o použití Protokolu o vývoji cen materiálů a výrobků ve stavebnictví formou vyhrazené změny, tedy mít možnost uplatnění „nároku“ na změnu ceny díla z důvodů mimořádných změn cen stavebních materiálů. Změna ceny se vztahuje pouze na stavební materiály či výrobky, které jsou uvedeny ve smluvním položkovém rozpočtu samostatně. Zadavatel ve smlouvě stanoví limit, který zakládá nárok na změnu ceny. Doporučená hodnota u jednotlivých materiálů je +/- 10 %. Zadavatel také stanoví maximální limit celkového objemu nároků z důvodu změny ceny materiálů vzhledem k celkové ceně stavby. Je potřeba zohlednit obor a druh stavby. Doporučuje se opět 10 %. Zhotovitel v takovém případě může uplatnit nárok na změnu ceny formou změnového

listu s uvedením všech materiálů, u nichž hodnota složeného měsíčního indexu přesáhla hodnoty limitu. Pro posouzení limitu změny platí celkový index podle protokolu za období od měsíce podpisu smlouvy po měsíc zabudování, tedy období, ve kterém je materiál uveden v soupisu provedených prací. Změna ceny se týká vždy jen toho objemu materiálu nebo výrobku, který byl v daném měsíci zabudován. Žádná ze smluvních stran změnu ceny neodmítne, pokud ji druhá strana uplatní v souladu s tímto článkem smlouvy. Požadavek nároku na změnu ceny předkládá strana, která nárok uplatňuje. Nárok na uplatnění změny ceny nevzniká, pokud stavební materiál či výrobek je zabudováván do stavby v jiném období, než měl být zabudován, nebo po termínu dokončení díla. Zákon o zadávání veřejných zakázek umožňuje použití „vyhrazené změny“; pokud je definována smluvním vztahem, již se nevyžaduje dodatek smlouvy.

Jednání o změně ceny podle § 222 zákona o veřejných zakázkách

Pokud bude požadováno další navýšení ceny nad stanovený celkový limit vyhrazené změny, nebude se už jednat o nárok, ale o změně budou obě strany jednat v souladu s § 222 ZZVZ. Totéž platí pro ty případy, kdy jde o materiál nebo výrobek, který nelze přiřadit k žádnému druhu z protokolu.

Dokladem každé změny cen materiálů je změnový list

Změnový list bude obsahovat seznam materiálů/výrobků, u nichž došlo v daném období ke změně nad sjednaný limit, s uvedením hodnoty složeného měsíčního indexu a hodnotou změny. U každého materiálu nebo výrobku bude uvedeno číslo normy o stavebních materiálech a výrobcích, které určuje zařazení do druhu podle protokolu o změnách v CS RTS. Zařazení materiálu do druhu dokládá zhotovitel příslušným prohlášením o shodě nebo o vlastnostech, kde je uvedeno číslo normy, které je rozhodující pro zařazení materiálu do druhu. Zhotovitel doloží ke změnovému listu protokol o vývoji cen, který je volně dostupný na internetu.

Komentář k zařazení výrobku do druhu materiálu

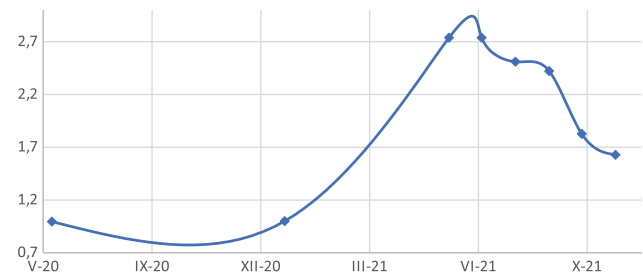
Seznam druhů materiálů navazuje na platné právní předpisy. Podle nařízení Evropského parlamentu a Rady Evropské unie č. 305/2011 o harmonizovaných podmínkách uvádění stavebních výrobků na trh výrobce musí vypracovat prohlášení o vlastnostech u produktů, pro které existují harmonizované normy, a musí je opatřit označením CE. V takovém případě je výrobek na základě prohlášení o vlastnostech přiřazen druhu, který se danou normou řídí nebo ji zahrnuje (v případě více norem).

Obsahem nařízení vlády (NV) č. 163/2002 Sb., kterým se stanoví požadavky na vybrané stavební výrobky, ve znění NV č. 312/2005 Sb., a NV č. 215/2016 Sb., jsou postupy posuzování a prokázání shody vlastností výrobků s určenou normou nebo se stavebním technickým osvědčením (STO). Výrobek může být opatřen českou značkou shody CCZ. V takovém případě je výrobek přiřazen druhu podle normy určené nebo na základě popisu a určeného užití, který STO definuje.

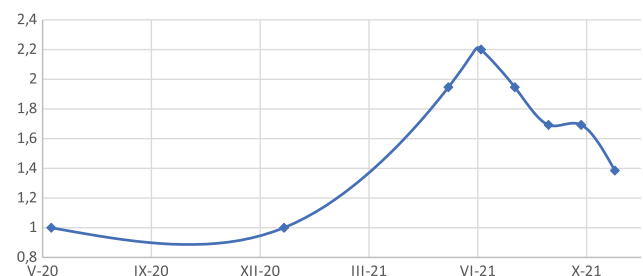
Návrh nové vyhlášky o skupinách stanovených stavebních výrobků, která se nyní připravuje, by měl obsahovat vzor národního prohlášení o vlastnostech. Tato příloha by měla obsahovat zamýšlené

Indexy vývoje cen k listopadu 2021

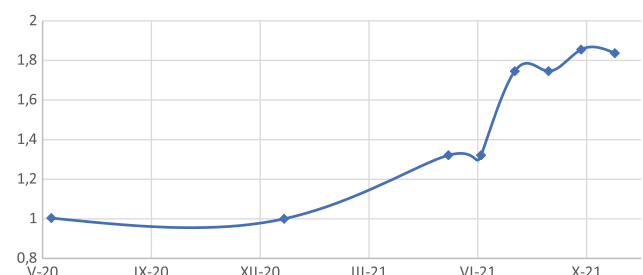
Deska z plochých třísek (OSB)

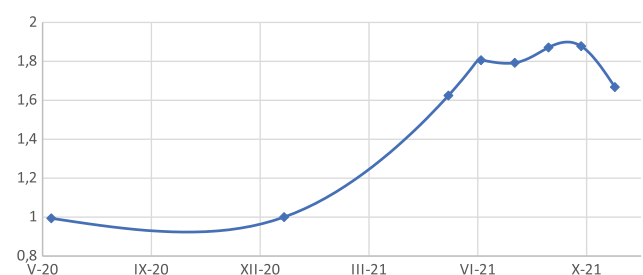
Dřevo konstrukční rostlé se zubovitým spojem (KVH hranoly)

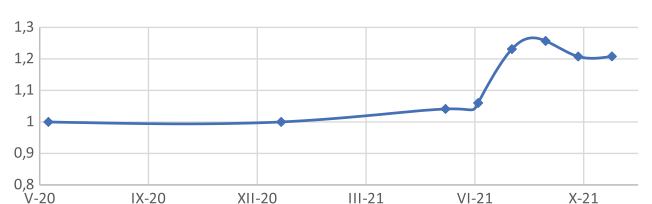
Výrobek plochý hliníkový

Výztuž ocelová betonářská

Pás hydroizolační asfaltový vyztužený pro střechy a základy

Aktuální grafy jsou k nahlédnutí i na cloudu RTS bez nutnosti přihlášení. Příklad odkazu (KVH hranoly): <https://cloud.rts.cz/App/RTS-Data/MAT13518>. Pro následující období očekáváme nárůst například zdících prvků pálených a cementu. Zdroj: RTS

použití ve stavbě a technický návod pro činnosti autorizovaných osob při posuzování shody stavebních výrobků, které určí zařazení do druhu. Takový výrobek dostane označení SCZ.

Vzorový příklad použití Protokolu o vývoji cen materiálů a výrobků ve stavebnictví

Pro větší srozumitelnost je uveden příklad použití protokolu, výpočtu hodnoty změny za podmínek stanovených v rámci vyhrazené změny ve smlouvě.

- V soupisu provedených prací je nutné označit materiály, které budou posuzovány z hlediska limitu změny ceny (např. +/- 10 %).
- Materiál označený v soupisu provedených prací je nutné zařadit do **druhu** podle popisu materiálu v soupisu a popisu druhu v protokolu. V případě nejasností je možné ověřit číslo normy uvedené na prohlášení o vlastnostech a číslo normy uvedené u druhu materiálů v protokolu.
- Prohlášení o shodě nebo o vlastnostech je dostupné na internetu, ale je možné, aby zhotovitel doložil takový doklad ke změnový list jako ověření správného zařazení do druhu.
- Výpočet tzv. sdruženého indexu daného druhu je součinem měsíčních indexů za období od podpisu smlouvy po období zabudování materiálu.
- Celková cena zabudovaného objemu daného materiálu, uvedená v soupisu provedených prací, se přepočte sdruženým indexem.
- Rozdíl celkové ceny materiálu podle soupisu provedených prací a ceny po přepočtu sdruženým indexem je hodnota nároku na změnu ceny.

Takový přepočet je možné použít pro vyčíslení hodnoty změny pro další jednání, případně pro dokladování vyhrazené změny.

Příklad postupu výpočtu pro úpravu nabídkové změny za použití indexů změny cen materiálu

Na příkladu zakázky Dům pro seniory, kde rozpočet byl vytvořen v cenových soustavách RTS i ÚRS, byla nabídková cena 44,7 miliónu Kč. Nabídka byla podána v lednu roku 2021. Ze soupisu prací a dodávek jsme si vybrali náhodně dvě položky materiálů, na kterých budeme simulovat nárůst ceny k srpnu 2021.

První položkou je deska EPS 150 do plochých střech a podlah $\lambda = 0,035$ tl. 100 mm, jejíž nabídková cena byla 181 Kč/m² v množství 773 m².

- Určení druhu – jedná se o prvek spadající pod druh Výrobek izolační pro budovy z pěnového polystyrenu (EPS) podle normy ČSN EN 13163.
- Indexy za období leden–červen jsou: 1,549 / červenec 1,000 / srpen 1,000. Sdružený index je 1,549.
- Cena/MJ v 8/2021: 181 Kč/m² × 1,549 = 280 Kč/m².
- Cena/MJ × množství: 280 × 773 = 216 440 Kč.
- Rozdíl (nárok) je 216 440 – 139 913 = 76 527 Kč.

Druhou položkou je potrubí vodovodní vícevrstvé PP, D 20 × 2,8 mm, kde nabídková cena byla 130 Kč/m² v množství 590 m.

- Určení druhu – prvek patří do druhu Trubka plastová vodovodní podle normy *** ČSN EN ISO 1452-b). Indexy za období leden–červen jsou: 1,161 / červenec 1,076 / srpen 1,095. Sdružený index je 1,368.

c) Cena/MJ v 8/2021: 130 × 1,368 = 177,84 Kč/m².

d) Cena/MJ × množství: 177,84 × 590 = 104 925,6 Kč.

e) Rozdíl (nárok) je 104 925,6 – 76 700 = 28 225,6 Kč.

Informace o vývoji cen

Na závěr uvádíme u druhů i jednotlivých materiálů vývoj cen za posledních deset cenových úrovní, včetně grafického vyjádření. Informace jsou přístupné na cloudu RTS na základě přihlášení. Indexy vývoje cen podle druhů materiálů naleznete na cloudu RTS www.cloud.rts.cz v záložce RTS DATA, kde u každého z uvedených druhů je vývojový graf, norma, kterou se druh řídí, a upřesňující popis druhu. Seznam materiálů je veden v cenové soustavě RTS podle druhů, které jsou hierarchicky členěny podle logických celků, a jejich poslední člen má odkaz na právní předpisy.

V tomto příkladu se jedná o položky desek dřevoštěpkových (OSB desky), které jsou zařazeny pod druhy Suchá stavba → Desky → Desky na bázi dřeva → Desky z plochých třísek (OSB). Tento druh se řídí normou ČSN EN 300, která je uvedena vedle názvu druhu a doplňující popis druhu.

Vývoj cen jednotlivých stavebních výrobků je sledován za posledních deset cenových úrovní. Přístup k těmto informacím je na základě přihlášení.

Ing. Tomáš Varmus a Ing. Jiří Košulič

RTS, a.s.

Nové cenové ukazatele pro druhy staveb budou až v lednu 2022

Pro rok 2022 bude RTS vydávat aktualizované cenové technicko-hospodářské ukazatele pro jednotlivé druhy staveb opět v lednu 2022. Do té doby jsou na internetu dostupné jen údaje z předchozího roku.

Poslední zveřejněné cenové ukazatele (29. ledna 2021) neobsahují navýšení cen materiálů v první a druhé polovině tohoto roku.

Naše uživatele jsme informovali, že do ceny objektu (test byl proveden na objektech bytových domů), tj. se zohledněním počtu měrných jednotek, se zvýšení jednotkových cen RTS mezi I. a II. pololetím promítlo celkovým indexem v hodnotě 1,0674.

Pro inženýrské sítě (kod JKSO 827 – vedení trubní dálková a přípojná) bylo navýšení mezi 15–20 % s ohledem na použitý materiál a použitou technologii.

Vydáváním směrných cen stavebních prací se RTS zabývá průběžně již od roku 1991 a tyto údaje každoročně zařazujeme do databáze našeho programového produktu BUILDpower S. Pro zlepšení informovanosti ještě větší okruhu investorů, ale i ostatních účastníků stavebního procesu o reálných cenách ve stavebnictví na internetovém stavebním portálu jsou předkládány cenové technicko-hospodářské ukazatele.

Zveřejněné cenové ukazatele naleznete na webových stránkách www.cenovasoustava.cz v záložce Cenové informace a následně v levé liště v záložce Cenové ukazatele.

Důl Turów. (foto: cs.wikipedia.org/wiki/dul_turow)

Green Deal aneb Zelená dohoda pro Evropu naráží na energetickou krizi

V posledních měsících se stále častěji používá pojem Zelený úděl, resp. European Green Deal neboli správně přeloženo Zelená dohoda pro Evropu. Co vlastně znamená a jak se k němu staví čeští představitelé?

Česká veřejnost – včetně stavební veřejnosti – si prvních zpráv o Zelené dohodě pro Evropu v roce 2019 příliš nevšimla. Uhlíková neutralita byl neznámý a prázdný pojem. Stejně tak bez většího zájmu prošla sdělovacími prostředky zpráva o tom, že Evropský parlament přijal Nařízení EP a Rady (EU) 2021/1119 ze dne 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality („evropský právní rámec pro klima“). Zpozorněla teprve, když Evropská komise uveřejnila 14. července 2021 tzv. klimatický balíček, nazvaný Fit for 55, obsahující seznam 14 připravovaných evropských předpisů – nařízení a směrnic – jimiž se mají země EU přiblížit ke splnění cílů Zelené dohody. Ke dvěma hlavním cílům patří snížení emisí skleníkových plynů v roce 2030 o 55 % oproti roku 1990 a dosažení uhlíkové neutrality do roku 2050. Na podzim 2022, tedy v době českého předsednictví, má EU tyto předpisy schvalovat. Mnozí ekonomové před jejich přijetím varují, neboť může zapříčinit energetickou chudobu Evropy. Pokud se proti návrhu evropského právního předpisu vysloví

třetina členských zemí, bude mu vystavena žlutá karta a příprava návrhu předpisu se vrací na začátek. Současná energetická krize možná přispěje k tomu, že některé požadavky budou přehodnoceny. Přinášíme přehled nejdůležitějších událostí, které jsou s tzv. Zeleným údělem Evropy spojeny.

Strategický plán Zelený úděl v roce 2019 schválila i většina českých europoslanců

Celý oficiální název tzv. Zeleného údělu zní Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Zelená dohoda pro Evropu. Poprvé byl publikován v Bruselu 11. prosince 2019. Tehdy se nejednalo o právně závazný dokument, ale o jakýsi strategický plán, pro který bude – po jeho přijetí – vytvořen právní rámec.

Uhlíkovou neutralitu podle Zelené dohody pro Evropu schválily hlavy všech států Evropské unie na zasedání Evropské rady 12. prosince 2019. Česká republika ústy premiéra Andreje Babiše podměnila svůj souhlas tím, že cíl se nebude vztahovat na jednotlivé země, ale na EU jako celek.

Dohodu podpořil 15. ledna 2020 Evropský parlament poměrem hlasů 482 pro, 136 proti a zdrželo se 95 europoslanců. K Zelené dohodě mohli občané i společnosti zaslat své připomínky do 6. února 2020 prostřednictvím stránek Evropské komise.

Green Deal schválil Evropský parlament 15. ledna 2020	
Celkový počet českých hlasujících poslanců	21
PRO – ANO, TOP 09, Piráti	12
PROTI – ODS, Starostové a nezávislí, SPD, KSČM	7
ZDRŽELI SE – KDU-ČSL	2

Z obsahu dokumentu Green Deal

Zelená dohoda má čtyři základní kapitoly a jednu přílohu. Nejobsáhlejší je druhá kapitola Transformace ekonomiky EU, která se dělí na celou řadu podkapitol. Příloha obsahuje přehled kroků, které musí být učiněny pro vytvoření právního rámce Zelené dohody.

1 Úvodní kapitola

Představuje Zelenou dohodu jako odhodlání Evropské komise řešit problémy způsobené změnou klimatu a životního prostředí v důsledku oteplování atmosféry, znečišťování životního prostředí a destrukce lesů a oceánů.

Jedná se o novou strategii růstu, jejímž cílem je transformovat EU na spravedlivou a prosperující společnost s moderní a konkurenceschopnou ekonomikou efektivně využívající zdroje, která v roce 2050 nebude produkovat žádné emise skleníkových plynů a ve které bude hospodářský růst oddělen od využívání zdrojů.

Ambice Zelené dohody překračují hranice Evropské unie; faktory ovlivňující změnu klimatu a úbytek biologické rozmanitosti jsou globálního charakteru. Evropská unie chce proto využít svého vlivu, odborných znalostí i finančních prostředků k ovlivnění dalších zemí při volbě budoucí udržitelné cesty vývoje.

2 Transformace ekonomiky EU pro udržitelnou budoucnost

2.1 Soubor hluboce transformativních politik

Naplnění Zelené dohody vyžaduje změnu politik v oblasti dodávek čisté energie, průmyslu, výroby a spotřeby, infrastruktury, dopravy, potravin a zemědělství, stavebnictví, zdanění a sociálního zabezpečení. Budou využity všechny možnosti politik: regulace a standardizace, investice a inovace, vnitrostátní reformy, dialog se sociálními partnery, mezinárodní spolupráce.

2.1.1 Zvýšení ambic EU v oblasti klimatu pro roky 2030 a 2050

Cíle EU v oblasti snižování emisí skleníkových plynů se pro rok 2030 zvýší nejméně na 50 % (směrem k 55 %) ve srovnání s rokem 1990. **Do roku 2050 dosáhne EU klimatické neutrality; tento cíl bude právně zakotven.** Za účelem snižování emisí skleníkových plynů Komise přezkoumá, případně navrhne revizi relevantních nástrojů, kterými jsou mj. systém obchodování s emisemi, rozšíření obchodování s emisemi na další sektory v Evropě, zdanění energie, regulace využívání půdy a lesnictví. Tím bude zajištěno účinné nastavení ceny uhlíku v zemích EU. Vzhledem k tomu, že hrozí riziko přesunu výroby z EU do jiných zemí s nižší mírou opatření pro snižování emisí, navrhne komise pro vybraná odvětví mechanismus kompenzačních opatření mezi státy v souvislosti s uhlíkem (tzv. uhlíková daň). Tím bude zajištěno, že cena dovážených produktů bude odrážet jejich obsah uhlíku.

2.1.2 Dodávky čisté, dostupné a bezpečné energie

Na výrobu a využívání energie připadá napříč hospodářskými sektory více než 75 % emisí skleníkových plynů v EU. Pro dosažení klimatických cílů pro roky 2030 a 2050 má zásadní význam další dekarbonizace energetického systému. Energetické odvětví bude založeno na obnovitelných zdrojích a dekarbonizaci plynu, bude vyloučeno spalování uhlí. Přechod na klimatickou neutralitu vyžaduje inteligentní infrastrukturu. Evropský trh s energiemi má být plně integrovaný, propojený a digitalizovaný při respektování technologické neutrality. U části domácností musí být řešeno riziko energetické chudoby.

2.1.3 Aktivizace průmyslu pro čisté oběhové hospodářství

Od roku 1970 do roku 2017 se roční objem globální těžby materiálů ztrojnásobil a nadále roste. Zhruba polovina celkových emisí skleníkových plynů a více než 90 % úbytku biologické rozmanitosti a nedostatku vody je důsledkem těžby zdrojů a zpracování materiálů, paliv a potravin. Průmysl EU je stále zodpovědný za 20 % emisí skleníkových plynů. Pouze 12 % materiálů, které průmysl využívá, pochází z recyklace.

K transformaci určitého průmyslového sektoru a všech hodnotových řetězců je zapotřebí 25 let, tedy doba jedné generace. Je proto nutné přijmout rozhodnutí a zahájit aktivitu v příštích pěti letech, abychom byli v roce 2050 připraveni.

Komise přijme průmyslovou strategii EU, která se bude zabývat zelenou a digitální transformací jako klíčovými faktory dosažení cílů Zelené dohody. Společně s průmyslovou strategií bude přijat nový akční plán pro oběhové hospodářství, který bude obsahovat politiku udržitelných produktů. Tato politika bude upřednostňovat zmenšování objemu materiálů a jejich opětovné využití předtím, než dojde k jejich recyklaci. Stanoví minimální požadavky, aby se produktům škodlivým pro životní prostředí zabránilo v přístupu na trh EU. Bude zvýšena odpovědnost výrobců. Pozornost transformace na cirkulární ekonomiku se soustředí zejména na ta odvětví, která jsou nejnáročnější z hlediska zdrojů – patří mezi ně odvětví textilů, stavebnictví, elektroniky a plastů. Budou přijata opatření, která mají podpořit nabídku opětovně použitelných produktů.

Obnova hospodářství v návaznosti na pandemii covid-19 a Zelenou dohodu pro Evropu

Vláda České republiky schválila na svém zasedání 25. května 2020 prohlášení k Zelené dohodě pro Evropu. V něm se hlásí k dlouhodobému cíli EU dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050, má však výhrady k navyšování klimaticko-energetických cílů k roku 2030.

Pro odpovědné rozhodnutí v otázce cílů k roku 2030 je nejprve nezbytné kvantifikovat skutečné dopady probíhající pandemie na hospodářství členských států a EU jako celku. Dopadové studie také musí odpovědět na otázky, co budou navržené cíle znamenat z pohledu environmentálního, ekonomického i sociálního. Teprve pak bude možné zahájit diskusi o případných nových cílech k roku 2030, které budou nejen ambiciózní, ale především realistické, aby nedošlo k vážným dopadům na konkurenceschopnost členských států i EU jako celku.

Nově česká vláda vzhledem k rozdílným podmínkám členských států daných strukturou hospodářství či zeměpisnou polohou požadovala zachovat technologickou neutralitu jejich energetických zdrojů, a to s podmínkou efektivity souvisejících investic. Bohužel tento bod nebyl zahrnut do strategického plánu Zeleného údělu, který byl schválen o rok a půl dříve.

ných, trvanlivých a opravitelných výrobků. Budou podporovány nové obchodní modely založené na pronájmu a sdílení zboží i služeb, které jsou udržitelné a dostupné. Komise podpoří spolehlivé, porovnatelné a ověřitelné informace podávané výrobcí kupujícím. Lepší dostupnosti informací o vlastnostech produktů prodávaných v EU může pomoci digitalizace, např. elektronický pas produktu.

Politika pro udržitelné produkty přispěje ke snížení objemu odpadů. Nové právní předpisy omezí produkci odpadů a nadměrné použití obalových materiálů, zajistí plné využití ekonomické hodnoty odpadů tam, kde nebude možné se vzniku odpadů vyhnout.

Do roku 2030 komise očekává první komerčně využitelné přelomové technologie v klíčových průmyslových odvětvích. Mezi prioritní oblasti patří čistý vodík, palivové články a další alternativní paliva, skladování energie a zachování, ukládání a využívání CO₂. Komise např. podpoří přelomové technologie pro čistou ocel, které do roku 2030 umožní výrobu oceli s nulovými emisemi uhlíku. Zavádění takových rozsáhlých inovativních projektů bude napomáhat inovační fond systému obchodování emisemi.

Komise prozkoumá opatření, jež zajistí, aby digitální technologie – umělá inteligence, 5G, cloud a edge computing a internet věcí – zrychlily a maximalizovaly dopad politik při řešení změny klimatu o ochraně životního prostředí. Digitalizace rovněž přináší nové příležitosti pro dálkové monitorování znečištění ovzduší a vody nebo pro monitorování a optimalizaci využívání energie a přírodních zdrojů.

2.1.4 Stavět a renovovat za účinného využívání energie a zdrojů

Výstavba, využívání a renovace budov vyžaduje značné množství energetických a nerostných zdrojů (např. písku, štěrku či cementu). Na budovy rovněž připadá 40 % spotřebované energie. Míra renovace fondu budov v členských státech se v současné době pohybuje mezi 0,4 až 1,2 %. Pro dosažení cílů EU v oblasti energetické účinnosti a klimatu ji však bude nutné nejméně zdvojnásobit. Souběžně s tím je pro 50 milionů spotřebitelů finančně náročné zajistit ve svých domovech odpovídající teplotu.

V reakci na energetickou účinnost budov a finanční dostupnost energií se EU a členské státy musí zapojit do renovační vlny veřejných i soukromých budov. Zvýšení míry renovací může snížit energetickou chudobu, oživit stavebnictví a podpořit malé a střední podniky i pracovní místa na místní úrovni.

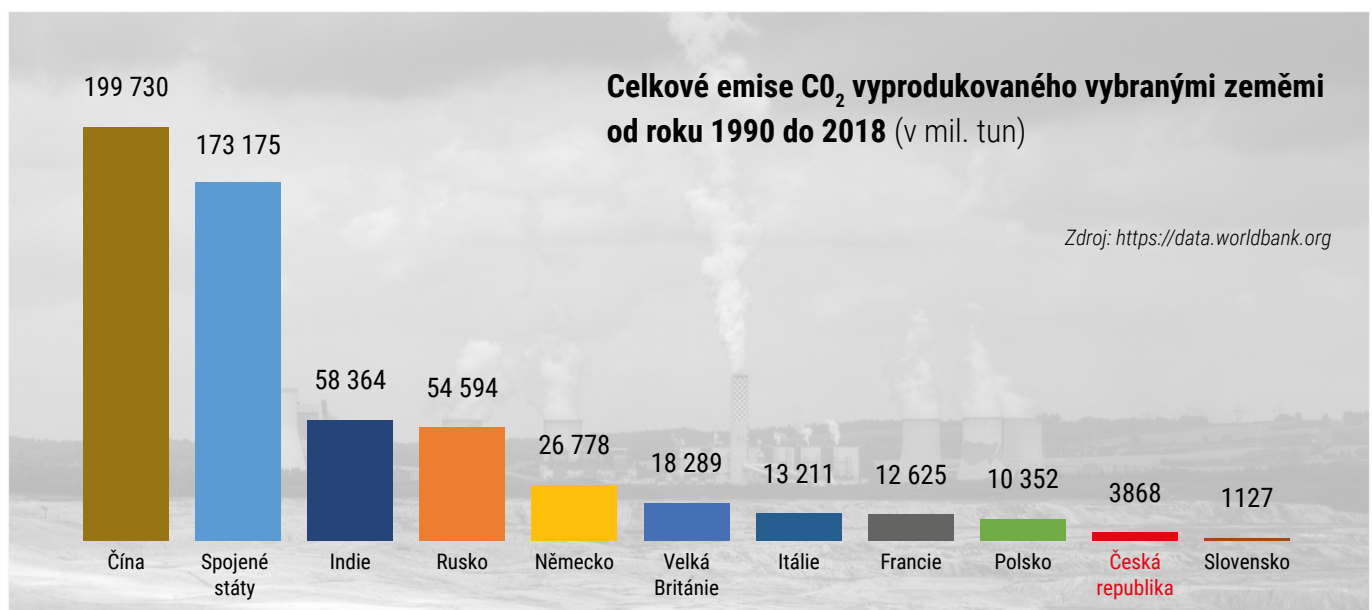
Komise bude věnovat pozornost právním předpisům týkajícím se energetické náročnosti budov. Emise z budov budou zahrnuty do evropského systému obchodování s emisemi s cílem, aby poměrné ceny různých zdrojů energie odrážely jejich energetickou účinnost. Komise přezkoumá nařízení o stavebních výrobcích. Konstruktivní řešení nových i renovovaných budov by mělo být ve všech fázích v souladu s potřebami oběhového hospodářství a mělo by vést k digitalizaci fondu budov a jeho odolnosti vůči změnám klimatu.

Evropská komise chce připravit novou platformu pro řešení renovační vlny. Platforma by měla sdružovat fond budov, stavební průmysl, architektky a inženýry i místní orgány a měla by se zaměřit na bytová družstva, společnosti poskytující energetické služby. Jejím hlavním cílem má být soustředit provádění renovací do větších celků, a tak získat možnost získat lepší podmínky financování a dosáhnout větších úspor. Pozornost bude věnována renovaci sociálního bydlení a pomoci domácnostem, trpícím energetickou chudobou.

2.1.5 Urychlení přechodu k udržitelné a inteligentní mobilitě

Na dopravu připadá čtvrtina skleníkových plynů produkovaných v zemích EU, tento podíl stále roste. K dosažení klimatické neutrality je nezbytné snížit do roku 2050 emise z dopravy o 90 %. Zelená dohoda pro Evropu preferuje rozvoj automatizované multimodální dopravy (multimodální dopravou se rozumí přeprava zboží přinejmenším dvěma různými způsoby dopravy – dopravními módy). Významná část vnitrozemské nákladní přepravy, kterou dnes zajišťuje ze 75 % silniční síť, se má přesunout na železnici a vodní cesty. Evropský systém obchodování s emisemi bude rozšířen na silniční, námořní i leteckou dopravu.

Státy EU by měly urychlit výrobu a zavádění udržitelných alternativních paliv v dopravě. Do roku 2025 je třeba vybudovat cca milion dobíjecích a plnicích stanic pro 13 milionů vozidel s nulovými a nízkými emisemi. Evropská komise navrhne přísnější normy pro emise látek znečišťujících ovzduší vozidly se spalovacím motorem.

2.1.6 Strategie „od zemědělece ke spotřebiteli“: vytvoření spravedlivého, zdravého potravinového systému šetrného k životnímu prostředí

(V originále „from Farm to Fork“ – z farmy na vidličku.) Vysoká úroveň bezpečnosti, výživnosti a kvality evropských potravin se má stát celosvětovým standardem udržitelnosti. Produkce potravin však i nadále znečišťuje ovzduší, vodu a půdu, podílí se na úbytku biologické rozmanitosti a změně klimatu, spotřebovává nadměrné množství přírodních zdrojů, s potravinami se plýtvá.

Společná zemědělská politika EU stanoví, že nejméně 40 % jejího rozpočtu a 30 % z prostředků Evropského námořního fondu má přispět na opatření v oblasti klimatu. Uplatňování kritérií z oblasti klimatu a životního prostředí má vést k používání udržitelných postupů, precizního a ekologického zemědělství, agroekologie, agrolesnictví, přísnějších norem pro dobré životní podmínky zvířat, k řízení a uchování uhlíku v půdě, k lepšímu hospodaření s živinami. Očekává se výrazné omezení množství používaných chemických pesticidů, hnojiv, antibiotik a rizik s nimi souvisejících. Budou rozšířeny plochy ekologického zemědělství v Evropě.

Strategie „od zemědělece ke spotřebiteli“ významně přispěje k dosažení cirkulární ekonomiky přijetím opatření v oblasti dopravy, skladování, balení a plýtvání potravinami. Potravinám z dovozu, které nesplní přísné normy EU v oblasti životního prostředí, nebude povolen přístup na evropský trh. Evropská komise chce hledat nové způsoby, jak lépe a podrobně informovat spotřebitele o původu potravin, jejich nutriční hodnotě a environmentální stopě.

2.1.7 Ochrana a obnova ekosystémů a biologické rozmanitosti

Ekosystémy poskytují potraviny, pitnou vodu, čistý vzduch a přístřeší. Zmírňují přírodní katastrofy, omezují výskyt škůdců a chorob, pomáhají regulovat klima. Evropská unie však nesplňuje některé ze svých environmentálních cílů pro rok 2020. Celosvětový úbytek biologické rozmanitosti je zejména důsledkem změn způsobu využívání půdy a moří, přímého využívání přírodních zdrojů a změny klimatu. Potřebná opatření naváží na síť Natura 2000, jejich součástí budou návrhy na evropská zelená města, udržitelnou obnovu lesů, zalesňování, zlepšení odolnosti lesů. Udržitelná „modrá ekonomika“ bude hrát ústřední úlohu při snižování nároků na půdní zdroje a v boji proti

změně klimatu. Lepší využívání vodních a mořských zdrojů přinese nové zdroje bílkovin a tím zmírnění tlaku na zemědělskou půdu.

2.1.8 Životní prostředí bez toxických látek díky ambicióznímu cíli nulového znečištění

Evropská unie bude lépe monitorovat znečištění ovzduší, vod, půdy a spotřebních výrobků, předcházet jejich vzniku a řešit stávající situaci. Unie a členské státy v této souvislosti přezkoumají současné politiky a právní předpisy a navrhnu potřebné úpravy včetně zjednodušení a posílení právního rámce. Komise navrhne revizi norem kvality ovzduší, aby lépe odpovídaly doporučením Světové zdravotnické organizace. V oblasti hodnocení chemických látek bude uplatňován systém „jedna látka – jedno hodnocení“.

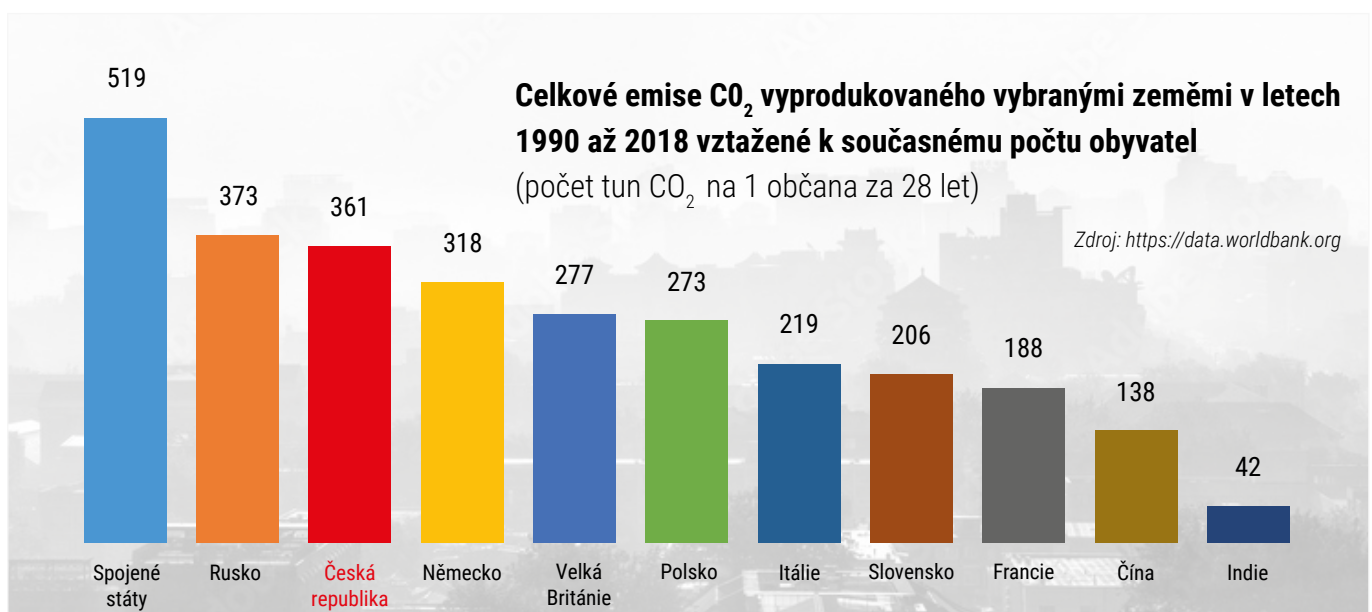
2.2 Začleňování hlediska udržitelnosti do všech politik EU

2.2.1 Prosazování ekologického financování a investic, zajištění spravedlivé transformace

Dosažení cílů stanovených Zelenou dohodou pro Evropu bude vyžadovat významné investice. Evropská komise odhaduje, že v oblasti klimatu a energetiky si splnění cílů do roku 2030 vyžádá 260 miliard eur dodatečných ročních investic. Investiční plán pro udržitelnou Evropu bude kombinovat účelové financování na podporu udržitelných investic a návrhy na zdokonalení podpůrného rámce, které podpoří zelené investice. V rozpočtu EU má být vyhrazeno 25 % pro oblast klimatu. Evropská komise navrhuje nové vlastní zdroje příjmů; jeden z nich má být založen na nerecyklovaném odpadu z plastových obalů, dalším zdrojem 20 % příjmů z dražeb z evropského systému obchodování s emisemi.

Na boj proti změně klimatu má být určeno nejméně 30 % prostředků fondu InvestEU (fond je určen především pro poskytování investičních záruk). Evropská investiční banka chce do roku 2025 zdvojnásobit svůj klimatický cíl z 25 % na 50 % a chce se stát Evropskou klimatickou bankou. Pro regiony a odvětví nejvíce postižené transformací je určen Fond pro spravedlivou transformaci. V České republice bude z něho moci čerpat Karlovarský, Ústecký a Severomoravský kraj.

Evropský parlament a Rada EU přijmou taxonomii pro klasifikaci environmentálně udržitelných činností. Společnosti a finanční instituce budou muset více zveřejňovat údaje o klimatu a životním prostředí

tak, aby investoři byli plně informováni o udržitelnosti svých investic (směrnice o vykazování nefinančních informací). Bude vytvořena evropská norma pro zelené dluhopisy, která usnadní udržitelné investování.

2.2.2 Ekologizace vnitrostátních rozpočtů a vysílání správných cenových signálů

Ve vnitrostátních rozpočtech členských států se předpokládá přesměrování veřejných investic, spotřeby a zdanění na ekologické priority. Evropská komise očekává, že dobře navržené daňové reformy podpoří hospodářský růst a odolnost vůči klimatickým šokům, přispějí ke spravedlivější společnosti a spravedlivé transformaci. Na vnitrostátní úrovni vytvoří Zelená dohoda pro Evropu kontext pro rozsáhlé daňové reformy (např. DPH), odstranění dotací na fosilní paliva, přesun daňového zatížení z práce na znečištění, zohlednění sociálních aspektů. Budou zrevidovány pokyny pro státní podporu tak, aby odrážely politické cíle Zelené dohody pro Evropu a podpořily nákladově efektivní přechod ke klimatické neutralitě do roku 2050.

2.2.3 Mobilizace výzkumu a podpora inovací

Pro Zelenou dohodu pro Evropu budou zásadní nové technologie, udržitelná řešení a průlomové investice. Vedle dalších evropských programů bude hrát klíčovou úlohu program Horizont Evropa. Nejméně 35 % jeho rozpočtu půjde na financování nových řešení v oblasti klimatu. Výzkum a inovace budou směřovány na oblast dopravy včetně baterií, čistého vodíku, nízkouhlíkové výroby oceli, odvětví založených na biotechnologiích a na oblast výstavby. Bezprostřední prioritou bude posílení schopnosti předvídat a zvládat ekologické katastrofy. Za tím účelem Evropská komise propojí evropskou vědeckou a průmyslovou excelenci s cílem vytvořit velmi přesný digitální model Země.

2.2.4 Zapojení vzdělávání a odborné přípravy

Evropská komise připraví evropský rámec kompetencí podporujících rozvoj i hodnocení znalostí, dovedností a postojů v oblasti změny klimatu a udržitelného rozvoje. Evropský sociální fond podpoří aktivní rekvalifikace a zvyšování kvalifikace, které jsou předpokladem ekologické transformace. Očekává se výrazné zvýšení zaměstnatelnosti v zelené ekonomice.

2.2.5 Ekologické motto: Neškodit

Základním požadavkem je zajistit, aby všechny iniciativy v rámci Zelené dohody dosáhly svých cílů co nejúčinnějším a nejméně zatěžujícím způsobem. K tomu Evropská komise využije všechny nástroje pro zlepšování právní úpravy.

3 Evropská unie jako globální lídr

Evropská unie bude v celém světě prosazovat a provádět ambiciózní politiku v oblasti životního prostředí, klimatu a energetiky. Diplomacie v rámci Zelené dohody bude postavena na důvěryhodných příkladech, návazné diplomacii, obchodní politice, spolupráci v rámci Organizace spojených národů, skupiny G7, G20, Světové obchodní organizace a dalších mezinárodních fór. Evropská unie bude využívat svých diplomatických a finančních nástrojů ve vztazích s Afrikou, Así, Latinskou Amerikou, Karibikem a Tichomořím.

Jako největší jednotný trh na světě může Evropská unie stanovit normy, které se použijí napříč globálními hodnotovými řetězci. Unie a její členské státy jsou hlavními dárci rozvojové pomoci ve světě a poskytují více než 40 % světových veřejných prostředků na financování

opatření v oblasti klimatu. Návrh Evropské komise týkající se nástroje pro sousedství a rozvojovou mezinárodní spolupráci počítá s tím, že na opatření v oblasti klimatu bude přiděleno 25 % jeho rozpočtu.

4 Čas jednat společně: Evropský klimatický pakt

Převratné politiky fungují pouze tehdy, jsou-li do jejich přípravy plně zapojeni občané. Občané se musí stát hybnou silou transformace. Evropská komise chce zapojit veřejnost do opatření v oblasti klimatu třemi základními způsoby.

- Zaprvé bude podporovat sdílení informací a inspirace a posilovat povědomí veřejnosti o hrozbách a výzvách, které změna klimatu i zhoršování životního prostředí představují.
- Zadruhé vytvoří jak fyzický, tak virtuální prostor pro to, aby lidé mohli vyjadřovat své myšlenky i kreativitu a spolupracovat na ambiciózních akcích.
- Zatřetí bude Evropská komise budovat kapacity, které usnadní iniciativy na místní úrovni v oblasti změny klimatu a ochrany životního prostředí.

Marie Báčová

odborná poradkyně předsedy ČKAIT

Evropský právní rámec pro klima

Letos v létě jsme se posunuli od strategických cílů k právnímu rámci Zelené dohody pro Evropu.

Zásadním a prvním důležitým krokem bylo přijetí Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 z 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 (evropský právní rámec pro klima). Nařízení bylo publikováno v Úředním věstníku EU, části L 243, 9. července 2021.

V nařízení se stanoví:

Celounijní emise a pohlcování skleníkových plynů, jež jsou upraveny právem unie, musí být v unii nejpozději do roku 2050 vyrovnané, čímž se do uvedeného data emise sníží na čistou nulu, přičemž po tomto datu bude unie usilovat o dosažení negativních emisí.

Za účelem dosažení cíle klimatické neutrality je závazným cílem unie v oblasti klimatu pro rok 2030 čisté domácí snížení emisí skleníkových plynů (emisí po odečtení propadů) do roku 2030 alespoň o 55 % ve srovnání s úrovní z roku 1990.

S ohledem na dosažení cíle klimatické neutrality podle tohoto nařízení bude stanoven celounijní cíl v oblasti klimatu na rok 2040.

Příslušné orgány unie a členské státy přijmou nezbytná opatření na úrovni unie, resp. členských států, aby umožnily společné dosažení cíle klimatické neutrality, a to s přihlédnutím k významu podpory spravedlnosti a solidarity mezi členskými státy a nákladové efektivnosti při dosahování tohoto cíle.

Nařízení o klimatu rovněž ukládá Evropské komisi zřídit nezávislý odborný orgán, který bude poskytovat poradenství ke klimatické politice a mechanismus pro výpočet celkových emisí, které může EU vyprodukovat v letech 2030–2050 pro dodržení vlastních cílů. Rozpracování podrobných návrhů cesty k nulovým emisím – dílčích strategií, politik a návrhů evropských právních předpisů – je v příštích měsících a letech v rukou Evropské komise.

Čeká balíček Fit for 55 na žlutou kartu?

Konečnou podobu Fit for 55, musí schválit všechny unijní státy a Evropský parlament. Finální jednání se s největší pravděpodobností uskuteční na podzim roku 2022, čili v době českého předsednictví Evropské unii. Senát v listopadu 2021 odmítl část návrhů klimatického balíčku Fit for 55 a za Česko mu vystavil žlutou kartu.

Dne 14. července 2021 uveřejnila Evropská komise nový klimaticko-energetický legislativní balíček, nazvaný Fit for 55, který má Evropskou unii přiblížit ke splnění cílů pro rok 2030, tedy snížení emisí skleníkových plynů o 55 % oproti roku 1990; a k dosažení uhlíkové neutrality do roku 2050. Balíček obsahuje celkem třináct legislativních návrhů:

Návrhy upravující již existující evropské právní předpisy

1. Revize systému emisního obchodování.
2. Revize nařízení o využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví.
3. Revize nařízení o sdílení úsilí členských států snížit emise skleníkových plynů.
4. Změna směrnice o obnovitelných zdrojích energie.
5. Změna směrnice o energetické účinnosti.
6. Revize směrnice o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva.
7. Změna nařízení stanovující výkonnostní normy pro emise CO₂ pro nové osobní automobily a pro nová lehká užitková vozidla.
8. Revize směrnice o zdanění energie.

Návrhy přinášející zcela nový právní rámec

1. Nový evropský akční plán pro lesnictví.
2. Mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích.
3. Fond sociální politiky a klimatu.
4. Návrh týkající se udržitelných pohonných hmot v letecké dopravě.
5. Návrh „ekologizace“ námořní dopravy.

Žlutá karta třetiny zemí EU by znamenala nové přezkoumání

Řada tuzemských ekonomů varuje, že zelená transformace bude stát jak firmy, tak občany mnoho peněz a ohrozí tisíce pracovních míst. Velmi pesimistický je šéf Českomoravské konfederace odborových svazů Josef Středula. „Odhady nákladů pro Česko včetně vysokých investic začínají částkou deset bilionů korun. To je sedm ročních státních rozpočtů. Dopady v této chvíli převyšují výzvy,“ soudí odborář a varuje před rostoucí cenou emisních povolenek, která může vést k pádu firem a k vysoké nezaměstnanosti.

Čeští politici tudíž budou muset spolu s Bruslem řešit i to, jak finančně odškodnit podniky a jedince, na které bude mít ozelenění ekonomiky negativní dopad. Evropská komise momentálně počítá s vytvořením sociálního fondu, do kterého má směřovat až čtvrtina výnosů z prodeje emisních povolenek z dopravy a vytápění. V letech 2025 až 2032 by takto mohl sociální fond získat až sedmdesát miliard eur, cca 1,8 bilionu korun. Tato částka má být přerozdělena evropským domácnostem a vykompenzovat jim chystané zdražování energií.

K legislativním návrhům Evropské komise se ještě před jejich projednáváním na evropské úrovni vyjadřují národní legislativy, v ČR obě komory parlamentu. Pokud zákonodárci s návrhem komise nejsou spokojeni, každá komora parlamentu má možnost vydat

Zdražování základních životních potřeb a rozevírání sociálních nůžek. Takové budou podle poslance Evropského parlamentu a místopředsedy ODS Alexandra Vondry důsledky evropského Zeleného údělu (Green Deal) na běžné občany. Takzvaná Zelená dohoda, respektive nedávno představený balíček opatření Fit for 55, jsou totiž podle politika až příliš nevyváženě zaměřené na dekarbonizaci, která však bude mít navzdory evropským obětem jen omezený efekt. (foto: ods.cz)

tzv. odůvodněné stanovisko. Sejdou-li se tato stanoviska od minimálně třetiny členských států, dostane Evropská komise „žlutou kartu“ a návrh musí přezkoumat – to nutně neznamená změnit, ale musí se jím opět zabývat, než jej podstoupí Evropskému parlamentu a následně Evropské radě. Minulá Poslanecká sněmovna ČR se k balíčku již nevyjádřila, jedinou příležitostí za zemi tak měl Senát.

K vystavení žluté karty k návrhům klimatického balíčku Fit for 55 vyzvala Senát Hospodářská komora ČR. Ta se domnívá, že návrhy porušují principy subsidiarity i proporcionality. Tento ambiciózní balíček byl, podle názoru Hospodářské komory, přijat bez podrobné studie dopadů na ekonomiku a životní úroveň jednotlivých zemí a jednotlivých ekonomických sektorů.

Senát 5. listopadu 2021 podpořil stanovisko vlády, jež odmítla jakékoliv návrhy, které by mohly vést ke zvyšování cen energetických produktů a elektřiny. Argumentuje při tom zásahem do daňové pravomoci členských států a porušením zásady subsidiarity. Návrhy nezachovávají technologickou neutralitu, neboť preferují rozvoj elektromobilů. Podle názoru senátorů chybí dopadové studie.

Senát vyslovil veto několika návrhům z balíčku Fit for 55. Takzvané odůvodněné stanovisko, které může vést k aktivaci mechanismu žluté karty na úrovni EU, Senát PČR schválil pro návrhy: zdanění energetických produktů a elektřiny; zavádění infrastruktury pro alternativní paliva, zpřísnění výkonnostních norem pro emise CO₂ pro nové osobní automobily i nová lehká užitková vozidla; podpora energie z obnovitelných zdrojů; podpora energetické účinnosti; revize systému EU ETS a rezervy tržní stability.

Marie Báčová

odborná poradkyně předsedy ČKAIT

(zdroj: Pixabay.com)

Dohoda z Glasgow: změny klimatu existují

Zástupci malých ostrovních států neskrývali své obavy z budoucnosti. Pod tlakem Číny a Indie se těžba uhlí pro výrobu elektřiny jen omezí, a to navzdory návrhu na její ukončení, s nímž na summit přijela Angela Merkelová. Cíl udržet oteplování planety pod 1,5 °C přesto stále žije a dosažené dohody mnozí považují za úspěch.

Dvacátá šestá konference OSN o změně klimatu 2021, známá také jako COP 26 (z anglického Conference of the Parties), se konala ve skotském Glasgow od 31. října do 13. listopadu 2021 za předsednictví Spojeného království a Itálie. Navázala na Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (z roku 1992, které dosud podepsalo 197 zemí), Kjótský protokol (mezinárodní smlouva z roku 1997) a Pařížskou dohodu (z roku 2016, ratifikovalo ji 190 zemí).

Výsledkem letošní COP 26 byl Glasgowský pakt o klimatu, který „požaduje“, aby země do konce roku 2022 „přehodnotily a posílily“ své závazky v oblasti klimatu, vyzývá k postupnému snižování spotřeby uhlí a zavádí procesy směřující k dosažení globálního cíle v oblasti přizpůsobení se změně klimatu, vyšší úrovně financování opatření v oblasti klimatu a financování ztrát a škod. Byla uznána potřeba chránit, zachovat a obnovit „přírodu a ekosystémy... včetně lesů a dalších suchozemských a mořských ekosystémů“. Glasgowský

„pakt“ – který je ve skutečnosti rozdělen do tří dokumentů – má jedenáct stran navazujících na Pařížskou dohodu, dalších osm stran na úmluvu OSN o klimatu a jednu stranu na Kjótský protokol. Je úspěch, že 197 zemí se shodlo, že oteplování klimatu se již děje a že je třeba s tím něco dělat.

První dohoda o omezení spalování uhlí

Pakt je první dohodou o klimatu, která „výslovně plánuje omezit využívání uhlí“. Na nátlak zemí závislých na uhlí, včetně Indie a Číny, bylo znění dohody o uhlí změněno ze závazku „postupně ukončit“ využívání uhlí na závazek „postupně omezit“ využívání uhlí.

Je v něm patrný výrazný posun v jazyce. Na rozdíl od podobného dokumentu z COP 24 v Katovicích tato dohoda „uznává“, že dopady změny klimatu budou při růstu teploty max o 1,5 °C „mnohem nižší“ než při růstu teploty o 2 °C, který je již velmi

nebezpečný. Akceptovala také vědecké závěry Šesté hodnotící zprávy IPCC „Mezivládní panel pro změny klimatu“ zpracované 234 autory z více než 14 000 vědeckých prací, která byla zveřejněna 9. srpna 2021. Tato zpráva mimo jiné potvrzuje, že změny klimatu jsou způsobeny člověkem.

Rozvinuté země se zavázaly „alespoň zdvojnásobit“ financování adaptačních opatření v letech 2019 až 2025. Zároveň byla vyjádřena „hluboká lítost“ nad tím, že cíl financování opatření v oblasti klimatu ve výši 100 miliard dolarů ročně dosud nebyl splněn. Rozvinuté země byly „naléhavě žádány“, aby „urychleně a v plném rozsahu splnily svůj cíl do roku 2025“. Bude vytvořen nový orgán, který by měl do roku 2024 schválit finanční cíl na období po roce 2025.

- Počet zemí, které se zavázaly dosáhnout čistých nulových emisí, překročil 140.
- Více než sto zemí včetně Brazílie se zavázalo, že do roku 2030 zvrátí odlesňování.
- Více než čtyřicet zemí se zavázalo k odklonu od uhlí.

Indie slíbila, že do roku 2030 bude polovinu své energetické potřeby čerpat z obnovitelných zdrojů.

Vlády 24 vyspělých zemí a skupina velkých výrobců automobilů, jako jsou General Motors, Ford, Volvo, BYD Auto, Jaguar, Land Rover a Mercedes-Benz, se zavázaly, že budou „usilovat o to, aby všechny prodeje nových osobních automobilů a dodávek byly do roku 2040 celosvětově bez emisí a na předních trzích nejpozději do roku 2035.“ Hlavní země, vyrábějící automobily, jako jsou USA, Německo, Čína, Japonsko a Jižní Korea, stejně jako výrobci vozů Volkswagen, Toyota, Peugeot, Honda, Nissan a Hyundai, se k závazku nepřipojily.

Slovní přestřelky mezi představiteli států

Konference o klimatu se neobešla ani letos bez slovních přestřelek na nejvyšší úrovni. „Ruská tundra hoří, doslova a do písmene hoří. Putin má vážné, opravdu vážné problémy s klimatem a on jen tiše

(Zdroj: newsroom.consilium.europa.eu)

sedí, než aby cokoli udělal,” prohlásil americký prezident Joe Biden. Na adresu čínského lídra Si Ťin-pchinga Biden pronesl, že Čína je na špici v emisích skleníkových plynů, ale její vůdce na summit ani nepřijel. Čína na to reagovala vzápětí tím, že svět ztratil pět let, protože dnes již bývalý prezident Spojených států amerických Donald Trump odstoupil v minulosti z Pařížské dohody o klimatu, která omezovala emise skleníkových plynů a na kterou současná glasgowská konference navazovala.

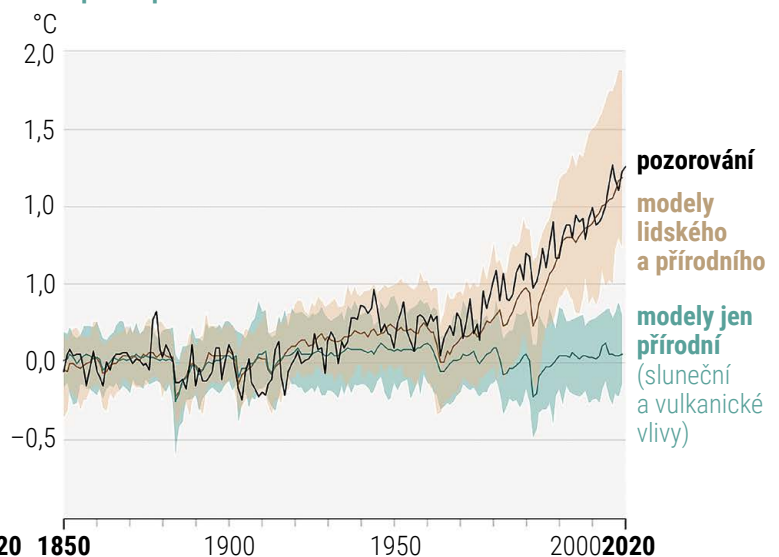
Z pohledu pozorovatele se zdá, že se všichni shodli, nicméně jak prohlásil vyjednavč Maledivských ostrovů, pro nás je i po této dohodě pozdě. Z uzavřené dohody nakonec vypadl požadavek malých ostrovních států, aby jim vyspělé země platily kompenzace za škody způsobené změnou klimatu, ke kterému právě rozvinuté země přispěly nejvíce.

Z veřejně dostupných zdrojů zpracovala
Ing. Markéta Kohoutová
šéfredaktorka Z+i ČKAIT

Změna globální povrchové teploty (desetiletý průměr) podle **rekonstrukce** (1–2000) a dle **pozorování** (1850–2020)

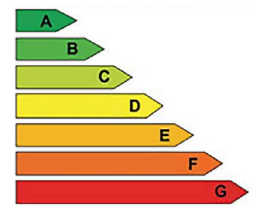
Změna globální povrchové teploty (roční průměr) podle **pozorování** dle modelů s uplatněním **lidského a přírodního** a **pouze přírodního** vlivu

„Převládající modely ukazují, že planeta se o 1,5 °C oteplí v první polovině třicátých let. To je fakt, s nímž se již nic nedá dělat. Současně průměrné oteplení planety Země je o 1,1 °C, v ČR o 2 °C a na Špicberkách o 4 °C. Pokud omezíme emise CO₂ o polovinu, pak se za dvacet let podaří nepřekročit kritickou hranici oteplení, která je 2 °C,“ uvedla polární vědkyně Anna Šabatová v pořadu Fokus Václava Moravce. Zdroj: IPCC

Průkazy energetické náročnosti podle nového stavebního zákona

Od 1. července 2023 mají začít platit významné změny zákona o hospodaření energií č. 406/2000 Sb. Ty budou mít zásadní dopad na zpracování průkazu energetické náročnosti budov, které se budou vydávat až ke kolaudaci budovy. Dojde ke zpřísnění jejich kontrol.

Spolu s novým stavebním zákonem č. 283/2021 Sb. vyšel také zákon č. 284/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím stavebního zákona. Tento zákon se týká více než 450 různých zákonů! Zavádí k nim přechodná ustanovení, mění je, je z nich odkazován či na ně odkazuje. Z nich více než padesát podstatně mění. V tomto článku se však budeme věnovat pouze změně zákona č. 406/2000 Sb., a to těm změnám, které považujeme za podstatné.

Z dokumentace pro stavební povolení nelze odhadnout tepelné mosty

Nové znění stavebního zákona výrazně zjednodušuje dokumentaci ke stavebnímu povolení. Z ní je už nyní obtížné některé podstatné informace o stavbě zjistit, a tudíž zpracovat řádně průkaz energetické náročnosti budovy. Jen pro ilustraci. Norma ČSN 73 0540-4:2005 Tepelná ochrana budov – Část 4: Výpočtové metody v normativní příloze H uvádí použití paušální přírážky na odhadem takto:

- $\Delta U_{tb} \approx 0,02 \text{ W}/(\text{m}^2 \cdot \text{K})$ – budovy s důsledně optimalizovanými tepelnými vazbami,
- $\Delta U_{tb} \approx 0,05 \text{ W}/(\text{m}^2 \cdot \text{K})$ – budovy s mírnými tepelnými vazbami (typové či opakované řešení),
- $\Delta U_{tb} \approx 0,10 \text{ W}/(\text{m}^2 \cdot \text{K})$ – budovy s běžnými tepelnými vazbami (standardní řešení),
- $\Delta U_{tb} \approx 0,20 \text{ W}/(\text{m}^2 \cdot \text{K})$ a více – budovy s výraznými tepelnými mosty (zanedbané řešení).

Při zpracovávání průkazu energetické náročnosti podle projektové dokumentace pro stavební povolení však ani nyní není možné odhadnout velikost tepelných vazeb, a tak se obvykle používá přírážka uvedená jako referenční, tedy ta nejnižší z nabídky, přestože by mělo jít o stavbu s důsledně optimalizovanými tepelnými mosty. To obvykle nebývá součástí projektové dokumentace, dokonce ani té prováděcí, natož ke stavebnímu povolení. A tak v realu jsou tepelné vazby obvykle výrazně vyšší.

PENB se má zpracovávat až ke kolaudaci

Po zjednodušení dokumentace na úroveň potřebnou pro stavební povolení podle nového stavebního zákona však již vůbec nebude možné zpracovávat PENB, a tak novela zákona č. 406/2000 Sb. počítá s tím, že se energetické průkazy budou zpracovávat až v dokumentaci pro provádění stavby, a tedy budou k dispozici v průběhu stavby a ke kolaudaci.

Z toho důvodu se v novém stavebním zákoně § 7 odst. 1 a 2 mění povinnost předkládat PENB k žádosti o stavební povolení na povinnost vlastnit jej v průběhu provádění. Z toho důvodu se v novém stavebním zákoně § 7 odst. 1 a 2 mění povinnost předkládat PENB k žádosti

o stavební povolení na povinnost vlastnit jej v průběhu provádění stavby a předkládat jej k žádosti o kolaudační rozhodnutí. Tato změna je zatím teoretická a až praxe ukáže, jak bude fungovat, kdy a v jakém rozsahu se bude zpracovávat dokumentace pro provádění stavby a jak podrobně.

Celá změna může vést na jednu stranu ke zpřesnění energetických průkazů a k tomu, že budou více odpovídat realizované stavbě. Na druhou stranu však může být velký tlak na zpracovatele průkazů, aby PENB zpracovali tak, aby „vyšla“ energetická náročnost budovy, bez ohledu na skutečnou realizaci stavby.

V současné době je prostor pro dohady, že PENB je zpracováván podle dokumentace, nikoliv podle skutečnosti, i nyní se však již vyskytují soudní spory, které zpochybňují energetické průkazy vydané k žádosti o stavební povolení a na základě tohoto se vlastníci stavby domáhají odškodnění s tím, že byli uvedeni v omyl.

Od 1. července 2023 se přechodně zvýší kontrola PENB

Státní energetická inspekce (SEI) zůstává dotčeným orgánem podle stavebního zákona. Mění se však to, k čemu se bude vyjadřovat. Do 1. července 2023 bude vydávat vyjádření ke stavebnímu povolení, poté bude vydávat rozhodnutí pro budovy s celkovou energeticky vztahnou plochou nad 350 m² až jako doklad ke kolaudaci. Vznikne tedy časová proluka několika let, kdy od SEI nebudou požadována vyjádření. SEI se připravuje, že v rámci tohoto přechodného snížení žádostí zvýší kontrolu vydávaných energetických průkazů.

Zpřísnění požadavků na vytápění budov

Zákon č. 284/2021 Sb. se však mimo změn vyvolaných novým stavebním zákonem zabývá i dalšími oblastmi. S účinností od 1. ledna 2022 se velmi zpřísní požadavky na změnu vytápění u budov napojených na systém zásobování tepelnou energií (SZTE). V § 7 do zákona č. 406/2000 Sb. doplňuje odst. 9, kterým zakazuje odpojování, pokud je stávající způsob vytápění funkční a pokud by změnou vytápění došlo ke zvýšení energetické náročnosti budovy. Toto lze vysvětlit i tak, že pokud by se instaloval plynový kotel místo napojení na SZTE a nedošlo by k dalším úpravám, jde vlastně o nepřijatelný způsob změny vytápění. Plynový kotel nemá nikdy účinnost 100 % tak, jak se podle vyhlášky o energetické náročnosti budov uvažuje u SZTE, tudíž vždy dojde ke zvýšení spotřeby dodané energie

Kompletní změny je možné najít v příslušném zákoně, členové Asociace energetických specialistů si mohou tento zákon s vyznačenými změnami stáhnout na webu Asociace v sekci pro stažení.

Ing. Roman Šubrt

Asociace energetických specialistů

Jak vzniká koncepce nové vyhlášky OTP

Nová vyhláška o obecných technických požadavcích na stavby by měla obsáhnout to nejlepší z původních celostátních i pražských předpisů, pokud nejdou již řešeny v zákoně. K tomu, co chtějí města řešit odchylně, se zatím vyjádřila jen Ostrava a Opava.

V návaznosti na nový stavební zákon č. 283/2021 Sb. je nutné připravit i vyhlášku o obecných technických požadavcích na stavby (OTP), která má od 1.7.2023 nahradit současnou vyhlášku č. 268/2009 Sb. Jedná se o hlavní „pracovní nástroj“ stavařů, proto mu budeme věnovat na stránkách Z+i průběžnou pozornost.

Autorem pracovního prvního návrhu vyhlášky o obecných technických požadavcích je Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR), jehož část by se měla transformovat do Nejvyššího stavebního úřadu. Obsah návrhu vyhlášky vychází ze zmocnění v novém stavebním zákoně č. 283/2021 Sb. Na počátku listopadu svolalo MMR skupinu hmotného práva k projednání pracovního dokumentu, nejednalo se ještě o návrh vyhlášky OTP, který by bylo možno připomínkovat obvyklým způsobem. Jednání se účastnili i tři zástupci ČKAIT: Ing. Ladislav Bukovský, Ing. František Hladík a Mgr. Helena Dalešická.

Mezirezortní řízení bude probíhat začátkem roku 2022

Vyhláška OTP by měla být účinná od 1.7.2023, s tím, že vzhledem k notifikaci v EU musí projít mezirezortním připomínkovým řízením asi do dubna 2022. Návrh vyhlášky OTP by proto měl být připraven do poloviny konce roku 2021.

Do nové vyhlášky OTP budou integrovány všechny požadavky na stavby s výjimkou HZS

Požadavky stávající vyhlášky budou v zásadě převzaty a dle potřeby doplněny nebo aktualizovány. Vyhláška bude řešit požadavky na výstavbu ze současných zákonů a vyhlášek, tak, aby byla zajištěna kontinuita práva. Velmi pozitivní změnou bude to, že do nové vyhlášky budou integrovány všechny požadavky na výstavbu. Ty, které jsou zastaralé, budou podle potřeby upraveny.

Také vyhláška č. 398/2009 Sb. o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb bude zrušena a plně zaimplementována do OTP s tím, že některé části již byly přímo převedeny do zákona (§ 141 odst. 3 požadavky na veřejná prostranství). Jedinými neintegroványi požadavky zůstanou požadavky Hasičského záchranného sboru. Základní obsah nových OTP:

- Požadavky na vymezení pozemků k § 139 až § 142 zákona
- Požadavky na umístování staveb k § 143 a § 144 zákona
- Technické požadavky na stavby k § 155 až § 152 zákona
- Zvláštní požadavky dle druhu stavby

Vyhláška upřesňuje základní pojmy z části nově

Vyhláška bude řešit požadavky i prostřednictvím určených norem, resp. spíše budou určeny pouze a jenom části norem a to ve věstníku České agentury pro standardizaci. Je nutno navrhnout, které části norem mají být určené a naopak, které nemají být určené. Některé normy budou muset být upraveny. MMR požádalo dotčené orgány a organizace, které se podílejí na přípravě, aby předložily své návrhy na doplnění textu.

Optimalizace trati Český Těšín – Dětmorovice, Karviná

Mutace nebo vlastní městské stavebních předpisy?

Je snaha, aby Vyhláška OTP byla natolik komplexní a kvalitní, že bude akceptována v celé republice a nebude snaha vytvářet další městské stavební předpisy. Přímou ve stavebním zákoně a vyhlášce OTP by však byla dána možnost určité mutace pro velká a malá sídla.

Zatímco nyní platí dva stavebně technické předpisy – jeden pro Prahu a druhý pro zbytek ČR, podle nového již schváleného stavebního zákona by mohly vzniknout nejméně čtyři technické předpisy: pro Prahu, Brno, Ostravu a ty ostatní. K dotazu MMR, jaké technické požadavky chtějí velká města řešit odchylně, odepsala pouze a jenom Ostrava a Opava. Největší města (Praha a Brno) své odchylné požadavky nezaslala.

ČKAIT snahu o jednotné obecné technické předpisy pro výstavbu v celé ČR podporuje a od počátku rekonstrukce stavebního práva se vyjadřuje proti možnosti, aby v ČR platilo více stavebně technických předpisů. „Zatímco v potravinách stát bojuje proti dvojí kvalitě, ve stavebnictví mu zjevně různé požadavky na kvalitu nevaří. Že by se snad v Praze, Ostravě a Brně měly používat jiné stavební materiály a žili zde jiní lidé než ve zbytku země?“ upozorňoval opakovaně Ing. Robert Špalek, předseda ČKAIT. Možnost určitých mutací by byla akceptovatelným kompromisem.

Vyhlášku o dokumentaci staveb, která nahradí současnou vyhlášku 499/2006 Sb. začne MMR zpracovávat až bude vyhláška OTP více dokončena.

Ing. Ladislav Bukovský,
předseda výboru oblasti ČKAIT
Praha a předseda technické komise ČKAIT

Letecká fotografie Brna zahrnuje převážně centrum a jeho ochranné pásmo nebo čisté ochranné pásmo památkové rezervace a kulturní památku výstaviště. (foto: Martin Zídek)

Památkáři kritizují nový stavební zákon

Změny v zákoně o státní památkové péči vyvolané novým stavebním a změnovým zákonem (č. 283 a 284/2021 Sb.), které nabývají účinnosti 1. července 2023, jsou relativně velké a dotýkají se několika základních okruhů problémů. Asi tím nejvíce kontroverzním je charakter integrace působnosti orgánů státní památkové péče do soustavy státní stavební správy spojený s problematikou ochranných pásem podle zákona o státní památkové péči. Sporným bodem je i přístup k památkově chráněným územím ve stavebním zákoně.

Od počátku přípravy stavebního zákona byly zájmy památkové péče ztotožňovány převážně s nemovitými kulturními památkami. Skutečnost, že předmětem památkové péče jsou i památkově chráněná území, byla dlouho pomíjena. Ochrana architektonického dědictví, památkové rezervace a památkové zóny se objevují systematictěji v návrhu stavebního zákona vlastně až na základě vnějšího připomínkového řízení.

Ochranná památková pásma bez ochrany stávajících památkářů

Řada subjektů téma těchto předmětů ochrany v rámci připomínkového řízení zdůraznila, a možná právě proto lze odkazy na toto dědictví nakonec v paragrafovém znění stavebního zákona nalézt. Lze si však postesknout, že jde o ad hoc vsuvky, nikoli o koncepci, na které by byl stavební zákon postaven, což pak bude představovat aplikační limity této normy v budoucnu. I to je důvodem, proč stavební zákon nebyl v době svého schvalování z hlediska památkové péče přijímán pozitivně, a tomu odpovídá i postoj k změnám, které přinesl změnový zákon do zákona

o státní památkové péči. O stavební činnosti v ochranných pásmech vymezených podle zákona o státní památkové péči bude rozhodovat stavební úřad. Tohoto posuzování se nebudou účastnit stávající orgány, které chrání národní kulturní památky, kulturní památky, památkové rezervace a památkové zóny. Důvod ochrany je však v případech obou pravomocí fakticky týž. I v ochranných pásmech se neposuzuje kvalita ochranného pásma, ale dopad stavební činnosti na nemovitou kulturní památku, nemovitou národní kulturní památku, památkovou rezervaci nebo památkovou zónu, pro jejichž ochranu bylo ochranné pásmo vymezeno. Hodnoty chráněného statku bude tak i nadále znát nejlépe stávající orgán státní památkové péče a vždy bude platit, že tyto hodnoty jsou spojeny s kvalitami konkrétního statku. Lze se tázat, jak ve dvou soustavách bude reálně zajištěn metodicky shodný přístup.

Toto řešení pak s sebou nese problém známý i ze zásadní novely stávajícího stavebního zákona, když tato zavedla v roce 2018 nový dotčený orgán v podobě úřadů územního plánování. Personální naplnění těchto úřadů bylo jednou ze zásadních slabin tehdejší úpravy. Podobný personální kolaps hrozí i v případě přenosu působnosti orgánů státní pa-

mátkové péče ve vztahu k ochranným pásmům. Je sice prezentováno, že budou přesunuty úvazky ze stávajících orgánů státní památkové péče do soustavy státní stavební správy, ale realita přesunu lidí spojených s těmito úvazky je zřejmá již při porovnání základních čísel. Nově by na úrovni státní stavební správy mělo vzniknout 51 míst „památkářů“, která by měla být kryta přesunem úvazků z 218 úřadů. Nebudou tedy přecházet „celí“ lidé, ale jen dílčí úvazky převážně v rozsahu 0,1 až 0,2 úvazku. Zbytek agendy, včetně úředníků, zůstane na stávajících orgánech státní památkové péče. Kdo tedy reálně bude tuto agendu v soustavě stavebních úřadů vykonávat? Ozvěna roku 2018 a závazných stanovisek orgánů územního plánování zní v tomto případě velmi silně.

Kancelář prezidenta výslovně orgánem státní památkové péče

Tato novela zákona o státní památkové péči nemohla pochopitelně vyléčit všechny bolesti památkové péče.¹ Ostatně Legislativní rada vlády ČR přistoupila k návrhu změnového zákona zcela jednoznačně. Co nesouvisí s novým stavebním zákonem, musí pryč. A tak se i v návrhu novely zákona o státní památkové péči stalo. I zde došlo ke dvěma výjimkám, kterými byly jednoznačně zakotvení Kanceláře prezidenta republiky jako orgánu státní památkové péče a vypuštění obsoletního ustanovení § 11 odst. 1 zákona o státní památkové péči.

Systémové změny na podporu ochrany památek přesáhly možnosti této novely

Skutečně systémové problémy státní památkové péče jako například nové vazby na závazky obsažené v Úmluvě o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví nebo řešení problematiky příspěvků pro vlastníky nemovitostí, které nejsou kulturními památkami, ale nacházejí se v památkových rezervacích nebo památkových zónách, jsou typickými příklady toho, kde se již přímá vazba na reformu stavební práva prokazuje velmi těžko, a které si hlavně vyžadují jinou metodu práce než připomínkování návrhu změnového zákona z dílny Ministerstva pro místní rozvoj. Tedy nejen na úseku státní památkové péče zůstala řada problémů neřešena, neboť ne všechny problémy státní památkové péče jsou spojeny s problematikou stavebního práva.

Z hlediska mediálního obrazu nového stavebního zákona se může zdát, že jedinými změnami jsou ty, které se týkají integrace působnosti orgánů státní památkové péče do soustavy státní stavební správy, ale nová úprava přinese i odpovědi na dílčí problémy zejména ve vazbě na územní plánování, které jsou dnes sporné. Jde o problematiku změn územních plánů, kde je dotčenost orgánu státní památkové péče v současné době určována jinak než v případě dotčenosti k územnímu plánu jako celku. Níže uvedené stručné shrnutí změn zákona o státní památkové péči dokládá, že pohled na změny, spojený jen s organizací výkonu veřejné správy, by byl nemístně zužující.

Hlavní změny stavebního zákona, které dopadají na památkovou péči

1. Došlo k rozšíření struktury orgánů státní památkové péče.

Těmito orgány jsou

- a) obecní úřady obcí s rozšířenou působností,
- a) stavební úřady,
- b) krajské úřady,
- c) Kancelář prezidenta republiky,
- d) Ministerstvo kultury.

Role odborné organizace státní památkové péče, kterou je státní příspěvková organizace Ministerstva kultury Národní památkový ústav, byla zachována. Národní památkový ústav plní stejnou funkci ke stavebním úřadům, jakou má v současnosti ve vztahu k dosavadním orgánům státní památkové péče.

2. Role prvoinstančních orgánů státní památkové péče při povolování staveb v režimu stavebního zákona:

- a) dotčeným orgánem státní památkové péče pro národní kulturní památky je krajský úřad,
- b) dotčeným orgánem státní památkové péče pro kulturní památky a nemovitosti, které nejsou kulturními památkami, ale nacházejí se v památkové rezervaci nebo památkové zóně, je obecní úřad obce s rozšířenou působností,
- c) dotčeným orgánem státní památkové péče pro nemovitosti, které nejsou kulturními památkami, ale nacházejí se v ochranném pásmu podle § 17 zákona o státní památkové péči (může jít o ochranné pásmo památkové rezervace, ochranné pásmo památkové zóny, ochranné pásmo nemovité kulturní památky nebo ochranné pásmo nemovité národní kulturní památky), je stavební úřad,
- d) dotčeným orgánem státní památkové péče pro území národní kulturní památky Pražský hrad je Kancelář prezidenta republiky,

e) dotčeným orgánem je Ministerstvo kultury, jde-li o posuzování zralosti projektů společného zájmu energetické infrastruktury.

3. Forma aktů, ve kterých dotčené orgány formulují své závěry k ochraně zájmů státní památkové péče ve věcech, jež podléhají regulaci podle stavebního zákona:

- a) závazné stanovisko – platí pro obecní úřad obce s rozšířenou působností, krajský úřad, Kancelář prezidenta republiky nebo Ministerstvo kultury,
- b) správní rozhodnutí – platí pro stavební úřady (zájmy státní památkové péče nebudou posuzovány samostatně v podkladovém aktu pro finální rozhodnutí a jejich posouzení bude součástí až finálního povolení záměru).

4. Dělicí kritérium pro to, kdy orgán státní památkové péče vydává rozhodnutí a kdy závazné stanovisko podle § 14 zákona o státní památkové péče, je nově upraveno v § 14 odst. 8 zákona o státní památkové péči namísto v dosavadním § 44a odst. 3 zákona o státní památkové péči. Orgán státní památkové péče vydává závazné stanovisko podle § 14 odst. 1 nebo 2 zákona o státní památkové péči v případech, navazuje-li na jeho postup rozhodnutí stavebního úřadu podle stavebního zákona; v ostatních případech vydává orgán státní památkové péče rozhodnutí. Na stávajícím věcném řešení se tedy nic podstatného nemění.

5. Nově je vymezen okruh prací na nemovitostech, které nejsou kulturní památkou, ale nacházejí se v památkové rezervaci nebo památkové zóně, vyžadující předem závazné stanovisko orgánu státní památkové péče podle § 14 odst. 2 zákona o státní

památkové péči. Jde o následující práce:

- a) stavba,
- b) změna stavby,
- c) terénní úprava,
- d) umístění nebo odstranění reklamního zařízení,
- e) umístění nebo odstranění reklamního nebo informačního poutače, pokud nejde o reklamní zařízení podle stavebního zákona,
- f) odstranění stavby,
- g) úprava dřevin ve smyslu § 6a odst. 1 zákona o státní památkové péči nebo
- h) udržovací práce na výše uvedené nemovitosti.

I nadále platí možnost deregulace této povinnosti plánem ochrany podle § 6a a dále speciální úprava řešení přípolože podle § 2i odst. 3 zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací, ve znění pozdějších předpisů.

6. Nově je upraven okruh prací v ochranném pásmu podle § 17 zákona o státní památkové péči, při jejichž posouzení bude zájmy státní památkové péče hájit stavební úřad. Jde o povolení záměru definovaného ve stavebním zákoně. Takovým záměrem je:
- a) stavba,
 - b) soubor staveb,
 - c) zařízení,
 - d) údržba dokončené stavby nebo
 - e) terénní úprava.

Zde je třeba připomenout, že posouzení stavebního úřadu nevyžaduje záměr, jenž nezasahuje žádným způsobem do vnějšího vzhledu nemovitosti, která není kulturní památkou, ale nachází se v ochranném pásmu podle § 17 zákona o státní památkové péči.

I nadále pak má obecní úřad obce s rozšířenou působností zachovánu pravomoc při vymezení ochranného pásma určit, u kterých nemovitostí v ochranném pásmu, nejsou-li kulturní památkou, nebo u jakých druhů prací na nich, včetně úpravy dřevin, je vyloučena povinnost posouzení zájmů státní památkové péče.

Role odborné organizace státní památkové péče, kterou je Národní památkový ústav, je ve vztahu k posuzování záměru stavebním úřadem koncipována obdobně jako v § 14 zákona o státní památkové péči.

7. Ustanovení § 44a odst. 4 zákona o státní památkové péči řeší případ pozitivního konfliktu dotčených orgánů státní památkové péče v případě, kdy se nemovitost, která není kulturní památkou, nachází na území památkové rezervace, popř. památkové zóny a současně na území ochranného pásma nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky nebo jiné památkové rezervace, popř. jiné památkové zóny. Typickým příkladem může být ochranné pásmo pražské památkové rezervace, na jehož území se nachází hned několik památkových zón. V takových případech je nadále dotčeným orgánem státní památkové péče obecní úřad obce s rozšířenou působností a nikoliv stavební úřad.

8. Ochranné pásmo se podle § 17 nově vymezuje opatřením obecné povahy a nikoli správním rozhodnutím jako dosud.

9. Pro vymezení nebo změnu ochranného pásma nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny podle § 17 zákona o státní památkové péči již není podmínkou předchozí podnět (návrh) krajského úřadu ani dohoda s Ministerstvem kultury.

Role odborné organizace státní památkové péče, kterou je Národní památkový ústav, byla zachována a Národní památkový ústav se povinně vyjadřuje jak k vymezení jakéhokoli ochranného pásma podle § 17 zákona o státní památkové péči, tak k jeho změně nebo zrušení.

10. Analogicky jako v případě dosavadní úpravy v § 14 zákona o státní památkové péči bude mít souhlas s přemístěním stavby podle § 18 odst. 1 zákona o státní památkové péči dvě možné formy. Souhlas podle § 18 odst. 1, je-li vydán krajským úřadem ve věci, o které není příslušný rozhodovat stavební úřad podle zvláštního právního předpisu, je rozhodnutím ve správním řízení, jinak je závazným stanoviskem.

11. Role prvoinstančních orgánů státní památkové péče v rámci územního plánování

- a) Ministerstvo kultury je dotčeným orgánem při pořizování:
 - územního rozvojového plánu, což platí pro celé území státu,
 - zásad územního rozvoje, což platí pro celé území státu,
 - další územněplánovací dokumentace, pokud je touto dokumentací řešeno území, ve kterém se nachází památková rezervace nebo nemovitá věc či soubor nemovitých věcí zapsaných na Seznamu světového dědictví,
- b) krajský úřad je dotčeným orgánem při pořizování územního plánu nebo regulačního plánu, pokud je jimi řešeno území, ve kterém se nachází národní kulturní památka nebo památková zóna, není-li dotčeným orgánem ministerstvo kultury,
- c) obecní úřad obce s rozšířenou působností je dotčeným orgánem při pořizování územního plánu nebo regulačního plánu, pokud je jimi řešeno území, ve kterém se nachází kulturní památka, není-li dotčeným orgánem ministerstvo kultury nebo krajský úřad,
- d) stavební úřad je dotčeným orgánem při pořizování územního plánu nebo regulačního plánu, není-li dotčeným orgánem ministerstvo kultury, krajský úřad nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností.

Výše uvedená dotčenost je nově konstruována tak, že ten orgán, který se vyjadřoval podle výše uvedených pravidel ke konkrétní územněplánovací dokumentaci, se vyjadřuje i k jakékoli změně této územněplánovací dokumentace (platí to i v případě, kdy změnou není dotčena ta část území, která byla rozhodující pro určení dotčenosti při projednávání územněplánovací dokumentace jako celku). Jako příklad lze uvést situaci, kdy se k územnímu plánu obce vyjadřoval krajský úřad, neboť se v řešeném území nachází národní kulturní památka. Ke změně tohoto územního plánu se rovněž bude vyjadřovat krajský úřad, a to bez ohledu na skutečnost, zda se v území, které je dotčeno změnou, nachází národní kulturní památka.

Kancelář prezidenta republiky nemá postavení dotčeného orgánu státní památkové péče v rámci územního plánování.

12. Role prvoinstančních orgánů k zabezpečení nepředvídaného archeologického nálezu, k němuž došlo při přípravě nebo provádění stavby podle stavebního zákona:

- a) krajský úřad při provádění obnovy národní kulturní památky,
- b) obecní úřad obce s rozšířenou působností při provádění obnovy kulturní památky nebo prací na nemovitosti, která není kulturní památkou, ale nachází se v památkové rezervaci nebo památkové zóně,
- c) Kancelář prezidenta republiky pro území národní kulturní památky Pražský hrad,
- d) stavební úřad pro ostatní případy, není-li dotčeným orgánem krajský úřad, obecní úřad obce s rozšířenou působností nebo Kancelář prezidenta republiky.

13. Postavení prvoinstančních orgánů státní památkové péče v rámci přestupkového řízení a správní tresty. Tato problematika je řešena následovně:

- a) obecní úřad obce s rozšířenou působností řeší přestupky na úseku státní památkové péče s výjimkou problematiky ochranných pásem podle § 17 zákona o státní památkové péči ve stávajícím rozsahu, může uložit pokutu až do výše 2 000 000 Kč,
- b) stavební úřad řeší přestupky na úseku státní památkové péče, které se dotýkají protiprávního jednání v ochranných pásmech podle § 17 zákona o státní památkové péči, může uložit pokutu až do výše 2 000 000 Kč,
- c) krajský úřad řeší přestupky na úseku státní památkové péče ve stávajícím rozsahu, může uložit pokutu až do výše 4 000 000 Kč,
- d) Kancelář prezidenta republiky řeší přestupky spáchané na území národní kulturní památky Pražský hrad, s ohledem na jejich charakter může uložit pokutu až do výše 2 000 000 Kč nebo převážně až do výše 4 000 000 Kč,
- e) Ministerstvo kultury řeší přestupky na úseku státní památkové péče ve stávajícím rozsahu, může uložit zákaz činnosti až na dva roky nebo nově i pokutu až do výše 4 000 000 Kč.

14. Na území národní kulturní památky Pražský hrad může archeologický výzkum provádět výlučně Archeologický ústav AV ČR.

15. S účinností od 1. července 2023 bylo vypuštěno časové omezení platnosti plánu ochrany památkové rezervace nebo památkové zóny podle § 6a. Tedy pro plán ochrany památkové rezervace nebo památkové zóny, který nabyl účinnosti po 1. červenci 2013, nebude platit stávající omezující časová klauzule deset let vyplývající z § 6a odst. 2 zákona o státní památkové péči.

16. Pouze z terminologického hlediska bylo upraveno znění § 15 odst. 4 a § 23 odst. 5, aby znění těchto ustanovení respektovalo terminologii nového stavebního zákona. Na okraj lze podotknout, že až do této změny byla v § 15 odst. 4 zákona o státní památkové péči použita terminologie nikoli stávajícího stavebního zákona z roku 2006, ale stavebního zákona z roku

Stále chybí zákonem upravené řešení problematiky příspěvků pro vlastníky nemovitostí, které nejsou kulturními památkami, ale nacházejí se v památkových rezervacích nebo památkových zónách. (z archivu Památkové inspekce Ministerstva kultury)

1976, ze které vycházel zákon o státní památkové péči při svém schválení.

17. Bez náhrady byla vypuštěna obsoletní úprava obsažená v § 11 odst. 1 zákona o státní památkové péči a stávající odstavce 2 a 3 byly označeny jako 1 a 2.

18. Při změně ochranného pásma nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny, které bylo vymezeno podle dosavadních právních předpisů, se postupuje podle nového znění § 17 zákona o státní památkové péči. Je tedy bezpředmětné, kdy bylo ochranné pásmo nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny vymezeno, při jeho změně se bude postupovat podle nové úpravy a změna bude provedena opatřením obecné povahy.

JUDr. Martin Zídek

ředitel Památkové inspekce Ministerstva kultury

1 *Přehled slabých míst obsahuje např. článek Vajčner, Jiří; Zídek, Martin: Návrh zákona o ochraně památkového fondu, in: Stavebnictví, 2016, č. 05/2016, str. 54–60, ISSN 1802-2030.*

STAVBA OHLÁŠENA

Ohlášený stavební záměr: rodinný dům
Liberec, Liberec XXII-Horní Suchá, Karlovská

Stavebník: Kateřina Bekrová

Stavební podnikatel: Zhotovitel ALLSTAV CZ s.r.o. IČO 29145741
sídlo Chotýšany 108, Chotýšany 257 28

Stavbyvedoucí: Jméno, příjmení Ing. Ján Bliha
Číslo autorizace: ČKAIT/ČKA 0010809

Stavební úřad, který vydal souhlas: Magistrát města Liberec, odbor stavební úřad

Souhlas stavebního úřadu: č.j. SURR/7130/115727/21-Ře ze dne 16.6.2021

MAGISTRÁT MĚSTA
LIBEREC

16.6.2021

Společným jmenovatelem staveníšť s odborným vedením je zjevná čistota jak ve smyslu pořádku, tak i ve smyslu řemeslného provedení. Štítek stavby neobsahuje u všech stavebních úřadů označení stavbyvedoucího, i v Liberci byl doplněn teprve asi před rokem.

Stavbyvedoucí a kontroly staveb – zkušenosti z Liberce

Je až zarážející zjevná absence systematické kontroly působení skutečných, tedy autorizovaných, stavbyvedoucích na všech stavbách, kde je zákonem vyžadována.

Již od roku 2016 se v Liberci pokoušíme nalézt cestu, jak učinit stavební řízení srozumitelnější a vysvětlit potřebu zapojení profesních odborníků. Jako červená nit se tímto úsilím vine základní teze, že hlavním kořenem stavebních kodexů je bezpečnost staveb, zejména ta požární (Ohňový patent Marie Terezie z roku 1751) a konstrukční, daná problematikou stability stavby. To je však jen páteř celé kostry bezpečné stavby – jak při její realizaci, tak i při jejím užívání. Tato kostra musí nést kvalitní svalovinu, vnitřní orgány a kůži a formovat tak celé tělo stavby, představující uživatelské, funkční, estetické, ekonomické, ekologické i další požadavky a uživatelské potřeby vyžadované od každé stavby ze strany vlastníků, sousedů a celé společnosti.

Stavby jsou stále složitější

Je samozřejmé, že naše společnost a její životní podmínky jsou podstatně složitější než v dobách Marie Terezie, kdy prakticky neexistovaly sítě technické a dopravní infrastruktury ani současné technologie a materiály, o ekologii ani nemluvě. Tudíž jsou a bohužel budou stále složitější (podrobnější) požadavky na všechny části těla stavby. V této logice i tělo stavby se v čase neustále vyvíjí jako živý organismus a stává se neustále složitějším a tím zranitelnějším. Zde se obrátím ke starému selskému rozumu. Je-li nějaké lidské dílo technicky složitější a současně potenciálně nebezpečné pro jeho uživatele i okolí, měl by ho navrhout někdo, kdo skutečně rozumí vlastnostem prvků díla, zejména těm nejvíce ovlivňujících bezpečnost jak při provádění

díla, tak i bezpečnost díla samého při jeho používání. Ve fázi návrhu staveb je to projektant, dnes spíše kolektiv projektantů-specialistů.

Autorizace je dokladem odbornosti

Žádná stavba však není tvořena „papírovým“ či dnes již digitálním návrhem (projektovou dokumentací), ale teprve souborem hmotných prvků a částí spojených podle návrhu do kompletní funkční sestavy například budovy. Taková budova vzniká doposud hlavně lidskou činností kopáčů, zedníků, tesařů, montážníků, elektrikářů, instalatérů, ... A protože lidé jsou tvorové chybující, je nezbytné, aby vznik a kompletaci fyzické stavby systematicky řídil a dohlížel obdobně zdatný odborník, jako je projektant. U realizace staveb je to stavbyvedoucí. Nejen že je to podle selského rozumu, dokonce i (stavební) zákon již dlouho vyžaduje, aby se na přípravě a následné realizaci stavby podílely povinně autorizované osoby – projektant i stavbyvedoucí, tedy osoby vykonávající vybrané činnosti, jejichž výsledek ovlivňuje ochranu veřejných zájmů ve výstavbě (§ 158 SZ).

Sankcionovat projektanty může jen Komora

Ve stavebním zákonu je pojem stavbyvedoucí vymezen v § 134 odst. 2 jako osoba, která zabezpečuje odborné vedení provádění stavby a má pro tuto činnost oprávnění podle zvláštního právního předpisu (autorizačního zákona). Povinnosti stavbyvedoucího podle stavebního zákona jsou definovány v § 153 odst. 1 a 2 a za

jejich neplnění může stavební úřad stavbyvedoucímu uložit pokutu až 200 000 Kč (§ 180 odst. 3 písm. b) SZ. Povinnosti projektanta jsou sice velmi zevrubně definovány v § 159 NSZ, nicméně jejich neplnění stavební úřad až na výjimky pokutovat nemůže! To je vyhrazeno komorám. V případě ČKAIT hrozí sankce maximálně 50 000 Kč nebo pozastavení či odebrání autorizace. Zajištění činnosti projektanta je mimo jiné vyžadováno implicitně v ustanoveních o územním rozhodnutí či stavebním povolení (např. § 86 odst. 4 či § 110 odst. 4 SZ), explicitně v § 152 odst. 2 stavebního zákona.

Sankce až půl milionu za absenci stavbyvedoucího

Zajištění činnosti stavbyvedoucího je explicitně vyžadováno mimo jiné stavebním zákonem v § 152 odst. 2 a § 160 odst. 4 po stavebníkovi a v § 160 odst. 1 po zhotoviteli. Porušení těchto požadavků a provádění stavby bez stavbyvedoucího je přestupkem stavebníka či zhotovitele se sankcí 200 000 až 500 000 Kč (§ 178 odst. 2 písm. l či § 181 odst. 1 písm. b) SZ.

Na požární bezpečnost dohlíží hasiči i úřad

Vraťme se ke kořenům. Na správnost řešení požární bezpečnosti většiny staveb při jejich přípravě, provedení i užívání dohlíží (naštěstí) hasiči jako dotčený orgán. Ten dohlíží na požadavky požární bezpečnosti už při posouzení stavebního záměru, projektu stavby, ke kterému vydá závazné stanovisko ještě před stavebním řízením. Tímto stanoviskem se musí řídit stavební úřad, projektant i stavbyvedoucí při povolování a následné realizaci stavby. Po dokončení stavby pak stavební úřad ověřuje soulad skutečného stavu stavby s ověřeným návrhem a závazným stanoviskem. Garantuje tedy požární bezpečnost navržené i provedené stavby celému světu. Je třeba si uvědomit, že toto pravidlo neplatí vždy. Například u rodinných domů negarantují požární bezpečnost dokončeného domu hasiči, ale už „jen“ trio projektant, stavbyvedoucí a stavební úřad.

Kdo je však „dotčeným orgánem“ stability staveb?

Primárně by to měl být projektant, který garantuje správnost projektem navržených nosných konstrukčních prvků a jejich zapojení do stavby. Sekundárně by to měl být stavbyvedoucí, který garantuje správnost a technologickou posloupnost provedení a zapojování konstrukčních prvků ve stavbě podle projektu. A co stavební úřad? Ten je až terciální, protože ten má „jenom“ garantovat, že projekt zpracoval oprávněný projektant s příslušnou specializací – autorizací v povolovacím řízení. Následně má garantovat, že stavbu opravdu řídil oprávněný stavbyvedoucí (autorizovaná osoba), a to v průběhu stavby podle plánu kontrolních prohlídek a samozřejmě pak při kolaudaci.

Problémem je absence systematické kontroly

Popsaný princip, kdy garantem kvality je trio projektant, stavbyvedoucí a stavební úřad, je ukotven jak v současném, tak i (zase) novém stavebním zákonu. A přesto, že tento princip není v rozporu se zdravým rozumem, je každodenní praxí formálně i věcně ignorován. Pomineme-li už pověstnou kvalitu projektové dokumentace pro stavební řízení (k tomuto tématu viz článek v Z+i 5/2016) a ještě „pověstnější“ srozumitelnost stavebního zákona, je na straně stavebních úřadů až zarážející zjevná absence systematické kontroly působení skutečných (tedy autorizovaných) stavbyvedoucích na

Od letošního léta jsme v Liberci schopni ověřit polohu stavby ve fázi základové desky nejenom „papírově“, ale pomocí geodetického zařízení přímo v souřadnicích GPS satelitním zařízením, se kterým dnes pracují geodeti při vytyčování a zaměřování staveb. To znamená, že s přesností až na centimetry zaměříme základy i na pusté louce či v hlubokém lese a velmi rychle zjistíme případné rozpory s povolením stavby.

všech stavebách, kde je zákonem vyžadován. Stavbyvedoucí jako autorizovaná osoba (tedy stavbař s prokázanou praxí a ověřenými znalostmi) bude přitom s největší pravděpodobností schopen zachytit závažné chyby v návrhu a u v prováděcí dokumentaci prováděné stavby. Mnohdy se od něj dokonce přímo očekává, že bude revidovat i správnost projektu.

Není pochyb o potřebnosti autorizovaného stavbyvedoucího

Pomineme-li tedy králíkárny, různé přístřešky a jiné drobnosti, které stavební zákon též podřazuje pod stavby, asi není rozumných pochyb o potřebnosti stavbyvedoucího na stavebách rodinných domů a větších (dopravní promínou, jsem pozemák). Ostatně i stávající stavební zákon č. 183/2006 Sb. v § 133 odst. 2 písm. b) stavebním úřadům výslovně ukládá povinnost na všech (tedy i na závěrečných) kontrolních prohlídkách stavby kontrolovat, zda je řádně veden stavební deník (tam má být stavbyvedoucí uveden i s razítkem) a zda je stavba prováděna v souladu s § 160 SZ.

Zde by mnohým mohla vytanout otázka, proč to všechno píší, když je to jasné a samozřejmé? Z čeho vychází můj názor o absenci systematické kontroly činnosti stavbyvedoucích? Stále totiž narážíme na stavebách na údiv mnohých zhotovitelů a stavebníků, když po nich vyžadujeme stavbyvedoucího. Přitom o tomto požadavku informujeme veřejnost od května 2018 a při kontrolách staveb stavbyvedoucího kontinuálně a soustavně vyžadujeme od července 2019.

Postřehy z kontrolní praxe státního dozoru

Při kontrolách primárně kontrolujeme doklad o činnosti stavbyvedoucího, sekundárně pak výsledek jeho činnosti a odpovědnosti podle stavebního zákona. Z tohoto pohledu pak vůči stavbyvedoucímu uplatňujeme tyto principy:

Stavbyvedoucí odborně vede stavebníka (svépomoc) nebo zhotovitele na konkrétní stavbě v souladu s jeho povinností podle stavebního zákona, do čehož počítáme zejména soulad stavby s vydaným povolením, bezpečnost práce, ale i pokyny ke správnému vedení stavebního deníku a jeho kontroly.

Vadné pokyny stavbyvedoucího či jejich absence je řešena jen v souvislosti jeho povinností označených ve stavebním zákonu. Například absence zabezpečení staveniště je přestupkem stavbyvedoucího, jen pokud neprokáže zápisem do stavebního deníku, že stavebníka či zhotovitele vyzval k odstranění této závady v přiměřené lhůtě a tato lhůta ještě neuplynula. Pokud lhůta uplynula bez nápravy a stavbyvedoucí tuto skutečnost neoznámil stavebnímu úřadu, jedná se opět o jeho přestupek. Obdobně postupujeme při zjištění hrubých porušení bezpečnosti práce, v případě, že takové vady není možno vyřídit (odstranit) se stavbyvedoucí, postupujeme v součinnosti s oblastním inspektorátem práce či mu předáváme podnět.

Vadné pokyny či jejich absence v oblasti kvalitativních či ekonomických zájmů stavebníka či zhotovitele nejsou přestupkem proti stavebnímu zákonu, ale přestupkem proti řádům ČKAIT, k jejichž řešení není stavební úřad příslušný. Současně je možné předpokládat porušení soukromoprávních ujednání, na jejichž základě stavbyvedoucí působí na dané stavbě, k čemuž je příslušný zase soud.

Případné změny stavby před dokončením primárně projednáváme za účasti nebo s vědomím stavbyvedoucího, konzervaci stavby při jejím přerušení jen podle požadavků stavbyvedoucího, který je tak garantem správnosti i dodržení sjednaných postupů.

Kontrolní principy stavebního úřadu v Liberci

Pro naši kontrolní činnost jsme si interně také stanovili několik základních principů, které uplatňujeme při námi prováděných kontrolách novostaveb a stavenišť:

Primárním cílem kontroly staveb je prevence zajištění bezpečnosti staveb a na staveništi, sekundárním zajištění a prevence ostatního řádného provádění stavby. Vrchnostenská formální moc se uplatňuje tam, kde nelze dosáhnout nápravy rozumnou součinností povinných osob. Kontrolní činnost má v rámci možností navazovat na předcházející informace a poučení kontrolovaných osob.

Stavbu je třeba kontrolovat vždy ve fázi provedených základů, kdy se ověří činnost stavbyvedoucího, řádné vedení stavebního deníku, umístění a půdorysná velikost stavby a zabezpečení staveniště. Součástí kontroly je poučení stavebníka, zhotovitele i stavbyvedoucího o postupech při řešení změn stavby v průběhu výstavby.

Stavbu je třeba kontrolovat vždy ve fázi dokončené hrubé stavby, kdy se ověří, že na stavbě působil a stále působí stavbyvedoucí. Při jeho absenci bude stavba zastavena do doby jeho zajištění. Stavbyvedoucí tak bude mít co nejlepší možnost reálně ověřit správnost provedených nosných konstrukcí před jejich úplným zakrytím. Při kontrole je opět ověřeno vedení stavebního deníku a zabezpečení staveniště.

Správná činnost stavbyvedoucího je vidět na první pohled

Ze zkušeností z aktivních kontrol stavenišť za poslední dva roky musím konstatovat, že je obvykle na první pohled patrné, na které stavbě stavbyvedoucí skutečně působí a na které nikoliv nebo jen „papírově“. Také musím konstatovat, že drtivá většina stavbyvedoucího, která na stavbách skutečně působila a působí, nemá problém s kvalitou své práce ve vztahu k odbornosti i zásadám bezpečnosti práce, ale stále se musí učit nuancím povinností podle stavebního zákona, které jsou pod pokutou, což je třeba mít na paměti. V této souvislosti v práci respektuji rčení: *Kdo nic nedělá, nic nezkaží*. Snažíme se proto vždy v první řadě rozumně domluvit. Zároveň nelze úplně rezignovat na elementární pořádek na stavbě a skutečné odborné vedení stavby.

Stavbyvedoucí, neprodávejte razítka!

Už roky se snažím odrazovat kolegy stavbyvedoucí od „prodávání razítka“, což v kontextu našich kontrol v posledních dvou letech nabylo specifického lokálního významu. Už se mi také stalo, že mi volal stavebník rodinného domu, že nemůže sehnat stavbyvedoucího, neboť mu doposud oslovení odmítli, „protože se mě bojí“. Nakonec ho sehnal.

Zapište začátek a konec činnosti stavbyvedoucího

Zde bych rád vyslovil drobnou radu pro stavbyvedoucí, kteří mohou být osloveni se žádostí o převzetí rozestavěné a třeba i černé stavby. Nikdo po vás nemůže požadovat převzetí odpovědnosti za chyby předchůdců, takže stavbu přebíráte ve stavu, v jakém je, nikoliv od počátku. To je vcelku jasné, ale tomu má odpovídat i vaše identifikace ve stavebním deníku. Stavbyvedoucí na rozdíl od projektanta neautorizuje dílo jako celek (tedy ex post po dokončení), ale otiskem razítka do stavebního deníku autorizuje činnost, která probíhá v reálném čase od-do a navíc se může jednat jen o dílčí část stavby. Příklad – jeden stavbyvedoucí zaměstnanec v průběhu stavby ukončil pracovní poměr, a tedy i činnost stavbyvedoucího na stavbě zaměstnavatele. Po jeho odchodu firma začala stavbu provádět v rozporu s povolením, ale on byl podle stavebního deníku stále odpovědný stavbyvedoucí, odpovídající za provádění stavby v souladu s povolením. Takže doporučuji ve stavebním deníku ke svému razítku doplnit datum zahájení a ukončení činnosti stavbyvedoucího a stejně i v deníku autorizované osoby. V případě sporů, kdy je vám např. odmítnut přístup ke stavebnímu deníku, doporučuji okamžitě informovat příslušný stavební úřad, že jste činnost stavbyvedoucího ukončil na dané stavbě k určitému datu.

Dvě závěrečné úvahy z oblasti dozoru staveb

Zamyslel se někdo, zda existuje reálná korelace mezi počtem autorizovaných osob skutečně vykonávajících činnosti stavbyvedoucího a počtem povolovaných staveb, vyžadujících činnost stavbyvedoucího?

Myslíte si, že nepovolených staveb a změn staveb by podstatně ubylo, kdyby stavební úřady plnily svou zákonem stanovenou povinnost soustavného dozoru, nebo se toho docílí jen změnou sazeb pokut a jiných sankcí?

Ing. Jaroslav Urban

autorizovaný technik v oboru pozemní stavby
vedoucí oddělení státního stavebního dozoru
Stavebního úřadu v Liberci

Více: Z+i č. 5/2019 *Kryštof v Liberci*, Z+i č. 2/2021 *Zkušenosti stavebního úřadu v Liberci*, <https://www.liberec.cz/osu> – *Stavební úřad radí a informuje*.

Zhotovitel architektonické studie *Obnova zámeckého areálu v Děčíně* podal v březnu 2011 žalobu na objednatele, v níž se domáhal odškodnění za to, že objednatel dalším užitím této projektové dokumentace zasáhl do autorského díla žalobce a bezdůvodně se obohatil o 750 000 Kč, které nezaplatil za to, že zpřístupnil dílo třetím osobám pro účely územního a stavebního řízení. Soudní řízení bylo ukončeno na jaře 2021. Žaloba byla všemi soudy zamítnuta a žalobce je povinen zaplatit žalovanému náhradu nákladů dovolacího řízení. (ilustrace/foto: www.zamekdecin.cz)

Nejvyšší soud rozhodl o autorských právech k užití projektové dokumentace

Má autor architektonické studie právo omezovat objednatele v dalším užití tohoto autorského díla v navazujících fázích zpracování projektové dokumentace? Nejvyšší soud letos potvrdil názory nižších soudů, že přednost mají oprávněné zájmy objednatele. Pokud tedy v obchodní smlouvě o dílo není ujednáno jinak.

K dalšímu užití autorského díla s nehmotným výsledkem zpracovaného na základě smlouvy o dílo a k možnostem objednatele s ním nakládat se vyjádřil Nejvyšší soud ve svém rozsudku sp. zn. 27 Cdo 2857/2019 z 6. dubna 2021.

Popis sporu o právo na další užití architektonického díla

V projednávané věci byla uzavřena smlouva o dílo mezi objednatelem a zhotovitelem, jejímž předmětem bylo mj. zpracování studií architektonických návrhů. Zhotovitel na základě této smlouvy o dílo vytvořil architektonickou a urbanistickou studii *Obnova zámeckého areálu v Děčíně* (dále jen dílo). V označení předmětu fakturace bylo sice vždy uvedeno, že *zaplacením faktury nejsou postoupena autorská práva vytvořeného díla*, ale tato formulace nebyla uvedena ve smlouvě o dílo. Objednatel (Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví) následně architektonickou studii upravil a zahrnul ji do svého projektu, který předložil městu Děčín pro další užití v rámci územních a stavebních řízení.

Zhotovitel tvrdil, že užitím díla v projektu objednatele došlo k zásahu do jeho autorského práva. Soud prvního stupně v této věci uzavřel, že dílo sice splňuje pojmové znaky autorského díla ve smyslu § 2 odst. 1 autorského zákona a že zhotovitel je autorem díla, ale zároveň dospěl k závěru, že smlouvou o dílo byla objednateli udělena zákonná licence podle § 61 odst. 1 autorského zákona, a to k účelu vyplývajícímu ze

smlouvy. Podle soudu v sobě dílo zahrnuje celou oblast architektonické tvorby a jeho účelem je zpracování návrhů do realizačních dokumentů (např. projektové dokumentace apod.), nabídek a je realizováno v krajině. Jednalo se tak o koncept – návrh řešení určitého zadání s tím, že z logiky věci se předpokládalo, že dílo bude na základě požadavků a determinací zadavatele (města Děčín) měněno, doplňováno. Vrchní soud v Praze na základě podaného odvolání rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil, přičemž se „plně ztotožnil“ s jeho závěry.

Posouzení věci Nejvyšším soudem

Proti rozsudku odvolacího soudu podal zhotovitel studie dovolání k Nejvyššímu soudu. Ten měl posoudit, zda byl objednatel na základě uzavřené smlouvy o dílo oprávněn studii upravit, zařadit ji jako součást do svého projektu a v takové podobě poskytnout k užití třetí osobě.

Nejvyšší soud tyto otázky posoudil podle autorského zákona a podle obchodního zákoníku ve znění účinném do 31. prosince 2013, jeho závěry však odpovídají i současné právní úpravě obsažené v autorském zákoně a občanském zákoníku.

Dílo vytvořené na objednávku a soutěžní dílo

Podle § 61 odst. 1 autorského zákona platí, že je-li dílo autorem vytvořeno na základě smlouvy o dílo (dílo vytvořené na objednávku),

platí, že autor poskytl licenci k účelu vyplývajícimu ze smlouvy, není-li sjednáno jinak. K užití díla nad rámec takového účelu je objednatel oprávněn pouze na základě licenční smlouvy, nevyplyvá-li z tohoto zákona jinak.

Ustanovení § 61 odst. 2 autorského zákona uvádí, že není-li sjednáno jinak, autor může dílo vytvořené na objednávku užít a poskytnout licenci jinému, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy objednatele.

Ustanovení § 61 odst. 3 autorského zákona pak stanoví, že ustanovení odstavců 1 a 2 platí obdobně pro dílo vytvořené autorem jako soutěžícím ve veřejné soutěži (soutěžní dílo).

Podle § 51 autorského zákona (ve znění účinném do 31. prosince 2013) nabyvatel nesmí upravit či jinak měnit dílo, jeho název nebo označení autora, ledaže bylo sjednáno jinak, nebo jde-li o takovou úpravu či jinou změnu díla nebo jeho názvu, u které lze spravedlivě očekávat, že by k ní autor vzhledem k okolnostem užití svolil; ani v takovém případě **nabyvatel nesmí dílo nebo jeho název změnit, pokud si autor svolení vyhradil i pro tyto změny a nabyvateli je taková výhrada známa.** To platí obdobně i při spojení díla s jiným dílem, jakož i při zařazení díla do díla souborného.

Licenční smlouva řeší další užití díla

Zaváže-li se autor jako zhotovitel ve smlouvě o dílo (do 31. prosince 2013 podle § 631 a násl. starého občanského zákoníku a § 536 a násl. obchodního zákoníku, od 1. ledna 2014 podle § 2586 a násl. občanského zákoníku) vytvořit pro objednatele autorské dílo, zpravidla strany zároveň uzavřou licenční smlouvu podle § 46 a násl. autorského zákona ve znění účinném do 31. prosince 2013 (od 1. ledna 2014 podle § 2371 a násl. občanského zákoníku), kterou autor objednateli jako nabyvateli licence poskytne oprávnění k výkonu práva autorské dílo užít způsoby a v rozsahu ve smlouvě sjednanými a v níž dále případně podle potřeby sjednají i další práva a povinnosti (např. právo nabyvatele poskytnout podlicenci, postoupit licenci apod.).

Jinak platí domněnka zákonné licence užití díla k účelu vyplývajícimu ze smlouvy

Pro případ, že tak strany neučiní, stanoví § 61 odst. 1 autorského zákona zákonnou domněnku, podle níž autor poskytl objednateli licenci k účelu vyplývajícimu ze smlouvy o dílo. Není-li účel ve smlouvě o dílo výslovně ujednan, neznamená to, že by způsoby a rozsah užití díla nebyly objednatelem jakkoli limitovány, **neboť konkrétní účel ze smlouvy vyplývá vždy (zpravidla hospodářský, ale i jiný).** V takovém případě bude posouzení účelu věci úvahy soudu v řízení o ochraně autorského práva, neboť závisí na konkrétních skutkových okolnostech projednávané věci. Soud přitom musí vycházet z obsahu smlouvy, jenž zjistí za pomoci výkladových pravidel uvedených v § 35 starého občanského zákoníku, resp. § 266 obchodního zákoníku (od 1. ledna 2014 podle § 555 a násl. občanského zákoníku).

Přednost mají oprávněné zájmy objednatele

Účel smlouvy o dílo může vyžadovat, aby objednatel disponoval oprávněním poskytnout třetí osobě podlicenci, popřípadě postoupit licenci na třetí osobu (např. je-li autorem vytvořené dílo svou povahou předlohou k dalšímu zpracování). V takovém případě je nutné dovodit, že autor s podlicencí (postoupením licence) vyslovil souhlas

(z povahy věci se v tomto případě neprosadí požadavek na písemnou formu souhlasu).

Stejně tak účel vyplývajíc ze smlouvy o dílo může vyžadovat úpravu či jinou změnu díla nebo jeho názvu. **I v takovém případě je objednatel oprávněn k potřebným úpravám nebo změnám oprávněn přistoupit, nevyhradil-li si autor ve smlouvě o dílo své svolení.**

Autor díla se musí zdržet jednání, kterým by poškodil objednatele

Naopak autor se musí zdržet veškerého jednání, kterým by mohl ohrozit či poškodit oprávněné zájmy objednatele podávajíc se z účelu vyplývajícimu ze smlouvy o dílo. Osobnostní autorská práva a majetková autorská práva však zůstávají autorovi díla na objednávku zásadně zachována.

Z toho vyplývá zejména povinnost objednatele užívat dílo (v rámci poskytnuté licence, zejména pak při jeho úpravě či jiné změně, je-li k nim oprávněn) **způsobem nesnižujícím jeho hodnotu a povinnost umožnit autorovi výkon práva autorského dohledu** (§ 11 odst. 3 autorského zákona).

Závěry Nejvyššího soudu k autorství stavebního díla

Nejvyšší soud se v citovaném rozsudku ztotožnil se závěry komentářové literatury (Telec, Tůma. Autorský zákon, Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2019), které se vztahují na díla stavební architektury vytvořená na objednávku. Z nich vyplývá:

Účelem pořízení projektové dokumentace je stavba – obecně lze dovozovat, že hospodářským účelem závazku vytvoření (stavebního) architektonického díla je zásadně následné zhotovení stavby takového díla pro potřeby objednatele, jež je na objednávku objednatele autorem původně vyjádřeno a odevzdáno zpravidla v podobě architektonické studie. **Pouze zcela výjimečně nastává situace, kdy je architektonické dílo objednáno za účelem jiným než stavebním** (např. za účelem výstavním, sbírkovým apod.)

Objednatel má právo rozmnožovat dílo nejen stavbou – proto platí, že součástí licence poskytnuté objednateli architektonického díla stavebního díla podle zákonné dispozitivní úpravy komentovaného ustanovení je vzhledem k pravidelnému účelu sjednané smlouvy (není-li sjednáno jinak) zásadně i oprávnění k rozmnožení (popř. též k jinému účelově souvisejícímu užití) díla nejen stavbou, nýbrž i všemi ostatními způsoby, jež jsou pro realizaci stavby vzhledem k její povaze obvyklé (nebo dokonce vzhledem k úpravě veřejného práva stavebního i nutné). Součástí takové licence je pak zásadně i právo podlicence v takovém rozsahu, aby pořízení těchto rozmnoženin mohlo být zhotoveno na podnět objednatele třetími osobami, jež jsou vzhledem k obvyklé hospodářské praxi (nebo dokonce právními předpisy zejména z oboru veřejného stavebního práva) povolány.

Objednatel k pořízení rozmnoženin a přiměřených úprav nepotřebuje souhlas autora – lze tedy uzavřít, že při obvyklém účelu uzavření smlouvy o vytvoření architektonického stavebního díla není objednatel tohoto díla povinen vyžádat si od autora jako zhotovitele díla (další) svolení (licenci) ani k pořízení (či k objednání pořízení) rozmnoženin díla v podobě a rozsahu obvyklém před zahájením realizace stavby (tj. zejména k pořízení projektové, prováděcí apod. dokumentace nebo ke zhotovení modelu stavby apod.), stejně jako ke zhotovení stavby samotné, a to i v podobě přiměřeně pozměně-

né či přetvořené, zařazené do souboru či ve spojení s dílem jiným, pokud by se nejednalo o užití díla způsobem snižujícím hodnotu díla ve smyslu § 11 odst. 3 autorského zákona.

Autor nemůže předpokládat další zisk z navazujících projektových fází či stavby samotné – v tomto smyslu je pak v zásadě nerozhodné, zda autor při sjednání ceny za vytvoření autorského díla právně neopodstatněně předpokládal další zisk v důsledku uzavření (další) smlouvy o dílo na zhotovení obecného (neautorského) díla v podobě projektové dokumentace či jiné přípravné rozmnoženiny svého architektonického díla či snad dokonce na zhotovení stavby samotné.

Výše uvedená práva může autor omezit jen ustanovením ve smlouvě o dílo

Z uvedeného vyplývá, že zhotovitel již při uzavření smlouvy musí pamatovat na to, aby ve smlouvě sjednal případné omezení pro pořizování rozmnoženin díla nebo úplatu za další takové rozmnoženiny, a to buď formou licenční smlouvy nebo omezeními ve smlouvě samotné. Jinak totiž platí, že zhotovitel jakožto autor poskytl objednateli zákonnou licenci ve smyslu § 61 odst. 1 autorského zákona (obdobně § 2634 občanského zákoníku), tedy že objednatel (klient) může dílo užít výlučně pro účel vyplývající ze smlouvy.

Nebude-li účel užití ve smlouvě o dílo výslovně uveden, neznamená to sice, že by objednatel při dalším užití díla nebyl nijak limitován, protože konkrétní účel vyplývá ze smlouvy vždy, výklad tohoto účelu je však následně věcí soudního posouzení, které jej vnímá značně

široce – obvykle pro realizaci autorského díla stavbou. Až pak je teprve užití díla nad rámec účelu vyplývajícího ze smlouvy podmíněno výslovným souhlasem autora.

Dodatečné zakázky autora nejsou relevantní

Není-li ve smlouvě o dílo žádné omezení dispozičních práv objednatele k dílu sjednáno, je třeba si uvědomit i to, že k dodatečným zakázkám autora ohledně dalšího užití díla nebude přihlíženo. Jak uvedl i Nejvyšší soud v citovaném rozsudku, *na uvedeném ničem nemění ani skutečnost, že dovolatel ve fakturách uváděl výhrady, podle nichž zaplacením faktur nejsou postoupena autorská práva vytvořeného díla, neboť tak činil až po uzavření smlouvy o dílo, a tudíž se nejednalo o výhrady ve smyslu § 51 autorského zákona.*

Při uzavírání smlouvy o dílo je tedy třeba věnovat náležitou pozornost jak vymezení konkrétního účelu smlouvy, k němuž je dílo zhotovováno, tak i smluvním ustanovením zaručujícími vyváženou ochranu mezi autorskými právy na jedné straně a oprávněnými zájmy objednatele na straně druhé.

Uvedený závěr soudu je rovněž v souladu s Profesním a etickým řádem ČKAIT, neboť podle jeho § 5 odst. 2 nesmí člen Komory převzít pouze rozpracovanou zakázku bez vědomí jejího předchozího zhotovitele. Další nakládání s vytvořeným architektonickým dílem je tedy již čistě věcí smluvních ustanovení.

JUDr. Eva Kuzmová
právní poradna ČKAIT

NEKROLOG

JUDr. Miroslav Hegenbart † 94 (1927–2021)

Když jsem se v úterý 26. října 2021 dozvěděl, že zemřel JUDr. Miroslav Hegenbart, uvědomil jsem si, že jeho odchodem definitivně skončila jedna epocha naší stavební legislativy. Ve svém životě, který obsáhl několik státních režimů a jednu světovou válku, se

musel vypořádat s různými překážkami dané doby, ale díky svým osobním vlastnostem a jedinečným schopnostem je vždy s nadhledem úspěšně překonal a koneckonců také díky tomu vytvořil své životní dílo, stavební zákon č. 50/1976 Sb.

JUDr. Miroslav Hegenbart nastoupil v roce 1955 do Státního výboru pro výstavbu, ve kterém se začal věnovat koncepčním otázkám výstavby, včetně legislativy. Měl mimořádnou schopnost koncepčního myšlení a na základě zúročení zahraničních zkušeností dokázal vtisknout tehdy nové legislativní úpravě progresivní principy, z nichž mnohé jsou platné dodnes. Vnímání potřebu územního plánování jako nezbytného předpokladu pro racionální využívání území a formuloval požadavky i na jeho ochranu a poprvé explicitně na ochranu životního prostředí. Kromě tradičních institutů stavebního práva dokázal v nové právní úpravě prosadit požadavky na prověřování výrobků pro výstavbu, autorizaci osob činných ve výstavbě a vytváření informačních systémů pro výstavbu. Díky svým ma-

nažerským schopnostem zorganizoval špičkové experty z řad inženýrů, architektů a právníků, ale zapojil do přípravy nové právní úpravy také řadu organizací a ústavů. Myslel na všechno a na všechny, uměl komunikovat s obyčejnými lidmi i s ministry a funkcionáři tehdejší doby – a že s nimi ve finále musel o nový stavební zákon přímo bojovat. Po listopadu 1989 se s chutí zapojil do práce v legislativě, tentokrát na federálním úřadu vlády jako poradce premiéra. Oboru výstavby se však věnoval i nadále, ať již spoluzakládal Svaz podnikatelů ve stavebnictví nebo se aktivně podílel na přípravě autorizačního zákona. Po zániku československé federace ve svých aktivitách nepolevil a působil jako předseda České společnosti pro stavební právo, kterou v roce 1992 založil. Měl nesporné mezinárodní renomé a na jedno funkční období se stal prezidentem Evropské společnosti pro stavební právo. Organizoval konference a semináře. Téměř do poslední chvíle působil jako člen rozkladových komisí na Ministerstvu pro místní rozvoj a na Českém báňském úřadě. V roce 2013 byl oceněn titulem Osobnost stavitelství na půdě Senátu Parlamentu ČR.

Byl člověkem mnoha zájmů, ať již šlo o divadlo, hudbu nebo výtvarné umění. Nepřijímal kulturu jen pasivně, ale organizoval úspěšné výstavy výtvarníků v Nadaci ABF. V dubnu letošního roku sepsal své paměti. Myslel na všechno. Kromě toho, že byl špičkovým a nenahraditelným odborníkem, byl také zábavným společníkem, vlídným člověkem a dobrým kamarádem.

JUDr. Jan Mareček
Česká společnost pro stavební právo

Společné prohlášení inženýrů zemí V4

Dne 8. října 2021 se v maďarském Debrecíně uskutečnilo 27. zasedání inženýrských organizací – komor a svazů – zemí Visegrádské čtyřky (V4), které bylo kvůli epidemickým opatřením přeloženo z roku 2020.

Hostitelem setkání byla Maďarská komora inženýrů. Další společné setkání proběhne v říjnu 2022 v České republice. Organizačně je zajištěn ČKAIT a ČSSI. Již 27. zasedání v maďarském Debrecínu se zúčastnily tyto delegace: Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (ČKAIT), Český svaz stavebních inženýrů (ČSSI), Magyar Mérnöki Kamara (MMK), Polska Izba Inżynierów Budownictwa (PIIB), Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa (PZITB), Slovenská komora stavebných inžinierov (SKSI), Slovenský zväz stavebných inžinierov (SZSI). Za ČKAIT setkání se zúčastnili Ing. Špalek, prof. Materna, Ing. Hnízdil. Za ČSSI Ing. Vokurka, Ing. Zídek a doc. Kuda.

Zástupci delegací se vzájemně informovali o nejdůležitějších událostech ve svých organizacích v uplynulých dvou letech. Konkrétně se zabývali dopady epidemie koronaviru na stavebnictví, činností inženýrských profesí a také fungováním samotných profesních organizací. Byla podepsána společná deklaráce.

Hlavní body společného prohlášení setkání V4

Nutnost digitalizace – delegace se shodly, že pandemie urychlila přípravu a implementaci digitalizace. Účastníci konstatovali, že právě digitalizace je klíčem k modernizaci a (znovu) nastartování ekonomiky. Bezprostředně se týká také projektových a odborných činností inženýrských oborů. Podpora tohoto procesu na vládní úrovni je proto v zájmu inženýrských komor a svazů.

Vize o udržitelnosti – účastníkům setkání byla představena vize udržitelných („zelených“) měst, na kterou navázala diskuse o vztahu udržitelnosti a inženýrských činností. Výstupem bylo konstatování, že čistější životní prostředí dané zpomalením hospodářství během pandemie se pro významnou část společnosti stalo normou. Potřeba

udržitelného, obyvatelného a zdravého životního prostředí je zjevná napříč celou společností.

Z toho důvodu delegáti považují za nezbytné:

- zvýšit všeobecné povědomí o tom, že boj proti klimatické změně a naplnění principů udržitelnosti nejsou možné bez inženýrských a technických znalostí;
- co nejdříve zavést novou, institucionální pozici v systému samosprávy „hlavního inženýra obce či města“, neboť výhradně inženýrské vzdělání může zaručit kompetentní rozvoj obecní infrastruktury určující kvalitu života v místě;
- iniciovat morální (společenské) docenění inženýrské činnosti a tomu odpovídající finanční ohodnocení v této oblasti, a to prostřednictvím obnoveného systému podpor, veřejných zakázek a dalších předpisů, jako je například podpora adekvátní („bezpečné“) ceny za tuto odbornou práci.

Požadavek na povinný dozor projektanta – značný prostor byl během diskuse věnován rozšířenému problému, kdy v zájmu maximalizace zisku ze strany investorů a zjednodušení/zkracování stavebních procesů jsou v plánech či navrhovaných materiálech prováděny změny bez předchozího souhlasu projektantů. Delegace považují za nezbytné, aby existovaly právní předpisy, které zabrání nekontrolovaným změnám projektové dokumentace během realizační fáze. Pokud by k takovým změnám došlo, pak výhradně se souhlasem projektanta. Jedině naplnění těchto pravidel je zárukou efektivně vynaložených prostředků investora, ochrana jeho zájmu i samotné kvality staveb. Proto delegace jednomyslně prosazují povinný dozor projektanta u všech typů staveb.

redakce

Z činnosti oblasti ČKAIT České Budějovice

Jihočeská oblast rozvíjí příhraniční vztahy i vzdělávání svých členů.

Pro pravidelné každoroční jednání, které se uskutečnilo dne 19. října, byla tentokrát zvolena restaurace Solnice na Piaristickém náměstí v Českých Budějovicích, která byla oceněna titulem PRESTA 2018–2020 v soutěži Prestižní stavba jižních Čech.

Rakouská ZT informovala o těchto událostech:

V Rakousku platí nový zákon o civilních inženýrech zahrnující možnost spojení projektových kanceláří se zhotovitelstvími firmami, možnost vstupu zahraničních subjektů do projektových a inženýrských kanceláří.

V rámci digitalizace úředních postupů se komora ZT: Linec snaží o sjednocení postupů při stavebním řízení (každá spolková země má vlastní stavební zákon). Jako podklad slouží postupy používané v hlavním městě Vídnu. Jejich projekt obsahuje základní digitální model pro ukládání dat, a to nejen dat ze stavebního řízení.

Postcovidová situace zvýšila poptávku na inženýrské služby v návaznosti na zvýšenou investiční výstavbu podporovanou státem. Rakouská strana by uvítala zapojení českých projektantů v rámci spolupráce s rakouskými projektovými kancelářemi.

Oblast ČKAIT České Budějovice informovala u nás o:

Základním principem stavebního řízení podle nového stavebního zákona schváleného s účinností od 1. července 2023 je vytvoření jednotného systému stavebního řízení, které má být řízeno Nejvyšším stavebním úřadem.

Vzdělávací akce oblasti České Budějovice jsou úspěšné – od června do konce října uspořádala oblast České Budějovice tři webináře, jeden seminář a jednu exkurzi. Celkem se těchto akcí účastnilo 782 osob.

Navrhování a provádění komínů podle nové ČSN 1443 – webináře se 20. května 2021 účastnilo 139 autorizovaných osob. Ing. Václav Petráš, Ph.D., přednesl požadavky na provedení budov s cílem maximálních úspor energie, které zcela změny požadavky na spotřebiče produkující energii spalováním. To se výrazně promítá do požadavků na odvod spalin. Na danou situaci reaguje i aktualizace ČSN EN 1443, která pravděpodobně povede k další úpravě právních předpisů a výrobních norem.

Navrhování vozovek, revize TP 170 – webináře se 13. září 2021 účastnilo 234 autorizovaných osob. Ing. Jan Zajíček se zaměřil na vysvětlení principu navrhování vozovek, postupů získávání vstupních údajů, užívání návrhové metody podle TP 170 (2004) a Dodatku TP 170 (2010). Za zmínku stojí problematika únosnosti podloží vozovek, včetně významu parametru Edef2 (Statická zatěžovací zkouška). Na příkladech z praxe byly prezentovány chyby při projektování i pak při vlastní realizaci stavby. Další informace lze najít v publikaci Technologie stavby vozovek. Nyní se připravuje revize TP 170. Vydání se předpokládá v první polovině roku 2022.

Nové trendy v oblasti hospodaření s dešťovou vodou – seminář 14. října 2021 se účastnilo 21 autorizovaných osob. Ing. Pavel Seidl

z firmy Wavin popsal možnosti zacházení se srážkovými vodami dle vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území. V § 20 odst. 5 písm. e) je stanoveno, že pokud se neuvažuje s jejich následným využitím, musí být srážkové vody likvidovány vsakováním nebo odváděním do vod povrchových či kanalizace. Na příkladu byl posluchačům názorně předveden postup výpočtu a návrhu boxů pro retenci. Více www.wavinsoftware.com, ing.lenkafilipova@wavin.com

Chyby v projektování a realizaci staveb – webináře 13. října 2021 se zúčastnilo 365 autorizovaných osob. Ing. Ivo Petrášek ukázal na příkladech z praxe nedodržení správných postupů při projektování a především při realizaci staveb. Zaměřil se na zásady navrhování stropů, krovů, rozdělení trámů, řešení skrytých průvlaků, keramobetonových stropů a řešení šikmých keramobetonových střeš, zejména výrobků firmy Wienerberger s.r.o.

Exkurze stavby dálnice D3 – úsek D3-310/II Roudné – Dolní Třebonín – jihočeská pobočka Unie mostařů ČR ve spolupráci s oblastní kanceláří ČKAIT České Budějovice uspořádala 10. 6. 2021 exkurzi na stavbě dálničního úseku D3-310/II Roudné – Dolní Třebonín v Jihočeském kraji. Účastníci si prohlédli celé staveniště na videozáznamu natočeného průletem dronu. Potom se účastníci přesunuli na hlavní zařízení staveniště zhotovitele u obce Roudné, kde probíhala stavba dálničního mostu (estakády) dlouhého cca 900 m. Celkem se exkurze zúčastnilo 23 osob, z toho 15 členů ČKAIT a 6 členů UMČR. Dále zástupci SÚS, JČK a ŘSD ČR.

Ing. František Hladík

předseda oblasti ČKAIT České Budějovice

Setkání čestných členů ČKAIT

Bylo nás třicet sedm ze sedmdesáti sedmi. Přišli devadesátiletí i my sedmasedmdesátiletí mladíci. Všichni jsme se podívali v závěru z balkonu Lobkovického paláce na krásnou Prahu.

Před tím se ale událo mnoho zajímavých věcí. Začalo to prohlídkou Lobkovického paláce na Hradčanech. Je dobré, že se pořád najdou tací, kteří přes všechny ty peripetie okolo majetku se oň dovedou postarat, a to nám Lobkovicovi dokázali. Němečtí okupanti a komunističtí spravedliví předvedli, jak snadno lze ničit to, co jiní budovali po staletí. Dnešní majitelé pokračují v rodinné tradici a my jsme u nich strávili příjemný čas. Prohlídka krásných obrazů Canalleta, sbírka porcelánu a skla nás příjemně naladila na raut. Oběd byl opulentní, umazaných talířů (tj. můj osobní výraz pro zvláštní úpravy jídel), kterých se nám postupně dostalo, bylo pohodově. Měli jsme možnost s přáteli v klidu pohovořit. Nevím, jak se to vždy sehraje, že jsem opět seděl s dámami, bylo mi s nimi dobře. Marie Báčková o stavebním zákonu povídala, Hedvigu Klepáčkovou snažil jsem se přemluvit, aby svou erudicí občas Komoře pomáhala, nechce, škoda to veliká. Jitka Thomasová vzpomínala na naši projektovou spolupráci na pražských stavbách. Byli jsme rádi, že se dostane kanalizačnímu spadišti ocenění při Stavbě roku, já vzpomněl na své zážitky z pražských kanalizačních staveb v roli stavbyvedoucího a oba pak na to, co jsme vše navrhovali v projektových ústavěch. Od jiných stolů byla slyšet např. vzrušená debata čestného předsedy Václava Macha. Také

jsem zaslechl Karla Papeže v poklidné debatě s Miloše Pavlíkem. Ale to bylo téměř vždy k novému pohledu na povolování staveb.

Malé odbočení. Již jsem slyšel, jak se vše s novou vládou v této oblasti měnit bude, ale co my čestní členové v průběhu svých aktivních let zažili... Digitalizace je tady a bude jí čím dál více. My ji sledujeme víceméně již okrajově, ale mladší generace je v ní ponořena. Je mi jasné, že autorizovaní určitě nezůstanou pouze u telefonu, jak to vidím v tramvaji. Taky jste si všimli, že tam již nevidíte číst noviny jako za našich mladých let, je jiná doba.

Naštěstí nejen odborné debaty se vedly. Následně po odklizených talířích došlo k pohybu mezi jednotlivými stoly a při sklence vína jsme si mohli sdělit mnoho z osobního života. Jsem v úžasu, kolik sil najednou v nás je. Tímto bych rád pozdravil všechny, kteří se z různých důvodů nemohli mezi nás dostavit. Osobně Anežku a Mirka Najdekrovy nebo Mirka Loutockého, Bohouše Ruska, ale bylo by jich více. Tak příště.

Příští rok tomu bude již třicet let, co jsme začali dávat dohromady Komoru. Najednou jsem viděl elán Václava Macha, s jakým jednal. Podařilo se. Komora je dnes v dobré kondici a klidně může uskutečnit více takových sešlostí, jaká byla dnes. Budu rád, když se opět potkáme.

Ing. Pavel Křeček

čestný předseda ČKAIT

Dostavba haly vozovny a nové kolejové uspořádání, Brno, Pisárky

Stavba Jihomoravského kraje 2020

Do 19. ročníku soutěže Stavba Jihomoravského kraje, kterou vyhlašuje Svaz podnikatelů ve stavebnictví v Jihomoravském kraji pod záštitou Jihomoravského kraje, se přihlásilo celkem 29 staveb.

Nejsilnější kategorií byla Rekonstrukce staveb – o titul bojovalo celkem deset přihlášených.

Nejlepší projekty jihomoravských stavebníků se slavnostně představily ve středu 20. října v reprezentativních prostorách auly Fakulty stavební na VUT v Brně. Odborná porota v čele s rektorem VUT v Brně Petrem Štěpánkem určila vítěze v celkem pěti kategoriích. Oceněno bylo také šest studentských prací v soutěži O nejlepší studentskou a doktorskou práci z oblasti stavitelství, kterou vyhlašuje SPS v JMK spolu s Fakultou architektury a Fakultou stavební VUT v Brně.

Mezi vítězné a bezesporu pozoruhodné stavby patří například Komplexní simulační centrum Masarykovy univerzity.

V českých podmínkách se jedná mimořádné pracoviště, ve kterém probíhá praktická výuka studentů Lékařské fakulty. Jde o unikátní stavbu, která kopíruje reálné nemocniční prostředí od urgentního příjmu po porodní sál, vč. plochy imitující heliport pro simulaci příjmu zraněných osob z vrtulníku a transport na operační trakt. Vše je řízeno a snímáno z velínů a následně vyhodnocováno v místnostech debriefingu.

V kategorii Bytové stavby zvítězila Rezidence BRIGA, bytový dům na ulici Šumavská, který je pozoruhodný svou architekturou, velkorysým řešením bytů i kvalitou použitých materiálů.

Další zajímavou stavbou je dostavba haly vozovny v Brně-Pisárkách. Autoři stavbě vtiskli osobitou tvář a také technickým řešením se jedná o dílo, který výrazně vybočuje ze standardu, který si představíme pod pojmem „hala“ nebo „depo“. Výrazná fasáda

byla optimalizována za účelem tlumení hluku, velkoformátové okno dává nahlédnout do „zákulisí“ dopravního podniku a podařilo se také elegantně vyřešit šestimetrová vjezdová a výjezdová vrata.

V kategorii Rekonstrukce staveb byly uděleny dvě první ceny bez určení pořadí – Rekonstrukce a dostavba Bakešova pavilonu MOÚ Brno a Rekonstrukce hotelu Pfann v Pohořelicích.

Zvláštní cenu získala Přístavba duchovního centra Brno-Lesná. Jedná se o kompletní novostavbu futuristického kostela a rekonstrukci stávajícího duchovního centra, který se nachází uprostřed panelového sídliště. Materiálové řešení navazuje na okolní sídliště a celá stavba je realizována z monolitických železobetonových konstrukcí a velkorozměrových skleněných ploch. Cenu hejtmana JMK si odnesla Přestavba internátu na bytový dům v Rosicích u Brna.

Oceněné stavby

Komplexní simulační centrum MU, Brno

Ocenění: 1. místo v kategorii Stavby občanské vybavenosti
Příhlašovatel: Společnost Komplexní simulační centrum (IDPS s.r.o. a OHL ŽS, a.s.)

Stavebník: Masarykova univerzita

Návrh: AID Team a.s.

Zhotovitel: Společnost Komplexní simulační centrum (IDPS s.r.o. a OHL ŽS, a.s.)

Náklady: 574 mil. Kč

Realizace: 07/2018–08/2020

Rezidence BRIGA, bytový dům Šumavská, Brno

Ocenění: 1. místo v kategorii Bytové stavby

Příhlašovatel: MAGNUM Etos, a.s.

Stavebník: MAGNUM Etos, a.s.

Návrh: Atelier RAW s.r.o.

Zhotovitel: Komfort, a.s.

Náklady: 145 mil. Kč

Realizace: 05/2018–05/2020

Dostavba haly vozovny a nové kolejové uspořádání, Brno, Pisárky

Ocenění: 1. místo v kategorii Průmyslové stavby a technologické stavby

Příhlašovatel: FIRESTA – Fišer, rekonstrukce, stavby a.s.

Návrh: DKarchitekti, s.r.o.

Stavebník: Dopravní podnik města Brna a.s.

Zhotovitel: „Společnost Pisárky, hala vozovny“, FIRESTA – Fišer, rekonstrukce, stavby a.s., Dopravní stavby, s.r.o., IMOS Brno, a.s.

Náklady: 414 mil. Kč

Realizace: 09/2018–11/2020

II/416 Pohořelice – okružní křižovatka

Ocenění: 1. místo v kategorii Dopravní a inženýrské stavby

Příhlašovatel: HBH Projekt spol. s r.o.

Návrh: HBH Projekt spol. s r.o.

Stavebník: SUS JmK, Město Pohořelice

Zhotovitel: IMOS Brno, a.s.

Náklady: 27,2 mil. Kč

Realizace: 06/2020–12/2020

MOÚ Brno – rekonstrukce a dostavba Bakešova pavilonu

Ocenění: 1. místo v kategorii Rekonstrukce staveb a objektů

Příhlašovatel: Společnost pro Bakešův pavilon: UNISTAV CONSTRUCTION a.s., OHL ŽS, a.s.

Návrh: Atelier 2002, s.r.o., Ing. arch. Vladislav Vrána

Stavebník: Masarykův onkologický ústav

Zhotovitel: Společnost pro Bakešův pavilon: UNISTAV CONSTRUCTION a.s., OHL ŽS, a.s.

Náklady: 349,5 mil. Kč

Realizace: 06/2018–12/2020

Rekonstrukce hotelu Pfann – komunitní centrum, Pohořelice

Ocenění: 1. místo v kategorii Rekonstrukce staveb a objektů

Příhlašovatel: Winning PS – stavební firma s.r.o.

Stavebník: město Pohořelice

Návrh: ARCHIKA – architektonická projekční kancelář s.r.o.

Zhotovitel: Winning PS – stavební firma s.r.o.

Náklady: 50,7 mil. Kč

Realizace: 07/2018–06/2020

Přístavba duchovního centra Brno-Lesná, kostel a věž

Ocenění: Zvláštní cena poroty

Příhlašovatel: JB Stavební, s.r.o.

Stavebník: Římskokatolická farnost Brno-Lesná

Návrh: Atelier Štěpán s.r.o.

Zhotovitel: JB Stavební, s.r.o.

Náklady: 90,2 mil. Kč

Realizace: 08/2017–04/2020

Rekonstrukce objektu Vranovská, bytový dům, Brno

Ocenění: Cena časopisu Stavebnictví

Příhlašovatel: VAŠTAV, s.r.o.

Stavebník: statutární město Brno, MČ Brno-sever

Projektant: Ing. Jiří Mach

Zhotovitel: VAŠTAV, s.r.o.

Náklady: 32,7 mil. Kč

Realizace: 07/2019–04/2020

Přestavba internátu na bytový dům, Rosice u Brna

Ocenění: Cena hejtmana JMK

Příhlašovatel: JB Stavební, s.r.o.

Projektant: Ing. arch. David Tasler

Stavebník: BRAMLEY s.r.o.

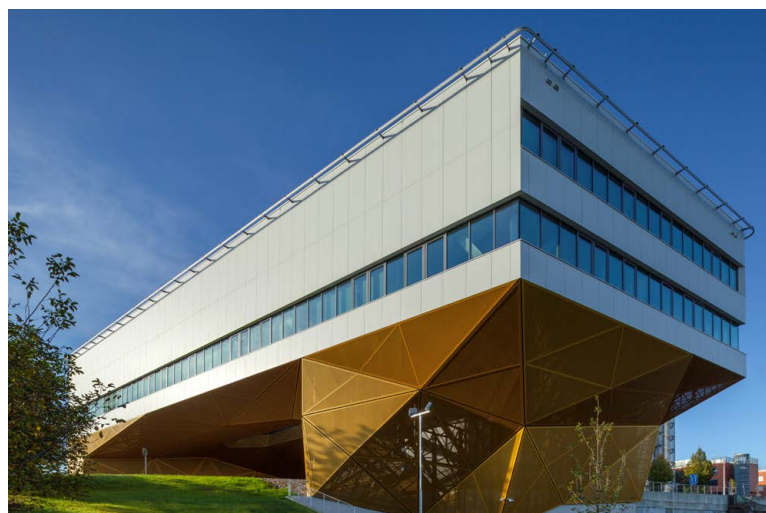
Zhotovitel: JB Stavební, s.r.o.

Náklady: 110,2 mil. Kč

Realizace: 02/2019–08/2020

Více na www.stavbajmk.cz

Zdroj: Jihomoravské stavební společenství

Komplexní simulační centrum MU, Brno

Přístavba duchovního centra Brno-Lesná, kostel a věž

Rekonstrukce výstavní budovy a nová expozice muzea v Českém Těšíně

Stavba Moravskoslezského kraje 2020

Prestížní soutěž Stavba Moravskoslezského kraje už popatnácté ocenila nejlepší stavby z regionu. V několika kategoriích upozornila na skvělé projekty, ocenila také výjimečné osobnosti z oblasti stavitelství a architektury. Hlavní cenu Grand Prix odborná porota udělila Muzeu Těšínska za rekonstrukci výstavní budovy a novou expozici.

Soutěž Stavba Moravskoslezského kraje každoročně vyhlašují Moravskoslezský kraj, Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, Svaz podnikatelů ve stavebnictví a Obec architektů působící v rámci území kraje pod záštitou hejtmána a Ministerstva průmyslu a obchodu. V odborné jedenáctičlenné porotě soutěže pod vedením Ing. Martina Vilče (ČKAIT) jsou zástupci všech vyhlašovatelů. Práce poroty je rok od roku náročnější. Počet přihlášených a následně navštívených všech staveb roste, stejně jako jejich kvalita. Tímto se naplňuje hlavní cíl soutěže – prezentace a propagace kvalitních projektů, staveb a jejich tvůrců v Moravskoslezském kraji.

Celkem se do soutěže přihlásilo rekordních 53 staveb

Z toho padesát staveb bylo realizovaných na území Moravskoslezského kraje a tři stavby mimo území kraje. Stavby realizované v rámci kraje obsadily kategorie Stavby občanské vybavenosti – novostavby (třináct staveb), Stavby občanské vybavenosti – rekonstrukce (osmnáct staveb), Stavby občanské vybavenosti – veřejná prostranství (šest staveb), Bytové domy (pět staveb), Rodinné domy (tři stavby), Průmyslové stavby (tři stavby) a Stavby dopravní inženýrské a vodo-hospodářské (dvě stavby).

Slavnostní vyhlášení výsledků soutěže proběhlo ve čtvrtek 21. října 2021 v kompresorovně Landek Parku v Ostravě-Petřkovcích za účasti hejtmána Moravskoslezského kraje, náměstka ministra MPO a významných osobností regionu, odborné poroty, zástupců vyhlašovatelů, účastníků výstavby a přizvaných hostů z řad politické

a společenské sféry. Společně všichni mohli sledovat udílení 26 cen nejen v šesti základních kategoriích, ale také dalších speciálních cen – Ceny hejtmána Moravskoslezského kraje, Ceny MPO, zvláštního ocenění SPS, Ceny odborné poroty a Ceny laické veřejnosti. Nechybělo také vyhlášení osobnosti stavebnictví, kterou se stal Ing. Josef Barták, a také Cena děkana Fakulty stavební Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava. Ta je udělována studentům doktorského studia za aktivní odbornou, výzkumnou a publikační činnost i úspěšné řešení výzkumných projektů.

Nejvyšší ocenění 15. ročníku soutěže Stavba Moravskoslezského kraje 2020, cenu Grand Prix, získala stavba z kategorie Stavby občanské vybavenosti – rekonstrukce, a to Rekonstrukce výstavní budovy a nová expozice Muzea Těšínska na Hlavní třídě, Český Těšín. Předmětem stavebních úprav bylo dokončení celkové rekonstrukce stávající památkově chráněné budovy muzea. Jednalo se o dostavbu rozestavěné stavby, prováděnou podle stavebního povolení vydaného v roce 1999 a přerušenu v roce 2008. Objekt zahrnuje čtyři podlaží výstavních prostor, badatelnu, prostory pro muzejní pedagogiku a přednášky a mnoho dalšího. Využití našel i muzejní dvůr, který je k dispozici dětem i široké veřejnosti, a to nejen ke vzdělávacím aktivitám. Nová muzejní expozice představuje vývoj Těšínského Slezska od prehistorie po dobu nedávno minulou a nabízí pohled do života obyvatel tohoto území v minulosti. Jejím prostřednictvím je návštěvník seznámen s bohatou historií regionu, s krajinným prostředím, hmotnou kulturou a zvyky spjatými s touto historickou zemí.

Na návštěvníky čeká historický exkurz do počátků dolování uhlí přes období spjaté s vládou knížat z rodu Piastovců až po první republiku. Nová je i muzejní knihovna, která se nachází v přízemních prostorách.

V závěru slavnostního galavečera proběhl křest publikace věnované 15. výročí soutěže Stavba Moravskoslezského kraje 2006–2021.

Rekonstrukce výstavní budovy a nová expozice muzea v Českém Těšíně

Ocenění: Cena Grand Prix a hlavní cena v kategorii Stavby občanské vybavenosti – rekonstrukce

Příhlašovatel/zhotovitel: MORYS s.r.o., Ostrava

Stavebník: Moravskoslezský kraj, Ostrava

Návrh: BMCH s.r.o., Ostrava

Původní autor: 1885–1886, Alois Jedek

Náklady: 80 mil. Kč vč. DPH

Příprava projektu: 1999 – stavba téměř na dvacet let pozastavena kvůli majetkovým sporům

Realizace: 2018–2019

Sportovní hala Svojsíkova, Český Těšín

Ocenění: hlavní cena v kategorii Novostavby občanské vybavenosti

Příhlašovatel/stavebník: město Český Těšín

Návrh: ATELIER 38 s.r.o., Ostrava

Zhotovitel: Metrostav a.s., Praha

Náklady: 96,8 mil. Kč vč. DPH

Příprava projektu: 2016–2018

Realizace: 2018–2020

Veřejný prostor Hrabůvka – Ostrava-Jih, náměstí

Ocenění: hlavní cena v kategorii Stavby občanské vybavenosti – veřejná prostranství

Příhlašovatel/stavebník: statutární město Ostrava, městský obvod Ostrava-Jih

Návrh: PROJEKTSTUDIO EUZC, s.r.o., Ostrava-Poruba

Zhotovitel: Zlínstav a.s., Zlín

Náklady: 94 mil. Kč vč. DPH

Příprava projektu: 2017–2018

Realizace: 2019–2020

Bytový dům Střelníční, Ostrava

Ocenění: hlavní cena v kategorii Bytové domy

Příhlašovatel/stavebník: statutární město Ostrava

Návrh: ATELIER 38 s.r.o., Ostrava

Zhotovitel: INTOZA s.r.o., Ostrava – Mariánské Hory a Hulváky

Náklady: 49 mil. Kč vč. DPH

Realizace: 2019–2020

Rodinný dům v Šilheřovicích

Ocenění: hlavní cena v kategorii Bytové domy

Příhlašovatel: Kamil Mrva Architects, s.r.o., Kopřivnice

Stavebník: Lukáš Homola

Návrh: Ateliér POD VĚŽÍ s.r.o., Frýdek – Místek, Kamil Mrva Architects, s.r.o.

Zhotovitel: STAVBY ŠIMEK s.r.o.

Příprava projektu: 2018

Realizace: 2020

Sídlo společnosti POLNA corp. s.r.o., Třinec

Ocenění: hlavní cena v kategorii Průmyslové stavby

Příhlašovatel/zhotovitel: Beskydská stavební, a.s., Třinec

Stavebník: POLNA corp. s.r.o., Třinec, dnes již jako VALVEA s.r.o., Třinec

Projektant: Ing. arch. Jan Paldus, Petřvald u Karviné

Náklady: 40 mil. Kč vč. DPH

Příprava projektu: neuvedeno

Realizace: 2018–2020

Optimalizace trati Český Těšín – Dětmorovice

Ocenění: hlavní cena v kategorii Stavby dopravní, inženýrské a vodo-hospodářské

Příhlašovatel: Subterra a.s., Praha

Stavebník: Správa železnic, státní organizace

Návrh: Sdružení Český Těšín – Dětmorovice tvořené společnostmi: MORAVIA CONSULT Olomouc a.s., vedoucí účastník, SUDOP Brno, spol. s r.o., účastník, METROPROJEKT Praha a.s., účastník

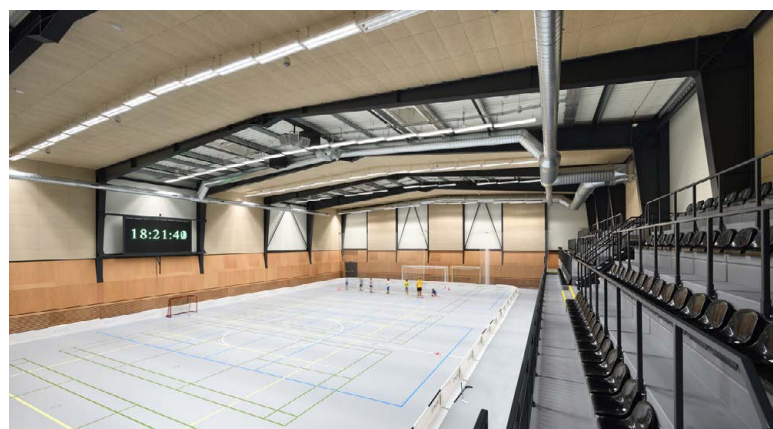
Zhotovitel: Společnost „ČET – DET“ tvořená společnostmi: Subterra a.s., správce, OHL ŽS, a.s., společník, EUROVIA CS, a.s., společník, GJW Praha spol. s r.o.

Náklady: 2,6 mld. Kč vč. DPH

Ing. Renata Zdařilová, Ph.D.

členka představenstva ČKAIT a výboru oblasti Ostrava

Více viz www.stavbamsk.cz.

Sportovní hala Svojsíkova, Český Těšín

Rodinný dům v Šilheřovicích

Revitalizace areálu kostela sv. Bartoloměje v Kolíně

Pavilon rehabilitace Benešov je Stavbou roku Středočeského kraje 2021

Titul Stavba roku Středočeského kraje 2021, spolu s Cenou hejtmanky Středočeského kraje a šestnácti dalšími cenami, byly uděleny na slavnostním vyhlášení 8. ročníku soutěže Stavba roku Středočeského kraje 2021, které se uskutečnilo ve čtvrtek 30. září 2021 v Galerii Středočeského kraje (GASK) v Kutné Hoře.

Slavnostního vyhlášení a předávání cen se účastnili vedle hejtmanky Petry Peckové také téměř všichni radní a někteří představitelé výborů Středočeského kraje, tradičně pak zástupci všech vypisovatelů a řada dalších významných osobností z veřejného i soukromého sektoru, odborných organizací, stavebních společností, investorů a také architektů a inženýrů. V refektáři galerie v Kutné Hoře sledovalo slavnostní vyhlášení téměř 200 přítomných hostů. Večerem osobitým způsobem provedla herečka Martina Preissová.

Porota navštívila všech 38 staveb

Porota Stavby roku Středočeského kraje 2021 byla složena ze zástupců jednotlivých vypisovatelů. Pracovala ve složení **prof. Ing. arch. Zdeněk Jiran** za Středočeský kraj a Obec architektů, který byl zároveň předsedou odborné poroty, **Ing. arch. Pavel Weishaupt**, Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství, **Ing. Pavel Němec**, Krajská hospodářská komora Střední Čechy, **Ing. Ladislav Brett**, Český svaz stavebních inženýrů, oblastní pobočka Praha, **Ing. Petr Nicek**, Svaz podnikatelů ve stavebnictví, **Ing. Václav Mach**, Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě pro Prahu a Střední Čechy, **Ing. arch. Jakub Straka**, Středočeský kraj, a **Ing. Eva Štejfová**, Ministerstvo průmyslu a obchodu. Porota navštívila v rámci hodnocení všech 38 přihlášených staveb a na cestě je doprovázel filmový štáb, který připravil unikátní dokument o stavbách Středočeského kraje.

Osobnost stavitelství Středočeského kraje

Cenu hejtmanky Středočeského kraje osobnosti stavitelství za přínos Středočeskému kraji 2021 získal Ing. Bořivoj Kačena za jeho lidské a manažerské kvality, jež se projeví i při vedení společností, které realizovali velkou a důležitou část dopravní infrastruktury Středočeského kraje.

Novostavba pavilonu rehabilitace, Benešov

Ocenění: Stavba roku Středočeského kraje 2021

Přihlašovatel/stavebník: Nemocnice Rudolfa a Stefanie, a.s., nemocnice Středočeského kraje

Autor: Zbyněk Skala

Spoluautoři: Martin Krtouš, Pavla Homolková

Návrh: STA, projektový ateliér, v.o.s., Nezávislé projektové ateliéry, s.r.o., TECHNICO Opava s.r.o.

Zhotovitel: BDS Benešov s.r.o., vedoucí společník ve společnosti s ABP HOLDING a.s., LAROS s.r.o.

Hodnocení: Titul Stavba roku Středočeského kraje 2021 byl udělen za uvážlivě a velmi střizlivě volené stavební materiály včetně detailů exteriéru i interiéru pavilonu rehabilitace, které umocňují bravurně navrženou architektonickou kompozici domu. Nebývalá velkorysost prostorového řešení, výtvarně promyšlené proporce fasád i dobré dispozičně-stavební řešení umožňují povznést ducha i náladu uživatelů k nevšedním zážitkům. Dům poskytuje rehabilitaci těla a zároveň i ducha v inspirativním prostředí moderní architektury.

Revitalizace areálu kostela sv. Bartoloměje v Kolíně

Ocenění: Cena hejtmanky Středočeského kraje za největší přínos Středočeskému kraji 2021, nominace na titul Stavba roku Středočeského kraje 2021

Stavebník: město Kolín

Autoři: Jaroslav Svěrek, Martin Navrátil, Jakub Masák

Návrh: Masák & Partner, s.r.o.

Zhotovitel: Společnost BFK – GEMA ART GROUP / BFK Service a.s.; GEMA ART GROUP a.s.

Hodnocení: Stavebnětechnická a památková obnova gotické zvonice, barokní kostnice, farní školy, prostoru parkánů a dlažeb kolem chrámu sv. Bartoloměje apoštola vnáší do dřívě nepřístupných, zanedbaných „periferních“ míst v centru Kolína svěží energii lákající k pobytu, edukaci i relaxaci. Cena byla udělena za celkové pojetí revitalizace, kdy vysokou kvalitou a citem pro městský detail, provedenými restaurátorskými a stavebněrekonstrukčními pracemi včetně sadových a zahradnických úprav je veřejnosti umožněn pobyt probuzující vědomí sounáležitosti k místu se středověkou minulostí v současných souvislostech.

Lávka přes Vltavu v Lužci nad Vltavou

Ocenění: Zvláštní cena za stavebněkonstrukční řešení

Stavebník: obec Lužec nad Vltavou

Autoři: Petr Tej, Marek Blaník, Jan Mourek

Spoluautoři: Lukáš Vráblík, Ondřej Matoušek

Návrh: Valbek s.r.o.

Zhotovitel: HOCHTIEF CZ a.s.

Hodnocení: Subtilní promyšlená inženýrská konstrukce lávky pro pěší, cykloprovoz a provoz IZS umožňuje nejen komunikační spojení obou vltavských břehů v Lužci nad Vltavou tvořené elegantním obloukem betonové montované mostovky, ale svým asymetrickým vyvěšením z jediného ocelového A pilíře, rozkročeného na protějším břehu Vltavy, vnáší do okolní krajiny emotivní napětí novodobé výškové dominanty citlivě harmonizované s nedalekou vizuálně přítomnou lužeckou kostelní věží.

II/272 Lysá nad Labem, rekonstrukce mostu ev. č. 272-006

Ocenění: Zvláštní cena za dopravní infrastrukturu

Stavebník: Středočeský kraj

Autor: PRAGOPROJEKT, a.s.

Návrh: PRAGOPROJEKT, a.s., Pontex, spol. s r.o.

Zhotovitel: Společnost Metrostav + PORR + CHT Pardubice, II/272 Lysá nad Labem

Hodnocení: Ocenění je uděleno mostu, který převádí silnici druhé třídy přes komunikační síť města Lysá nad Labem a přes železniční trať SŽ, která je součástí důležité celostátní trati. Nový most o devíti polích je navržen jako jednopodlažní s horní mostovkou, nepohyblivý, kolmý, železobetonový trémový prefabrikovaný, hybridně předpjatý s monolitickou železobetonovou konstrukcí, je uložen na ložiscích, nahrazuje původní most, který byl zdemolován. Hlavním cílem projektu bylo zajistit potřebnou zatížitelnost mostu za současného zachování všech původních funkcí a vazeb v okolním území. Podpěry mostu jsou současně navrženy a realizovány na mimořádné zatížení případným nárazem vykolejeného železničního vozidla, což kladlo vysoké nároky na projekt i vlastní realizaci.

II/610 Benátky nad Jizerou, most ev. č. 610-021a přes D10

Ocenění: Zvláštní cena České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě

Stavebník: Středočeský kraj

Návrh: Pontex, spol. s r.o.

Zhotovitel: Skanska a.s.

Hodnocení: Oceněno je kompletní stavebnětechnické řešení mostu, které bylo realizováno unikátním způsobem, jenž výrazně zkrátil omezení provozu na podcházející dálnici při výstavbě mostu. Nový most umožňuje průjezd vozidel s vyšší tonáží, zlepšil komfort jízdy. Při vlastní realizaci byl využit i recyklovaný materiál odfrézovaný přímo z původní vozovky.

Hlasování veřejnosti Stavba roku Středočeského kraje 2021

Celkem pro všechny přihlášené stavby: 29 496 hlasů

Benešov křižovatka U Topolu

Ocenění: Cena veřejnosti – 9 279 hlasů

Stavebník: Ředitelství silnic a dálnic ČR

Autor: Dominika Urbanová

Návrh: PRAGOPROJEKT, a.s.

Zhotovitel: BES s.r.o.

Ing. arch. Marie Špačková

Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství

Více na www.stavbaroku.cz.

Novostavba pavilonu rehabilitace, Benešov

Městská plavecká hala Louny

Stavba roku 2021 má deset vítězů

Celkem deset titulů Stavba roku 2021, 25 zvláštních cen, dvě Ceny veřejnosti a jeden titul pro stavbu v zahraničí bylo uděleno v již 29. ročníku jedinečné a prestižní celorepublikové soutěžní přehlídky Stavba roku 2021. V soutěži se utkalo celkem devadesát staveb.

„Těší nás opět velký zájem přihlašovatelů, kteří celorepublikový titul Stavba roku vnímají jako vrcholné ocenění podobné filmovým Oscarům,“ uvedl Ing. arch. Jan Fibiger, CSc., z Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství, která je organizátorem i vypisovatelem soutěže. Soutěž tradičně podporují Ministerstvo průmyslu a obchodu, Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě a Svaz podnikatelů ve stavebnictví.

Odborná porota Stavby roku 2021 pracovala ve složení Ing. arch. akad. arch. Jan Vrana (předseda poroty), Ing. arch. Martina Hovořáková (Nadace ABF), Ing. Renata Zdařilová, Ph.D. (ČKAIT), doc. Ing. Jan Pašek, Ph.D. (SPS), a Ing. Ladislav Vaněk (MPO). Za Sbor expertů s porotou přihlášené stavby navštívili i prof. Ing. arch. Zdeněk Jiran. Porota navštívila v rámci hodnocení během července a srpna všech devadesát přihlášených staveb a za necelých třináct dnů najela přes 3 200 km. Na cestě s porotou všechny stavby dokumentoval filmový štáb. Porotci i rada programu se shodují v konstatování, že právě osobní návštěva na všech staveb je pro práci poroty a expertů klíčová a nenahraditelná.

Držitelé titulů a dalších cen v letošním roce získali unikátní symbolické kříšťálové ocenění, které má podobu razítka v designu Ronyho Plesla a je vyrobeno sklárnou Růckl. Razítko symbolicky představuje to poslední a zcela výjimečné „razítko“ v procesu celé realizace stavby.

Jiří Stráský a Petr Čížek se stali Osobnostmi stavitelství

V rámci soutěžní přehlídky byla oceněna tradičně také Osobnost stavitelství. Toto ocenění každoročně uděluje SIA ČR – Rada výstavby, která sdružuje nejvýznamnější a nejdůležitější profesní uskupení ve svém oboru. Ocenění si v letošním roce odnáší za svoji dlouholetou práci pro obor Ing. Petr Čížek, který byl řadu let předsedou Sdružení silnic, a profesor Jiří Stráský, autor mnoha oceněných mostních konstrukcí u nás i ve světě.

Stavba roku 2021

Rekonstrukce objektu Bubenská 1, Praha 7

Stavebník: Bubenská 1, a.s. (CPI Property Group)

Autor: Marek Tichý

Spoluautoři: Pavla Brůžová, Jana Kořínková

Návrh: TaK Architects, s.r.o.; AED Project, a.s.

Zhotovitel: Metrostav a.s.

Titul Stavba roku 2021 je udělen za dokonale provedenou obnovu a rehabilitaci Paláce elektrických podniků, která je oslavou výjimečné původní architektury a navrácení objektu do jeho původní podoby.

Městská plavecká hala Louny

Stavebník: město Louny

Autoři: David Kudla, Filip Malý, Monika Dorňáková

Návrh: DKarchitekti, s.r.o.

Zhotovitel: Metrostav a.s., divize 8

**Kostel Krista Spasitele a komunitní centrum,
Praha-Barrandov**Stavebník: Římskokatolická farnost u kostela sv. Filipa a Jakuba
Praha-Hlubočepy

Autoři: Jakub Žiška, Pavel Šmelhaus

Návrh: ATELIER Žiška, s.r.o.

Zhotovitel: Metrostav a.s.

**Obnova poutního areálu ve Staré Boleslavi –
Mariánská zóna**

Stavebník: Kolegiální kapitula sv. Kosmy a Damiána

Návrh: Projektový ateliér pro architekturu a pozemní stavby spol. s r.o.

Zhotovitel: KONSIT a.s.; AKANT ART v.o.s.

Logistické centrum Lidl Česká Republika

Stavebník: LIDL Česká republika v.o.s.

Návrh: TORION, projekční kancelář, s.r.o., Jana Hrubá

Zhotovitel: JTA – Holding, spol. s r.o.

Depozitář Slovenská strela, Kopřivnice

Stavebník: TATRA TRUCKS a.s.

Autoři: Ladislav Zahradníček, Jiří Liškutín

Návrh: ATRIS s.r.o.; SteelPro 4 s.r.o.

Zhotovitel: PS BRNO s.r.o.

Hybernská 1, Praha 1

Stavebník: Lagerris a.s.

Autor/návrh: Architektonický ateliér Radana Hubičky s.r.o.

Zhotovitel: SYNER, s.r.o.

**Muzeum Komenského v Přerově – záchrana a zpřístupnění
paláce na hradě Helfštýn**

Stavebník: Olomoucký kraj

Autor: Miroslav Pospíšil

Spoluautor: Martin Karlík

Návrh: atelier-r s.r.o.

Zhotovitel: Sdružení pro zpřístupnění paláce na hradě Helfštýn

Vila vnitřní krajina, Nový Jičín

Stavebník: MIXA VENDING s.r.o.

Autor: Marek Štěpán

Spoluautoři: František Brychta, Lukáš Svoboda, Tomáš Jurák

Návrh: Atelier Štěpán s.r.o.

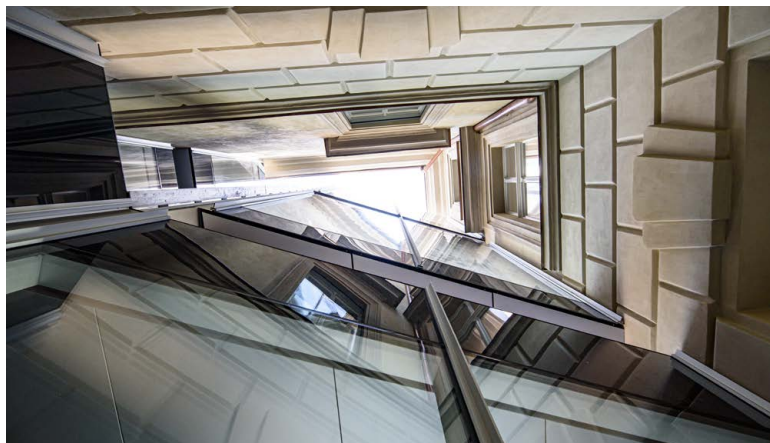
Zhotovitel: Tomáš STRAUB s.r.o.

**Rekonstrukce kanalizačního sběrače, ulice Nad Novou Libní,
Praha 8**

Stavebník: Pražská vodohospodářská společnost a.s.

Návrh: KO-KA s.r.o.

Zhotovitel: INOS Zličín a.s.; subdodavatel Čermák a Hrachovec, a.s.

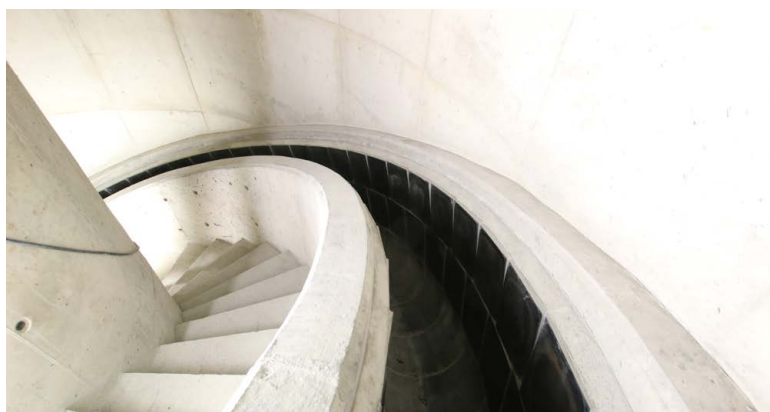
Hybernská 1, Praha 1

Muzeum Komenského v Přerově – záchrana a zpřístupnění paláce na hradě Helfštýn

Vila vnitřní krajina, Nový Jičín

Rekonstrukce kanalizačního sběrače, ulice Nad Novou Libní, Praha 8

Unikátní řešení nestabilních náspů železniční trati Chomutov–Cheb získalo Cenu ČKAIT v rámci Stavby roku 2021

Unikátní technické řešení zamezující výlukám i riziku havárií železniční dopravy u Karlových Varů na úseku Chomutov–Cheb získalo během letošních cen Stavba roku 2021 vysoké uznání odborné veřejnosti – Cenu ČKAIT.

Cena předsedy ČKAIT za realizaci díla s názvem Sanace nestabilních náspů zemního tělesa v úseku Hájek–Dalovice byla udělena autorům z projektové kanceláře H-PRO GEO s.r.o. a dodavatelům Chládek & Tintěra, a.s., a STRIX Chomutov, a.s. Cenu předal Ing. Pavel Křeček, čestný předseda ČKAIT, během slavnostního vyhlášení Stavby roku 2021 v pondělí 18. října v Betlémské kapli v Praze.

„Vedle Ceny Inženýrské komory, jejíž výsledky jsme zveřejnili zkraje října, jde o další důležité ocenění přispívající ke zviditelnění inženýrských oborů a pojmenování jejich nesporného přínosu pro celou společnost,“ dodává Ing. Robert Špalek, předseda ČKAIT. „Cestující na Podkrušnohorské magistrále mezi Karlovými Vary a Chomutovem

mohou díky kvalitní inženýrské práci od dubna 2021 opět využívat železniční dopravu. V úseku Hájek–Dalovice jim doporučuji, aby se podívali na krásné technické dílo nového železničního náspu.“

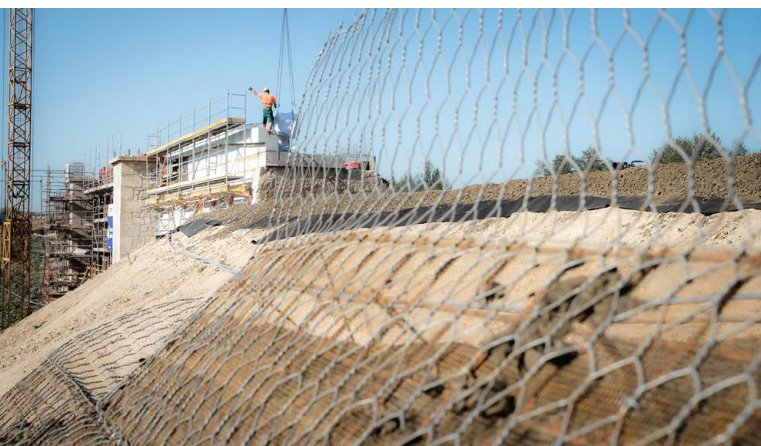
Realizaci díla podnítila událost z roku 2018, kdy v úseku železniční trati č. 140 mezi Karlovými Vary a Ostrovem došlo k sesuvu svahu a přerušení dopravy. Důvodem sesuvu byly nekvalitní materiály z doby budování druhé koleje, ale zároveň i ucpané drenážní potrubí. Toto riziko hrozilo na více místech. Správa železnic se proto rozhodla do sanace celého ohroženého úseku investovat miliardu korun.

Rozsah sanačních prací na této frekventované železniční trati dokládá bilance zemních prací. Na pouhém jednom kilometru trati muselo být odtěženo přes 200 000 tun materiálu. V rámci stavby došlo ke zřízení nového železničního svršku, šterkového lože včetně bezstykové koleje a výstroje trati. Byla provedena přeložka kabelové trasy a zřízeno nové trakční vedení. Dále došlo k demolici a výstavbě železničního mostu. Realizaci měly na starosti společnosti Chládek & Tintěra, a.s., a STRIX Chomutov, a.s.

„Stěžejní částí této stavby bylo zřízení trvalého odvodnění jednotlivých vrstev, odtěžení všech zcela nevyhovujících, degradovaných a neúnosných zemin a jejich nahrazení únosnou zeminou doplněnou o výztužnou konstrukci s lícovým ocelovým prvkem systému Green Terramesh. Tím byla také zajištěna dlouhodobá životnost této části trati,“ objasňuje Ing. Jan Kokeš, hlavní inženýr H-PRO GEO s.r.o., jenž měl celý projekt trvající šest měsíců na starosti. V té době se na stavbě pracovalo šestnáct hodin denně na dvě směny.

Ing. arch. Marie Špačková

Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství

Sanace nestabilních náspů zemního tělesa v úseku Hájek–Dalovice

Více viz www.stavbaroku.cz
Zdroj: Nadace ABF

PF 2022

Nová lávka v Nymburce otevřená na konci listopadu 2021 byla postavena podle projektu profesora Jiřího Stráského, jenž byl v rámci Stavby roku 2021 oceněn jako Osobnost stavitelství.

Rekonstrukce objektu Bubenská 1, Praha 7

STAVBA ROKU 2021

Depozitář Slovenská Strela, Kopřivnice